Anne Brontë

Necunoscuta de la Wildfell Hall

*

roman

Editura Eminescu

Coperta colecției : Val Munteanu
Ilustrația copertei : Damion Petrescu

1974
București, Bd. Ana Ipătescu, 39.

Anne
Brontë

Necunoscuta de la Wildfell Hall

Roman

*

Traducere de
Andrei Bantaş

Editura Eminescu

Anne Brontë
The Tenant of Wildfell Hall
Ed. Smith Elder et. Co. London, 1884

CAPITOLUL I

TREBUIE SĂ TE PORT CU MINE îndărăt pînă către toamna anului 1827.

După cum știi prea bine, tatăl meu era un fel de boiernaș din comitatul X ; și, după dorința-i adeseori exprimată cu hotărîre, am mers pe urmele lui ocupîndu-mă de proprietatea noastră, fără prea multă bucurie în această privință, întrucît ambiția mă îndemna către țeluri mai înalte, iar îngîmfarea mă făcea să cred că dacă nu ascult de glasul ei îmi îngrop talantul[1] sau, cum se zice, îmi ascund lumina sub obroc. Maică-mea făcuse tot ce-i stătuse în putință pentru a mă convinge că sînt în stare de realizări mai mari ; dar taică-meu, care era de părere că ambiția e calea cea mai sigură spre dezastru, iar schimbarea nu poate însemna altceva decît distrugere, refuza cu îndîrjire să plece urechea la orice plan privind îmbunătățirea situa-

[1] Aluzie la o parabolă biblică (n. tr.).

ției mele sau a semenilor mei. El mă asigura că toate vorbele de acest fel nu sînt decît fleacuri și, pînă și pe patul de moarte, ultimele lui cuvinte au fost rugămintea fierbinte de a nu mă abate de la datina străbună, de a-mi alege calea pe care o urmase și el, și înaintea lui, bunicul, de a mă lepăda de năzuințele-mi deșarte purtîndu-mi cinstit pașii prin lume, fără să mă uit nici în dreapta, nici în stînga, precum și de a face în așa fel încît să las copiilor mei pogoanele strămoșești cel puțin la fel de înfloritoare cum le-am moștenit eu de la el.

Mă rog! La urma urmei, un fermier cinstit și harnic e unul dintre cei mai folositori membri ai societății; și dacă îmi închin talentele cultivării proprietății mele și propășirii agriculturii în general, voi face în felul acesta să profite nu numai rudele mele apropiate și cei ce depind de mine, dar, în oarecare măsură, și omenirea toată; așadar, se va spune că n-am făcut degeaba umbră pămîntului.

Cu capul plin de asemenea gînduri, mă străduiam să mă mîngîi, în timp ce mă întorceam puțin cam obosit de pe ogor într-o seară rece, umedă și înnorată de pe la sfîrșitul lunii octombrie. Dar licărirea unui foc jucăuș întrezărit prin fereastra salonașului a fost mai de folos pentru a mă înviora și pentru a mă dojeni pentru nemulțumirile mele ingrate, decît toate cugetările înțelepte și hotărîrile cuminți pe care încercasem să le încropesc în mintea mea; pentru că pe atunci — nu uita — eram destul de tînăr — n-aveam decît douăzeci și patru de ani — și nu ajunsesem încă să am nici pe jumătate stăpînirea de sine pe care am dobîndit-o acum — oricît de mică ar fi ea.

Și totuși, n-aveam voie să intru în acest liman al fericirii pînă ce nu-mi schimbam cizmele pline de noroi cu o pereche de pantofi curați și surtucul meu de purtare cu o haină mai onorabilă — și pînă ce nu mă făceam, în general, prezentabil pentru a mă putea înfățișa dinaintea unei societăți cuviincioase; deoarece maică-mea, în ciuda bunătății și blîndeții ei, era nemaipomenit de pedantă în anumite privințe.

Urcînd spre camera mea, am fost întîmpinat pe scări de o fetișcană drăguță și curățică de nouăsprezece ani, cu o siluetă frumoasă deși cam plinuță, cu fața rotundă, cu obrajii rumeni și înfloritori, cu cîrlionți bogați și străluci-

tori şi cu ochişori negri şi tare veseli. Cred că nu mai e nevoie să spun că era vorba de sora mea Rose. Ştiu că încă şi acum e o matroană destul de chipeşă şi, fără îndoială, cu nimic mai puţin atrăgătoare — în ochii tăi — decît în ziua fericită în care ai văzut-o prima oară. Pe atunci nimic nu-mi putea spune că ea, peste numai cîţiva ani va deveni soţia unui om pe care nu-l cunoşteam deloc, dar care era menit să-mi devină după aceea un prieten mai apropiat chiar decît îmi era ea — şi în orice caz mai drag decît flăcăiandrul acela prost-crescut de şaptesprezece ani care m-a apucat de guler pe coridor, cînd coboram, şi era cît pe-aci să mă răstoarne. Drept pedeapsă pentru obrăznicia lui a primit o lovitură răsunătoare peste scăfîrlia care n-a suferit însă prea mult de pe urma acestei molestări, întrucît, în afară de faptul că era neobişnuit de tare, mai era şi apărată de o tufă îmbelşugată de bucle scurte şi roşcate, despre care mama spunea că seamănă cu frunzele ruginii ale toamnei.

Intrînd împreună în salonaş, am găsit-o pe această distinsă doamnă aşezată în fotoliul ei de lîngă foc şi împletind de zor, aşa cum îi stătea în obicei, ori de cîte ori nu avea altceva de făcut. Măturase frumos căminul şi făcuse focul, care-şi înălţa acum flăcările semeţe pentru primirea noastră. Servitoarea tocmai adusese tava cu ceaiul ; iar Rose scotea zaharniţa şi cutia de ceai dintr-o despărţitură a bufetului negru de stejar masiv care strălucea ca abanosul lustruit în lumina plăcută ce învăluia în amurg salonaşul.

— Ei ! Uite-i pe amîndoi, strigă mama, întorcînd ochii spre noi, dar fără a întrerupe măcar o clipă mişcarea neîncetată a degetelor ei îndemînatice şi a andrelelor strălucitoare. Aşa, acuma închideţi uşa şi apropiaţi-vă de foc, pînă ce ne umple Rose ceştile ; sînt convinsă că vă e tare foame. Ei, dar ia spuneţi-mi ce-aţi făcut toată ziua ; tare îmi place să ştiu cu ce mi s-au îndeletnicit copiii.

— Eu m-am ocupat de mînzul cel sur, ca să-l învăţ să meargă la pas — şi n-a fost deloc o treabă uşoară. Apoi am dat porunci pentru aratul ultimei mirişti de grîu — fiindcă argatul cel tînăr habar n-are să se descurce singur. Şi pe urmă am alcătuit un plan cuprinzător şi de mare

folos pentru a seca şi iriga lunca mereu supusă inundaţiilor.

— Ei vezi ce băiat bun am?! Dar tu, Fergus? Tu ce-ai făcut?

— Am fugărit viezurele.

Şi apoi începu să ne relateze în tot amănuntul această distracţie, precum şi dovezile respective de vitejie pe care le dăduseră pe rînd viezurele şi cîinii. Maică-mea se prefăcea că ascultă cu multă atenţie şi-i privea faţa — foarte animată în acele momente — cu o admiraţie maternă care mie mi se păru cam exagerată faţă de obiectul asupra căruia se revărsa.

— Ar fi timpul să te mai ocupi şi de altceva, Fergus, i-am spus, de îndată ce o pauză de o clipă în naraţiunea lui mi-a permis să plasez şi eu un cuvînt.

— Dar ce-aş putea să fac? mi-a răspuns el. Maică-mea nu mă lasă nici să mă îmbarc ca marinar, nici să intru în armată. Iar eu sînt hotărît să nu fac nimic altceva — decît cel mult să devin o asemenea pacoste pentru voi toţi încît pînă la urmă să ziceţi mersi dacă scăpaţi de mine în orice condiţii.

Mama îl mîngîie, cu blîndeţe, buclele scurte şi cam rebele. Fergus mîrîi şi îşi luă un aer posomorît, după care ne aşezarăm cu toţii la locurile noastre în jurul mesei, dînd în sfîrşit ascultare repetatelor insistenţe ale Rosei.

— Ei, acum, beţi-vă ceaiul, zise ea, iar eu o să vă povestesc la rîndul meu ce-am făcut. Am fost în vizită la familia Wilson. Şi zău, Gilbert, e mare păcat că n-ai venit şi tu cu mine, pentru că am întîlnit-o acolo pe Eliza Millward!

— Mă rog, şi ce-i cu asta?

— A, nimic! N-am să-ţi vorbesc despre ea; am să spun doar atît: că e fată plăcută şi amuzantă cînd e bine dispusă şi că n-aş avea nimic împotrivă să pot s-o numesc...

— Ssst, sst, draga mea! Fratelui tău nici prin cap nu-i trece o asemenea idee! şopti cu multă seriozitate mama, ridicînd un deget.

— Mă rog, reluă Rose. Voiam să vă împărtăşesc o veste însemnată pe care am aflat-o acolo — de cînd m-am întors ard de nerăbdare să v-o dezvălui. Ştiţi şi voi că acum vreo lună s-a răspîndit zvonul că cineva o să preia conacul

Wildfell Hall — şi... şi ce credeţi ? Chiar e locuit de-adevăratelea de mai bine de-o săptămînă ! Şi noi care habar n-am avut !

— Cu neputinţă ! strigă mama.

— Aiurea ! ! ! ţipă Fergus.

— Ba da, aşa e ! E locuit de o doamnă singură !

— Dumnezeule mare, scumpa mea ! Bine, dar clădirea e o ruină !

— Doamna cu pricina a pus să i se repare vreo două-trei odăi ca să poată sta în ele ; şi locuieşte acolo, singură-singurică — n-are decît o bătrînă care o serveşte, şi-atîta tot !

— Vai de mine ! Păi asta-i strică tot hazul — eu trăgeam nădejde să spui că e vreo vrăjitoare ! strigă Fergus tăindu-şi o felie groasă de pîine şi ungînd-o cu unt.

— Ah, ce prostii spui, Fergus ! Dar zi şi tu mamă, nu-i aşa că e ciudat ?

— Ciudat ? Aproape că nici nu-mi vine să cred !

— Ba poţi foarte bine să crezi, pentru că Jane Wilson a şi văzut-o. S-a dus la ea în vizită împreună cu maică-sa care de cînd a auzit că se află o persoană străină prin vecinătate, bineînţeles că a stat ca pe ghimpi pînă cînd n-a văzut-o şi pînă nu i-a smuls toate amănuntele despre viaţa ei. Se numeşte doamna Graham şi e îmbrăcată în negru — nu în doliu mare de văduvă, ci în doliu mic — dar e foarte tînără după cît zic ele — să aibă cel mult douăzeci şi cinci ori douăzeci şi şase de ani, — numai că e tare rezervată ! S-au străduit ele din răsputeri să descopere ce-i cu ea, de unde vine, cine este. Dar nici doamna Wilson cu atacurile ei îndrăzneţe, ba chiar obraznice, nici Jane Wilson cu diplomaţia ei abilă, n-au izbutit să smulgă nici cel mai mic răspuns satisfăcător. Sau măcar vreo observaţie întîmplătoare ori cine ştie ce vorbă în stare a le mai potoli curiozitatea ori a arunca cea mai slabă rază de lumină asupra istoriei vieţii ei, asupra situaţiei sau rubedeniilor sale. Mai mult decît atît, nici nu s-a arătat cine ştie ce politicoasă cu ele, doar cît cere buna-cuviinţă, şi se vedea bine că a fost mai încîntată cînd le-a zis : „La revedere“ decît cînd le-a urat : „Bine aţi venit“. Dar Eliza Millward zice că tatăl ei are de gînd s-o viziteze în curînd pe văduvă şi să-i ofere sfaturile şi păstorirea lui, temîndu-se foarte că

are mare nevoie de ele, întrucît — deşi lumea ştie că a venit în ţinutul nostru la începutul săptămînii trecute — duminică nu şi-a făcut apariţia la biserică. Iar ea — adică Eliza — ţine morţiş să-l însoţească, şi cu siguranţă că va izbuti să smulgă cît de cît unele informaţii de la doamna Graham — că doar tu, Gilbert, ştii că Eliza nu dă greş niciodată cînd îşi pune ceva în gînd. Şi, mămico, cred că şi noi ar trebui să-i facem cîndva o vizită; îţi dai seama că e de datoria noastră.

— Bineînţeles, draga mea. Biata femeie! Vai ce singură trebuie să se simtă!

— Dar vă rog foarte mult să vă grăbiţi! Şi să nu uitaţi cumva să-mi raportaţi cît zahăr îşi pune în ceai şi ce fel de boneţele şi şorţuleţe poartă şi toate celelalte amănunte, pentru că pur şi simplu nici nu ştiu cum am să pot să trăiesc pînă cînd voi afla aceste lucruri — zise pe un ton foarte grav Fergus.

Dar dacă el nădăjduise cumva ca replica să-i fie salutată drept o manifestare de virtuozitate în domeniul umorului, eşecul lui fu vizibil, întrucît nimeni nu rîse. Numai că asta nu-l descumpăni şi nici nu-l dezamăgi prea mult; de îndată ce luă o nouă îmbucătură de pîine cu unt şi se pregătea să mai soarbă din ceai, deveni atît de conştient de spiritul de care dăduse dovadă, încît forţa irezistibilă a umorului său îl obligă să sară de la masă şi să ţîşnească din odaie înecîndu-se şi horcăind. Peste cîteva minute îl auzirăm cu toţii ţipînd de-ţi lua urechile, din grădină.

Cît despre mine, mi-era tare foame, aşa că m-am mulţumit să-mi iau în tăcere ceaiul, şunca şi pîinea prăjită, în timp ce mama şi soră-mea sporovăiau înainte, continuînd să discute situaţia evidentă sau neevidentă şi istoria probabilă sau improbabilă a misterioasei doamne. Trebuie să mărturisesc însă că în urma păţaniei fratelui meu, am ridicat de vreo două ori ceaşca pînă la buze, dar am lăsat-o imediat jos fără să îndrăznesc să-i sorb conţinutul, ca nu cumva să-mi pătez demnitatea printr-o explozie asemănătoare cu a lui Fergus.

A doua zi maică-mea şi cu Rose se grăbiră să aducă omagiul lor frumoasei sihastre; dar se întoarseră fără să fi fost mai bine informate decît la plecare. Totuşi, maică-mea declară că nu regretă călătoria făcută, întrucît dacă

ea însăși nu fusese cu nimic mai cîștigată, în schimb se măgulea cu gîndul că reușise să aducă un oarecare folos doamnei Graham, ceea ce i se părea un lucru mult mai important: îi dăduse cîteva sfaturi bune care, spera ea, n-aveau să fie irosite în vînt; deoarece doamna Graham, măcar că nu spusese mai nimic interesant, și avea un aer oarecum încăpățînat, părea capabilă să cugete cu înțelepciune. Atîta doar că mama nu știa unde putuse să-și trăiască viața această biată femeie, de vreme ce dovedea o lamentabilă necunoaștere a unei sumedenii de lucruri, fără să aibă în schimb înțelepciunea ca măcar să se rușineze de ignoranța ei.

— La ce fel de lucruri te referi, mamă? am întrebat-o eu.

— La treburile gospodăriei, și la toate micile finețuri culinare, și altele asemenea, pe care orice doamnă trebuie să le cunoască bine, indiferent dacă i se va cere sau nu vreodată să le aplice în practică. Dar eu oricum i-am furnizat cîteva informații utile, precum și niște rețete excelente, a căror valoare e evident n-a fost în stare s-o aprecieze, căci m-a rugat să nu mă deranjez deoarece duce o viață atît de simplă și de modestă încît e sigură că n-o să le poată folosi niciodată. „N-are importanță, draga mea, i-am spus eu, sînt lucruri pe care orice femeie bine trebuie să le știe. Și pe urmă, chiar dacă acum ești singură, n-ai să rămîi întotdeauna astfel. Ai fost măritată și probabil — aș putea spune mai degrabă cu siguranță — te vei mărita din nou." „În privința asta vă înșelați, doamnă, mi-a răspuns ea cu oarecare semeție; sînt convinsă că nu mă voi recăsători niciodată." Dar eu i-am spus că n-o pot crede întrucît am o experiență mult mai mare de viață.

— Bănuiesc — am zis eu, — că trebuie să fie vreo tînără văduvă romantică, venită aici să-și sfîrșească zilele în singurătate și să-l jelească în taină pe răposat. Dar toate astea n-au să țină prea multă vreme.

— Nu, nici eu nu cred, îmi dădu dreptate Rose, pentru că, în fond, nici nu părea chiar atît de neconsolată. Și pe urmă e și extraordinar de drăguță — aș zice chiar de o frumusețe impresionantă. Trebuie neapărat s-o vezi și tu, Gilbert; ai să zici că e perfecțiunea întruchipată, deși ar

fi greu, oricît te-ai strădui, să descoperi o asemănare între ea şi Eliza Millward.

— Păi bine, îmi pot foarte uşor închipui multe figuri mai frumoase decît a Elizei, dar nu şi mai încîntătoare. Recunosc că nu prea poate ridica pretenţii de perfecţiune ; dar pe de altă parte, susţin că dacă ar fi mai aproape de desăvîrşire, ar fi mai puţin interesantă.

— Şi atunci tu îi preferi defectele faţă de perfecţiunile altora, nu ?

— Chiar aşa, dacă mama îmi îngăduie s-o spun.

— Vai, dragul meu Gilbert, ce prostii vorbeşti ! Dar sînt sigură că nu crezi ceea ce spui. Nici nu poate fi vorba de aşa ceva, zise mama ridicîndu-se şi părăsind repede încăperea, sub pretextul unor treburi domestice, pentru a scăpa de obiecţiile care-mi stăteau mie pe buze.

După aceea Rose îmi făcu favoarea de a-mi mai împărtăşi alte cîteva amănunte referitoare la doamna Graham. Înfăţişarea, manierele, îmbrăcămintea ei, pînă şi mobila din camera în care locuia îmi fură descrise, chiar cu mai multă claritate şi precizie decît doream eu. Dar întrucît nu ascultam cu prea multă atenţie, n-aş izbuti să repet toate aceste amănunte, chiar dacă m-aş strădui.

A doua zi era sîmbătă. Duminică toată lumea se întreba dacă frumoasa necunoscută va dovedi că i-au fost de folos mustrările blînde ale preotului şi va veni la biserică. Mărturisesc că şi eu mi-am îndreptat privirile cu oarecare interes către vechea strană a familiei, aparţinînd conacului Wildfell, unde pernele şi tapiseria altădată de culoare stacojie — dar acum ieşite de soare — nu mai fuseseră călcate şi nici reînoite de atîţia ani, iar blazoanele sinistre, cu chenarele lor lugubre, de pînză neagră, decolorată, de pe peretele de deasupra păreau să se încrunte sever la lume.

În strană am văzut o siluetă înaltă de adevărată doamnă, îmbrăcată în negru. Faţa ei era întoarsă spre mine şi avea în ea un ce anume, care, de îndată ce mi-a sărit în ochi, mi-a ţintuit privirile. Avea părul negru ca pana corbului, desfăşurat în zulufi lungi şi mătăsoşi — o coafură cam neobişnuită pe vremea aceea, deşi întotdeauna avea ceva graţios şi venea bine ; obrajii ei erau frumoşi, dar palizi ; ochii nu i-am putut vedea, întrucît fiind aple-

cați asupra cărții de rugăciuni, erau ascunși de pleoapele lăsate și de genele lungi și negre ; dar sprîncenele care-i umbreau erau expresive și cu un contur remarcabil. Fruntea era înaltă, de intelectuală, iar nasul acvilin. În general nu puteai aduce nici o obiecție trăsăturilor ei, — atît doar că obrajii erau cam supți și ochii puțin duși în fundul capului, iar buzele, deși de o formă rafinată, erau cam prea subțiri, cam prea strînse și păreau să trădeze (sau cel puțin așa mi s-a părut) o fire nici prea blîndă, nici prea prietenoasă.

Așadar, în inima mea mi-am zis : „Frumoasă doamnă, mă tem că aș prefera să te admir de la această depărtare decît să împart cu dumneata un cămin".

Tocmai atunci s-a întîmplat să-și ridice ochii și mi-a întîlnit privirile ; m-am hotărît să nu întorc capul și ea s-a aplecat din nou asupra cărții, dar cu o expresie greu de definit, de dispreț calm, care pe mine m-a scos pur și simplu din sărite.

„Mă socoate un cățeluș obraznic, m-am gîndit. Hm ! O să-și schimbe ea curînd părerea, dacă mi se va părea că merită să-mi dau osteneala în această privință."

Apoi mi-a trecut însă prin minte că asemenea gînduri sînt cu totul nepotrivite pentru un locaș de rugăciune și că purtarea mea e departe de a fi pe potriva situației. Dar înainte de a-mi îndrepta gîndurile către serviciul religios, mi-am aruncat privirile prin biserică pentru a vedea dacă mă observase cineva. Nu, toți cei care nu se uitau în cărțile de rugăciune se uitau la doamna nou-venită — inclusiv mama și sora mea, precum și doamna Wilson cu fiica ei. Și pînă și Eliza Millward trăgea, șiret, cu coada ochiului spre ea. Eliza mi-a aruncat o privire, a făcut o mică strîmbătură de mironosiță, a roșit și și-a plecat cuviincios capul spre cartea de rugăciuni, străduindu-se să-și recapete înfățișarea serioasă.

Dar iată-mă din nou păcătuind ; numai că de data asta mi s-a atras atenția asupra greșelii mele printr-un ghiont pe care mi l-a dat brusc obraznicul meu frățior. Pe moment n-am putut să răspund la acest afront decît călcîndu-l pe picior și amînînd restul răzbunării pînă cînd vom fi ieșit din biserică.

Şi acum, Halford, înainte de a încheia această scrisoare, am să-ţi spun cine era Eliza Millward : era fiica mai mică a preotului, o făptură mărunţică şi cît se poate de atrăgătoare ; eu nu eram deloc insensibil la farmecele ei, şi ea ştia acest lucru, deşi nu ajunsesem niciodată să i-l spun direct şi nici nu aveam intenţia precisă de a o face, întrucît maică-mea (care susţinea că pe o rază de douăzeci de mile de jur împrejur nu există nici o femeie destul de bună pentru mine) nu se împăca deloc cu gîndul ca eu s-o iau de nevastă pe această fetişcană ştearsă, care pe lîngă nenumărate alte lipsuri, îl mai avea şi pe acela de a nu poseda nici măcar douăzeci de lire. Eliza era mică de stat şi durdulie, feţişoara îi era cît un pumn, şi cam la fel de rotunjoară ca şi a surorii mele, cu care semăna oarecum şi la ten — cu toate că al ei era mai delicat şi nu chiar aşa de trandafiriu. Avea nasul cam obraznic şi trăsăturile în general neregulate ; cu una cu alta, era mai degrabă încîntătoare decît frumoasă Dar ochii ei — de acest element remarcabil nu trebuie să uit, pentru că tocmai în ei consta principala atracţie a Elizei — cel puţin în ceea ce priveşte aspectul exterior ; ochii ei erau prelungi şi înguşti cu irisul negru sau în orice caz căprui-închis. Expresia lor era foarte diferită, mereu schimbătoare, dar întotdeauna fie răutăcioasă — într-un mod aş zice aproape diabolic — fie vrăjindu-te irezistibil, iar adeseori avînd amîndouă aceste particularităţi deodată. Glasul îi era blînd şi copilăros, pasul uşor şi moale ca al unei pisici ; dar cel mai mult semăna cu o pisicuţă drăguţă şi jucăuşă prin felul ei de a fi — sau în orice caz asta se întîmpla cel mai des — pentru că o dată era şmecheră şi obrăznicuţă, o dată sfioasă şi prefăcută, aşa cum îi dicta caracterul ei dulce.

Sora ei, Mary, era cu cîţiva ani mai mare, cam cu o palmă mai înaltă şi mult mai masivă şi mai grosolană la trup. Era o fată simplă, liniştită şi înţeleaptă care o îngrijise cu multă răbdare pe mama lor în tot timpul bolii îndelungate şi apăsătoare de pe urma căreia nu se mai sculase niciodată ; iar de atunci Mary fusese menajera şi roaba familiei. Se bucura de încrederea şi preţuirea tatălui ei, de dragostea şi simpatia tuturor cîinilor, pisicilor, copiilor şi săracilor, dar era întotdeauna jignită, înjosită şi nebăgată în seamă de toţi ceilalţi oameni.

Cît despre reverendul Michael Millward, era un bătrîn înalt şi grav, care-şi punea pălăria cu borul lat în aşa fel încît îi acoperea faţa lătăreaţă, pătrată şi cu trăsături masive. Purta întotdeauna în mînă bastonul gros şi îşi strîngea picioarele zdravene în pantaloni strimţi de călărie, cît şi în ghetre — pe care la ocazii mari le înlocuia cu ciorapi lungi de mătase neagră. Era un om cu principii foarte rigide, plin de prejudecăţi şi deprins să-şi respecte obiceiurile, lipsit de îngăduinţă faţă de orice abatere de la dogma stabilită. În toate acţiunile pornea de la convingerea fermă că opiniile lui sînt de-a pururi juste şi oricine nu le împărtăşeşte trebuie să fie ori jalnic de ignorant, ori plin de orbire răuvoitoare.

În copilărie mă deprinsesem să-l privesc cu un sentiment de teamă amestecată cu respect — sentiment pe care abia în ultima vreme am reuşit să mi-l mai înfrîng, în oarecare măsură, pentru că deşi avea o bunătate părintească pentru cei ce se purtau frumos, era partizanul unei discipline stricte şi adeseori ne certase cu asprime pentru greşelile şi poznele noastre tinereşti. Şi, mai mult decît atît, în vremea aceea, ori de cîte ori venea în vizită la părinţii noştri, trebuia să ne ridicăm în picioare dinaintea lui şi să-i spunem catehismul sau să repetăm vreun cîntec cum ar fi fost *Ce face mica, harnica albină*. Sau — lucrul cel mai neplăcut cu putinţă — trebuia să-i răspundem la întrebări privitoare la ultima lui predică şi la punctele principale ale acestei cuvîntări — pe care din nefericire noi nu izbuteam niciodată să le ţinem minte. Uneori vrednicul domn îi reproşa mamei că e mult prea îngăduitoare cu fiii ei şi în sprijinul acestei afirmaţii făcea referiri la personaje biblice ca Eli sau David şi Avesalom, lucru care o amăra cumplit; şi oricît de mult îl respecta ea şi oricît de frumoasă părere avea despre spusele lui, odată am auzit-o exclamînd totuşi :

— Ce n-aş da să aibă şi el un fiu! Atunci nu s-ar mai grăbi atîta să împartă sfaturi altora. Ar vedea şi el ce înseamnă să ai de strunit doi băieţi.

Reverendul avea o grijă lăudabilă pentru sănătatea sa trupească — se scula şi se culca devreme, făcea întotdeauna o plimbare înainte de micul dejun, era foarte preocupat să poarte haine groase şi să se schimbe imediat

dacă-l prindea ploaia. Şi nimeni nu-şi aminte a să-l fi auzit vreodată ţinînd o predică înainte de a fi înghiţit mai întîi un ou crud — măcar că era înzestrat de natură cu plămîni buni şi cu un glas puternic; în general se arăta extrem de atent în privinţa mîncării şi băuturii deşi nu exagera prin cumpătare. De fapt avea o dietă a lui proprie întrucît dispreţuia din inimă ceaiul şi alte asemenea licori apoase, ţinînd în schimb mult mai mult la băuturile de malţ, la ouăle cu şuncă, la afumături şi alte mîncăruri picante, care se dovedeau foarte potrivite pentru aparatul lui digestiv. De aceea el le socotea bune şi sănătoase pentru toată lumea şi le recomanda cu încredere chiar şi celor mai firavi convalescenţi sau bolnavi de stomac, cărora în caz că reţetele lui nu le aduceau binefacerile făgăduite, le spunea că asta se datoreşte lipsei lor de perseverenţă. Dacă ei se plîngeau cumva de rezultatele neplăcute la care ajunseseră, erau asiguraţi că toate acestea nu sînt decît închipuri.

Am să spun doar cîteva cuvinte despre alte două persoane pe care le-am pomenit în treacăt, şi apoi am să închei această lungă scrisoare. E vorba de doamna Wilson şi de fiica ei. Doamna era văduva unui fermier înstărit, o femeie cu ochelari de cal, dar mare amatoare de bîrfă, cu toată vîrsta ei înaintată, aşa că nu merită să vorbesc prea mult despre ea. Avea doi fii — Robert, care deprinsese toate apucăturile oamenilor de la ţară, şi Richard, un tînăr retras din fire, cu obiceiuri de cărturar, care studia clasicii cu ajutorul reverendului, pregătindu-se să intre la colegiu pentru a îmbrăţişa apoi cariera preoţească.

Sora lor, Jane, era o domnişoară cu multe însuşiri frumoase şi cu şi mai multă ambiţie. Conform propriei ei dorinţe, primise o educaţie corespunzătoare la un pension, mai aleasă decît îi fusese hărăzită pînă atunci oricărui alt membru al familiei. Spoiala şi lustrul se lipiseră bine de ea şi fata învăţase în mare măsură manierele elegante, scăpase cu totul de accentul ei provincial şi se putea lăuda că are mai multe deprinderi şi însuşiri alese decît fiicele preotului. În afară de asta, mai era şi considerată o frumuseţe; dar nici o clipă n-a putut să mă numere şi pe mine printre admiratorii ei. Avea vreo douăzeci şi şase de ani, era năltuţă şi foarte subţirică şi avea părul castaniu,

dar bătînd mai mult într-un roşu strălucitor; tenul ei era remarcabil de frumos şi de luminos, iar căpşorul cu o bărbie micuţă şi delicată era aşezat pe un gît foarte lung. Avea buzele subţiri şi roşii, ochii căprui, limpezi, ageri şi pătrunzători. Din nefericire însă, era o ființă total lipsită de poezie şi de sentiment. Avea — sau ar fi putut să aibă — mulţi peţitori şi adoratori pe potriva rangului ei, dar îi respingea sau îi alunga cu dispreţ pe toţi; numai un gentleman adevărat ar fi putut să fie la înălţimea gusturilor ei rafinate şi numai un bogătaş ar fi putut să-i satisfacă ambiţiile nemăsurate. Un gentleman exista, şi în ultima vreme el o înconjurase în mod vizibil cu tot felul de atenţii, iar lumea şoptea ici şi colo că planurile fetei sînt foarte strîns legate de inima, numele şi averea lui. Acest gentleman era domnul Lawrence, fiul boierului a cărui familie sălăşluise la Wildfell Hall, dar care părăsise locul cu vreo cincisprezece ani în urmă în favoarea unui conac mai modern şi mai confortabil din parohia învecinată.

Şi acum, Halford, îmi iau rămas bun de la tine pentru moment. Asta e prima rată a datoriei mele faţă de tine. Dacă îţi convine o plată de acest fel, te rog să-mi spui, şi am să-ţi trimit şi restul cînd voi avea răgaz; dacă însă preferi să rămîi creditorul meu decît să-ţi umfli punga cu nişte monezi atît de greoaie şi de neplăcute la înfăţişare, — atunci iarăşi te rog să mi-o spui şi am să-ţi iert lipsa de gust şi cu multă bucurie am să-mi păstrez comoara numai pentru mine.

Al tău, cel dintotdeauna,
Gilbert Markham.

CAPITOLUL II

OBSERV CU BUCURIE, NEPREŢUITul meu prieten, că norii nemulţumirii tale au trecut; mă bucur din nou de razele de lumină ale chipului tău şi văd că doreşti să merg mai departe cu povestirea mea; aşadar, o vei primi fără alte farafasticuri.

Cred că ultima zi pomenită de mine era o anumită duminică de la sfîrşitul lunii octombrie a anului 1827. In marţea care a urmat, am pornit cu cîinele şi puşca să văd dacă pot vîna ceva pe domeniul de la Linden-Car; dar întrucît nu mi-a ieşit nimic în cale, mi-am întors arma împotriva uliilor şi corbilor, reproşînd acestor păsări hrăpăreţe că mă lipsiseră de un vînat ca lumea. In acest scop am părăsit drumurile mai umblate, văile împădurite, ogoarele şi luncile şi am luat-o în sus pe urcuşul abrupt de la Wildfell, cea mai sălbatică şi mai semeaţă culme din împrejurimi. Pe măsură ce o urci, gardurile vii se împuţinează şi se micşorează lăsînd în cele din urmă locul unor garduri de piatră aspră, unele din ele înverzite de viţă sau muşchi. Acelaşi lucru se întîmplă şi cu copacii înalţi care cedează pasul lariţelor şi brazilor scoţieni sau tufelor izolate de porumbari. Terenul, accidentat şi bolovănos, deci cu totul nepotrivit pentru arătură, era lăsat în cea mai mare parte să slujească drept păşune oilor şi vitelor. Numai că pămîntul era sărac, un strat subţire care abia dacă acoperea stîncile cenuşii ce scoteau capul ici-colo de sub movilele ierboase. Pe sub ziduri creşteau afine şi tufe de iarbă neagră — relicve ale unei vegetaţii şi mai sălbatice — iar în multe ţarcuri şi ocoale bălăriile şi rugina uzurpau supremaţia ierbii, devenită din ce în ce mai rară. Dar toate acestea se aflau în afara proprietăţii mele.

Aproape de vîrful acestui deal, cam la vreo două mile de Linden-Car, se înălţa Wildfell Hall, un conac demodat din epoca elisabetană. Era construit din piatră cenuşie, întunecată şi avea o înfăţişare venerabilă şi pitorească, dacă era vorba numai să-l priveşti; însă fără doar şi poate trebuie să fi fost destul de rece şi sumbru ca locuinţă, cu ferestruicile zăbrelite săpate în zidurile groase de piatră, cu răsuflătorile mîncate de vreme şi cu aşezarea lui mult prea însingurată şi neadăpostită. Era ocrotit de vitregia vînturilor şi ploilor doar de un pilc de brazi scoţieni, şi aceştia ciuntiţi pe jumătate de vijelii şi arătînd la fel de sumbri şi de severi ca şi conacul în sine. Îndărătul acestuia se întindeau cîteva ogoare părăsite, apoi se înălţa vîrful colinei îmbrăcat în ierburi sălbatice de culori întunecate. În faţa lui se afla o gră-

dină (înconjurată de ziduri de piatră și cu intrarea printr-o poartă de fier cu stîlpi de granit cenușiu deasupra cărora se înălțau niște globuri masive din același material — asemănătoare celor ce împodobeau acoperișul și frontoanele casei). Odinioară grădina fusese împodobită cu plante și flori rezistente care puteau să îndure clima neprielnică și să crească pe un pămînt atît de neprietenos, precum și cu copaci și arbuști care se arătau cît mai supuși foarfecelor chinuitoare ale grădinarului, căpătînd formele pe care dorea el să le dea. Acum însă, fiind lăsată atîția ani în paragină, înțelenită și neîngrijită, pradă bălăriilor și ierburilor, gerurilor și vînturilor, ploii și secetei, grădina avea o înfățișare cu totul ieșită din comun. Perdelele verzi de lemn cîinesc care se întindeau pe ambele laturi ale aleii principale se ofiliseră în cea mai mare parte, iar restul crescuseră de-a valma și cum dădea Dumnezeu. Vechea lebădă din lemn de soc așezată lîngă răzuitoarea de la intrare își pierduse gîtul și jumătate din trup; tufele crenelate de laur din mijlocul grădinii, războinicul uriaș care străjuia o parte a intrării și leul care o păzea de cealaltă parte, ajunseseră la forme atît de fantastice încît nu mai semănau cu nici o ființă și cu nici un lucru de pe pămînt, din cer sau din apele subpămîntene. Dar pentru imaginația mea tinerească ele căpătaseră cu toatele chipuri necurate care se potriveau pe deplin cu oștile de strigoi și cu legendele întunecate spuse de bătrîna noastră doică despre această locuință bîntuită de stafii și despre oamenii care stătuseră în ea și o părăsiseră.

Cînd am ajuns în preajma conacului izbutisem să ucid un uliu și doi corbi așa că — renunțînd la alte victorii vînătorești — am mers mai departe cu pas domol, cu intenția de a mă mai uita la vechea clădire pentru a vedea ce schimbări i-a adus noua ei locatară. Nu voiam să mă duc chiar prin față pentru a mă holba prin deschizătura porții. M-am oprit lîngă zidul grădinii, am privit și n-am văzut nici o schimbare — decît la una din aripi unde ferestrele sparte și acoperișul stricat fuseseră reparate și de unde o trîmbă subțire de fum ieșea încolăcindu-se din mănunchiul de hornuri.

In timp ce stăteam astfel, rezemîndu-mă în pușcă și cu ochii înălțați spre frontoanele întunecate, căzut într-o visare tihnită și plăsmuind în minte o țesătură de închipuiri năstrușnice în care se amestecau deopotrivă amintirile de demult și frumusețea tinerei sihastre aflătoare acum îndărătul acestor ziduri — am auzit un foșnet și niște zgomote ușoare înăuntrul grădinii. Întorcînd capul în direcția de unde veneau aceste sunete am dat cu ochii de o minuță ridicată deasupra zidului. Era agățată de creasta lui; și apoi s-a mai înălțat încă o minuță, ca să se apuce mai bine, după care s-a ivit o frunte albă, încununată de cîrlionți aproape blonzi, doi ochi albaștri ca marea și un năsuc mititel de culoarea fildeșului.

Ochii albaștri nu mă băgară în seamă, dar începură să scînteieze de bucurie la vederea lui Sancho, frumosul meu setter bălțat care alerga de colo pînă colo amușinînd pămîntul. Copilașul își înălță fața peste zid și strigă cu glas tare cîinele. Bunul animal se opri, ridică ochii și dădu din coadă dar nu-i făcu și alte avansuri. Copilașul (un băiețel care părea să aibă vreo cinci ani) se cățără sus pe zid și continuă să strige. Constatînd însă că nu are nici un succes, luă pare-se hotărîrea, ca și Mahomed, de a se duce el la munte, de vreme ce muntele nu voia să vină la el, și încercă să sară dincoace. Însă un bătrîn cireș pădureț de lîngă el își întinse peste zid unul din brațele uscate și noduroase și-l apucă de hăinuță. Străduindu-se să se elibereze, băiețelul își pierdu echilibrul și căzu — dar nu pînă la pămînt; creanga copacului îl ținea suspendat în aer. Avu loc o luptă mocnită, apoi izbucni un strigăt pătrunzător; numai că, în mai puțin de o clipă, îmi lăsasem pușca pe iarbă și izbutisem să-l prind în brațe pe micuț.

L-am șters la ochi cu haina, i-am spus să nu se sperie, că n-are nimic și l-am chemat pe Sancho să-i mai aline necazul. Băiețelul tocmai întindea minuța ca să mingîie cîinele pe gît și începea să zîmbească printre lacrimi cînd am auzit în spatele meu scîrțîitul porții de fier, un foșnet de veșminte femeiești și iat-o pe doamna Graham repezindu-se către mine — fără nimic la gît și cu pletele negre fluturîndu-i în vînt.

— Dă-mi te rog, copilașul! zise ea cu glas aproape șoptit, dar pe un ton de o vehemență surprinzătoare.

Apucîndu-l pe băiețel îl smulse din brațele mele, de parcă atingerea mea i-ar fi putut aduce cine știe ce molipsire cumplită. Apoi rămase dreaptă în fața mea ținînd strîns copilul de braț și de umăr. Mă fixa cu ochii ei mari, negri și luminoși; era palidă, își pierduse răsuflarea și tremura agitată.

— Doamnă, dar nu-i făceam nici un rău copilului, i-am zis eu, neștiind prea bine dacă să mă arăt uimit sau mai degrabă supărat. Tocmai căzuse de pe zidul de colo și eu am avut norocul să-l pot prinde în brațe cînd atîrna cu capul în jos, pe creanga copacului, și astfel am putut să împiedic cine știe ce nenorocire.

— Vă rog să mă iertați, domnule, se bîlbîi ea.

Se liniști deodată — pare-se că lumina rațiunii risipi norii care-i învăluiau mintea — și împurpurîndu-se ușor la față îmi spuse:

— Nu v-am cunoscut... și am crezut...

Se aplecă pentru a-și săruta copilul și-l strînse cu multă dragoste în brațe.

— Probabil v-ați temut că am de gînd să vă răpesc băiatul.

Ea îl mîngîie pe creștet, rîzînd puțin jenată și apoi răspunse:

— Nu știam că a încercat să se cațere pe zid. Pe urmă adăugă destul de brusc: Bănuiesc că am plăcerea să mă adresez domnului Markham, nu?

I-am făcut o plecăciune politicoasă, dar am avut îndrăzneala s-o întreb de unde știe cine sînt.

— Sora dumneavoastră a trecut acum cîteva zile pe aici împreună cu doamna Markham.

— Și există o asemănare atît de puternică între noi? am întrebat-o oarecum surprins și nu chiar atît de măgulit cum ar fi trebuit să fiu de această idee.

— Mi se pare că semănați la ochi și la ten, răspunse ea scrutîndu-mi fața cu oarecare îndoială. Și dacă nu mă înșel, cred că v-am văzut duminică la biserică.

Am zîmbit.

Fie în zîmbetul acela, fie în amintirile pe care i le-a stîrnit, trebuie să fi fost ceva deosebit de neplăcut pen-

tru ea, întrucît dintr-o dată şi-a reluat înfăţişarea semeaţă care te îngheţa şi care mă tulburase atît de tare atunci, la biserică, zămislind gînduri imorale în mintea mea — un aer de dispreţ antipatic adoptat atît de uşor, fără cea mai mică deformare a vreunei trăsături, încît, asta părea să fie expresia firească a feţei ei, lucru care mă supăra cu atît mai tare, cu cît nu puteam crede să fie o simplă afectare.

— La revedere, domnule Markham.

Şi fără vreo altă vorbă sau privire s-a retras împreună cu copilul în grădină; iar eu m-am întors acasă, supărat şi nemulţumit — nu prea ştiu să-ţi spun de ce, aşa că nici n-am să încerc s-o fac.

Am zăbovit doar cît să-mi pun la o parte puşca şi cornul cu pulbere şi să dau cîteva porunci necesare unuia dintre argaţi, după care mi-am făcut din nou apariţia la casa parohială ca datorită tovărăşiei şi conversaţiei Elizei Millward să mă liniştesc şi să-mi mîngîi spiritul tulburat.

Am găsit-o, ca de obicei, ocupată cu nu ştiu ce broderie fină (mania lînurilor de Berlin nu începuse încă) în timp ce sora ei, aşezată în colţul dinspre cămin, cu pisica pe genunchi, cîrpea un vraf de ciorapi.

— Mary, Mary! Pune-i repede deoparte! se grăbi Eliza să-i spună tocmai cînd intram eu în odaie.

— Nici în ruptul capului! sună răspunsul flegmatic al lui Mary, iar apariţia mea întrerupse discuţia.

— Vai, ce ghinion ai, domnule Markham! glăsui sora mai mică aruncîndu-mi una din ocheadele ei viclene. Tata tocmai a plecat prin parohie şi e greu de crezut să se întoarcă în mai puţin de un ceas.

— Nu-i nimic, o să-mi convină de minune să petrec vreo cîteva minute cu fiicele lui, dacă ele mi-o vor îngădui, i-am răspuns eu trăgîndu-mi un scaun lîngă foc şi aşezîndu-mă acolo fără să mai aştept să fiu poftit.

— Mă rog, dacă ai să fii foarte cuminte şi amuzant, n-o să avem nimic împotrivă.

— V-aş ruga să-mi acordaţi permisiunea fără nici un fel de condiţii, fiindcă n-am venit aici ca să aduc bucurie, ci ca s-o primesc, i-am răspuns.

Totuşi, m-am gîndit că ar fi mai mult decît înțelept să fac și eu un mic efort pentru ca societatea mea să fie agreabilă; s-ar zice că micile mele strădanii au fost destul de izbutite, pentru că niciodată n-am văzut-o pe domnişoara Eliza mai bine dispusă. Intr-adevăr, se părea că amîndoi sîntem încîntaţi unul de celălalt şi reuşim să întreţinem o conversaţie voioasă şi însufleţită, deşi destul de superficială. Era aproape un *tête-à-tête*, întrucît domnişoara Millward cea mare aproape că n-a deschis gura decît din cînd în cînd pentru a corecta vreo afirmaţie nesăbuită sau vreo expresie exagerată a surorii ei şi o dată pentru a o ruga să-i ridice ghemul de aţă care se rostogolise sub masă. Dar bineînţeles că lucrul acesta l-am făcut eu, aşa cum cerea datoria.

— Mulţumesc, domnule Markham, mi-a spus ea cînd i l-am înmînat. Mi l-aş fi ridicat şi singură, dar n-am vrut să deranjez pisica.

— Mary, draga mea, asta n-o să te scuze în ochii domnului Markham, i-a replicat Eliza. După cîte cred, el urăşte din inimă pisicile precum şi fetele bătrîne — aşa cum fac toţi ceilalţi gentlemani. Oare mă înşel, domnule Markham?

— Mi se pare firesc din partea sexului nostru nepricenos să antipatizeze pisicile, tocmai pentru că dumneavoastră femeile, le copleşiţi cu atîtea mîngîieri, i-am răspuns.

— Vai, Domnul să le aibă în pază, drăgălaşele de ele! strigă Eliza într-un acces brusc de entuziasm, întorcîndu-se către sora ei şi revărsînd un potop de mîngîieri asupra animalului ei favorit.

— Ah, potoleşte-te, Eliza! îi spuse domnişoara Millward cea mare pe un ton destul de aspru şi împingînd-o enervată într-o parte.

Venise timpul să plec; oricît de tare m-aş fi grăbit, tot aveam să întîrzii la ceai, şi mama era un adevărat model de ordine şi de punctualitate.

Se vedea bine că frumoasa mea prietenă nu se bucură deloc că trebuie să-şi ia rămas bun de la mine. La despărţire i-am strîns cu tandreţe mînuţa, iar ea m-a răsplă-

tit cu unul din cele mai dulci zimbete și cu cea mai fermecătoare privire de care era în stare. M-am întors acasă foarte fericit, cu inima plină de satisfacție pentru propria mea persoană și arhiplină de dragoste pentru Eliza.

CAPITOLUL III

DOUĂ ZILE MAI TÎRZIU, DOAMNA Graham veni în vizită la Linden-Car, contrar așteptărilor Rosei, care era de părere că misterioasa locatară de la Wildfell Hall va nesocoti regulile obișnuite ale vieții civilizate. Părerea ei fusese sprijinită de doamnele din familia Wilson supărate că doamna Graham nu le întorsese vizita nici lor și nici familiei Millward. Acum însă pricina acestei scăpări căpătă o explicație, care totuși n-o satisfăcu pe Rose. Doamna Graham își adusese cu ea copilașul și cînd maică-mea își exprimă surprinderea că băiețelul poate merge pe jos atît de mult, ea răspunse :

— Într-adevăr e un drum destul de lung pentru el, dar n-aveam cum face altfel : trebuia ori să-l iau cu mine, ori să renunț la această vizită, pentru că nu-l las niciodată singur. Și cred, doamnă Markham, că va trebui să vă rog din suflet să prezentați scuzele mele familiei Millward și doamnei Wilson, cînd le veți vedea, întrucît mă tem că nu-mi pot permite plăcerea de a le face o vizită pînă cînd micuțul meu Arthur nu va fi în stare să mă însoțească.

— Bine, dar aveți o servitoare ; nu l-ați putea lăsa în grija ei ? întrebă Rose.

— Ea are destule treburi de făcut, și pe urmă e prea bătrînă ca să alerge după un copil, iar el la rîndul lui e prea zglobiu ca să se țină de fustele unei femei în vîrstă.

— Bine, dar pentru a veni la biserică l-ați lăsat totuși acasă.

— Da, o dată ; dar nu l-aș fi lăsat nici în ruptul capului pentru vreun alt scop ; și cred că în viitor va trebui ori să fac în așa fel încît să-l iau cu mine, ori să rămîn acasă.

— Dar ce, e chiar așa de neastîmpărat ? întrebă maică-mea profund uimită.

— Nu, răspunse doamna zîmbind trist și mîngîind părul buclat al băiețelului așezat pe un taburet la picioarele ei, dar el e singura mea comoară, iar eu sînt singurul lui prieten, așa că nu ne place să ne despărțim.

— Bine, draga mea, dar asta mi se pare o dragoste exagerată, zise maică-mea, deprinsă a spune întotdeauna lucrurilor pe nume. Ar trebui să încerci să curmi această iubire nesăbuită pentru a-ți salva fiul de la pieire și pentru a te salva pe dumneata de ridicol.

— Pieire, doamnă Markham ? !

— Da, înseamnă că-l răsfeți mult prea tare. Chiar și la vîrsta lui și încă n-ar trebui ca băiețelul să fie veșnic legat de fustele maică-si ; ba chiar ar trebui să-l deprinzi să-i fie rușine de asta.

— Doamnă Markham, vă rog din suflet să nu mai spuneți asemenea lucruri, sau cel puțin nu în prezența lui. Nădăjduiesc din adîncul inimii că fiul meu nu se va rușina niciodată să-și iubească mama ! replică doamna Graham cu o vehemență și o gravitate care ne făcură pe toți cei de față să tresărim uimiți.

Maică-mea încercă s-o mai liniștească și să mai dreagă lucrurile printr-o explicație ; dar doamna Graham dădu să se înțeleagă că după părerea ei se spuseseră destule în această privință, așa că schimbă brusc subiectul.

„Exact cum bănuiam, mi-am zis în sinea mea. Doamna nu are o fire dintre cele mai blînde, în ciuda chipului ei dulce și palid și a frunții semețe ce pare să poarte deopotrivă pecetea meditației și a suferinței."

În tot acest răstimp rămăsesem așezat la o masă din partea cealaltă a camerei, lăsînd impresia că sînt cufundat în cercetarea unei colecții din *Revista Fermierului* pe care întîmplător o citeam în momentul cînd sosise doamna Graham în vizită ; nevoind să mă arăt prea politicos, la intrarea ei i-am făcut doar o plecăciune și apoi mi-am reluat îndeletnicirea.

Într-un tîrziu însă mi-am dat seama că se apropie de mine cineva, cu pași ușori, înceți și șovăitori. Era micuțul Arthur, atras în mod irezistibil de Sancho, care dormea la picioarele mele. Ridicînd capul l-am văzut oprit la

vreo doi metri depărtare, privind melancolic la cîine, cu ochişorii săi de un albastru fermecător de limpede ; rămăsese ţintuit locului nu atît din pricina fricii faţă de animal, cît din pricina sfioşeniei care-l împiedica să se apropie de stăpînul acestuia. Dar o mică încurajare îi înfrînse şovăiala şi-l făcu să înainteze. Deşi sfios din fire, copilul nu era deloc sălbatic. Peste o clipă, îngenunchie pe covor, şi-şi încolăci braţele în jurul gîtului lui Sancho. Nu mult după aceea micuţul mi se aşeză pe genunchi şi începu să privească plin de interes la diferitele poze de cai, vite, porci şi ferme-model cuprinse în revistele din faţa mea. Din cînd în cînd îi aruncam cîte o privire maică-si ca să văd în ce măsură se bucură de această proaspătă intimitate ; şi, din expresia neliniştită a ochilor ei, mi-am dat seama că pentru un motiv sau altul era îngrijorată că băieţelul se află acolo.

— Arthur, vino încoace, i-a zis ea în cele din urmă. Îl deranjezi pe domnul Markham care vrea să citească.

— Cîtuşi de puţin, doamnă Graham ; vă rog lăsaţi-l la mine. Mă distrez şi eu la fel de bine ca şi el, am rugat-o eu.

Şi totuşi, pe muteşte, prin semne şi priviri, ea îl chemă la dînsa.

— Nu, mămico, zise copilul. Lasă-mă să mă uit întîi la pozele astea şi după aceea am să vin şi am să-ţi povestesc tot ce-am văzut.

— Luni e sărbătoare, ziua focurilor de artificii[1], aşa că o să dăm o mică petrecere, zise maică-mea. Şi sper, doamnă Graham, că nu vei refuza să faci parte dintre invitaţi. Ştii, poţi să-ţi aduci şi băieţelul — sper că vom găsi mijloacele de a-l distra şi pe el. Şi atunci, fără doar şi poate, vei avea ocazia să le prezinţi personal scuze familiilor Millward şi Wilson, pentru că nu mă îndoiesc că vor veni aici cu toţii.

— Mulţumesc foarte mult, dar eu nu merg niciodată la petreceri.

— Vai de mine, dar o să fie pur şi simplu o întrunire de familie — n-o să stăm tîrziu şi n-o să fim decît noi şi

[1] Sărbătoarea tradiţională a englezilor în amintirea „Complotului prafului de puşcă" din 5 noiembrie 1605.

familiile Millward şi Wilson — pe cei mai mulţi dintre ei îi şi cunoşti — iar domnul Lawrence, e proprietarul dumitale, cu care cred că ar trebui să faci cunoştinţă.

— Îl cunosc într-o oarecare măsură — dar vă rog din suflet să mă scuzaţi de data asta. Ştiţi, acum serile sînt cam umede, se întunecă devreme şi mă tem că Arthur e prea firav ca să rişe să-l expun fără teama de a i se întîmpla ceva. Va trebui să amînăm plăcerea de a ne bucura de ospitalitatea dumneavoastră pînă cînd zilele vor fi iarăşi mai lungi şi serile mai călduroase.

În momentul acela, la un semn discret din partea maică-mi, Rose scoase o carafă cu vin, pahare şi chec din bufet şi din servanta de stejar, tratîndu-l cum se cuvine pe musafiri. Amîndoi mîncară chec, dar refuzară cu încăpăţînare vinul, în ciuda încercărilor amabile ale gazdei lor de a-l sili să guste din el. În special Arthur se ferea de licoarea rubinie de parcă ar fi fost înspăimîntat şi dezgustat şi era cît pe-aci să izbucnească în plîns cînd fu îndemnat să bea.

— Nu-i nimic, Arthur, zise mama lui. Doamna Markham socoate că ţi-ar face bine, pentru că eşti obosit după drum; dar n-o să te silească să bei! Părerea mea este că nici n-ai nevoie de vin! Doamna Graham adăugă: Nu poate suferi nici măcar să vadă vinul şi mirosul lui aproape că-i face rău. Mă deprinsesem să-l silesc să înghită o gură de vin sau de rachiu slab cu apă în chip de doctorie cînd era bolnav, şi de fapt mi-am dat toată osteneala ca să-l fac să le urască.

Toată lumea rîse, afară de tînăra văduvă şi de fiul ei.

— Vai, doamnă Graham, zise maică-mea ştergîndu-şi ochii albaştri de lacrimile ce o năpădiseră din cauza rîsului, vai de mine, dar mă uimeşti pur şi simplu! Zău că te credeam mai înţeleaptă. Bietul copilaş o să fie un molatic mai cumplit decît pîinea muiată în lapte! Gîndeşte-te numai ce bărbat o să iasă din el dacă stărui să-l creşti în...

— Ba mie mi se pare un plan excelent, o întrerupse doamna Graham cu o seriozitate netulburată. Prin acest mijloc sper să-l salvez cel puţin de o patimă înjositoare. Aş da nu ştiu ce să pot să-l feresc pe băiat şi de primejdiile tuturor celorlalte.

— Dar prin asemenea mijloace — m-am amestecat eu în discuție — n-o să ajungeți niciodată să-l faceți virtuos. La urma urmei, ce înseamnă virtutea, doamnă Graham? E oare faptul că te arăți capabil și doritor să te împotrivești ispitei sau faptul că n-ai nici un fel de ispită căreia să i te împotrivești? Cine e un bărbat puternic? Cel care înfrînge mari piedici și săvîrșește lucruri de mirare chiar dacă pentru asta trebuie să asude din greu și e istovit după aceea? Sau cel care șade toată ziua pe scaun fără a îndeplini altă muncă mai obositoare decît aceea de a ațîța focul cu vătraiul și a duce mîncarea la gură? Dacă vreți ca fiul dumneavoastră să treacă prin lume cu cinste, nu trebuie să încercați să-l curățați calea de bolovani, ci mai degrabă să-l învățați să pășească fără șovăire peste ei — nu trebuie să stăruiți să-l duceți dumneavoastră de mînă ci mai degrabă să-l lăsați să învețe să meargă singur.

— Am să-l duc de mînă, domnule Markham, pînă cînd va avea puterea să meargă singur; și am să-i curăț din cale toți bolovanii pe care-i voi putea da la o parte, am să-l învăț să-i ocolească pe ceilalți — sau să pășească fără șovăire peste ei, așa cum spuneți dumneavoastră. Și asta fiindcă după ce voi fi luptat din toate puterile ca să-i netezesc calea, încă îi va rămîne destul de făcut pentru a-și dovedi toată îndemînarea, seriozitatea și prudența. E foarte frumos și ușor să vorbești despre nobila împotrivire și despre încercările la care e supusă virtutea; dar la cincizeci, sau cinci sute de bărbați care au cedat ispitei, arătați-mi măcar unul care a avut tăria să-i reziste. Și de ce să pornesc eu de la idea că fiul meu va fi o ființă aleasă, unul dintr-o mie? De ce să nu mă pregătesc mai degrabă pentru viitorul cel mai întunecat, și să nu mă tem că va semăna cu... cu restul omenirii, dacă nu-mi iau toate măsurile de pază pentru a împiedica un atare lucru?

— Văd că sînteți foarte amabilă cu noi toți, am remarcat eu.

— Nu știu nimic despre dumneavoastră — vorbesc despre cei pe care-i cunosc cu adevărat — și cînd văd întreaga omenire (cu foarte puține și rare excepții) împleticindu-se și bîjbîind pe poteca vieții, căzînd în toate

capcanele şi rupîndu-şi picioarele la orice piedică ivită în cale, de ce să nu folosesc toate mijloacele pe care le posed pentru a-l face să străbată un drum lin, neted şi ferit de primejdii?

— Da, dar mijlocul cel mai sigur va fi să vă străduiţi să-l întăriţi pe el împotriva ispitelor, şi nu să le îndepărtaţi pe acestea din calea lui.

— Voi face şi una şi alta, domnule Markham. Numai Dumnezeu ştie cîte ispite se vor ivi, care să se năpustească asupra lui atît dinăuntru cît şi din afară după ce voi fi făcut tot ce-mi stă în putinţă pentru ca viciul să-i apară cît mai puţin atrăgător, cu atît mai mult cu cît din fire pare să nu-l sufere. De fapt eu însămi de prea puţine ori m-am simţit îmboldită către ceea ce lumea numeşte viciu, şi totuşi ispita m-a încercat. Şi multe pătimiri, de altă natură, mi-au fost hărăzite, fapte care în multe împrejurări mi-au cerut mai multă băgare de seamă şi tărie pentru a le ţine piept, decît am putut eu să găsesc în firea mea cînd a fost să le stau împotrivă. Şi sînt convinsă că acest lucru îl vor recunoaşte majoritatea celorlalţi oameni care sînt deprinşi să cugete şi doritori să lupte împotriva stricăciunii din firea lor.

— Da, zise maică-mea, neînţelegînd decît pe jumătate încotro bate doamna Graham; dar nu cred că e bine să judeci un băiat după calapodul dumitale; şi pe urmă, draga mea doamnă Graham, dă-mi voie, te rog, să te previn din timp împotriva greşelii — aş putea zice împotriva greşelii fatale — de a lua în întregime asupra dumitale educaţia copilului. Pentru că eşti pricepută în unele privinţe şi bine informată, îţi închipui probabil că poţi face faţă pe deplin acestei sarcini; dar de fapt lucrurile sînt departe de a sta astfel; şi dacă stărui în această încercare, te rog să mă crezi că te vei căi amarnic după ce vei fi stricat totul.

— Bănuiesc deci că ar trebui să-l trimit la şcoală ca să înveţe să dispreţuiască autoritatea şi iubirea mamei lui, nu? zise doamna cu un zîmbet puţin amar.

— A, nu! Dacă vrei ca un băiat să-şi dispreţuiască mama, atunci ţine-l acasă şi iroseşte-ţi viaţa alintîndu-l tot timpul şi fiind roaba hachiţelor şi trăsnăilor lui.

— Sînt întrutotul de acord cu dumneavoastră, doamnă Markham ; însă nimic nu poate fi mai străin principiilor și obiceiurilor mele decît o asemenea slăbiciune vinovată.

— Bine, însă vrei să-l tratezi ca pe o fetiță — și să-i strici caracterul, făcîndu-l moale ca o domnișoară răzgîiată — zău că așa se va întîmpla, doamnă Graham, indiferent ce crezi dumneata acum. Dar lasă că am să-l pun eu pe reverendul Millward să-ți vorbească puțin în privința asta ; el o să-ți deschidă ochii asupra urmărilor ce te așteaptă ; o să-ți spună cum și în ce fel trebuie să te porți, și cîte și mai cîte ; și n-am nici cea mai mică îndoială că în cîteva minute va fi în stare să te convingă.

— N-are rost să-l necăjiți pe preot, zise doamna Graham aruncîndu-mi o privire (probabil că eu zîmbeam la gîndul încrederii nețărmurite a mamei în acest vrednic gentleman). Domnul Markham aici de față socoate că puterea lui de convingere este cel puțin la fel de mare ca a domnului Millward. Ei bine, domnule Markham, dumneata care susții că un băiat nu trebuie să fie ocrotit de rele ci trimis să se războiască singur și neajutorat cu ele, că nu trebuie învățat să ocolească nici una din capcanele vieții, ci să dea buzna voinicește în ele sau peste ele, după cum va voi întîmplarea — să caute primejdia mai degrabă decît s-o ocolească și să-și hrănească virtutea cu ispite — ei bine, oare dumneata...

— Vă rog să mă iertați, doamnă Graham, dar am impresia că ați luat-o cam prea repede. Eu n-am spus deocamdată că un băiat ar trebui învățat să se năpustească în capcanele vieții și nici măcar că ar trebui să caute anume ispitele doar pentru a-și pune la încercare virtutea învingîndu-le. Am spus doar că e mai bine să vă înarmați și să vă întăriți eroul decît să-l dezarmați și să-l slăbiți pe dușman. Pentru că dacă ar fi să cultivați puieți de stejar într-o seră, înconjurîndu-i cu toată grija și băgarea de seamă zi și noapte și ocrotindu-i pînă și de cea mai slabă suflare de vînt, ar fi greu să vă așteptați să devină vreodată copaci zdraveni ca cei care au crescut pe coasta muntelui, pradă tuturor stihiilor dezlănțuite și fără cea mai mică apărare de furia furtunii.

— Fie cum zici dumneata; dar oare ai folosi acelaşi fel de a gîndi şi dacă ar fi vorba de o fată?

— Bineînţeles că nu.

— Nu, ai avea grijă să fie crescută cu multă blîndeţe şi gingăşie, ca o plantă de seră, ai învăţa-o să depindă de alţii şi să se agaţe de ei pentru îndrumări şi sprijin, şi ai păzi-o cît mai mult cu putinţă în aşa fel încît nici măcar să nu audă că există rău pe lume. Dar vrei să fii atît de bun şi să-mi spui şi mie de ce faci această deosebire? O fi oare pentru că o crezi lipsită de virtute?

— Doamne fereşte!

— Bine, dar dumneata afirmi că virtutea nu înfloreşte decît udată cu fierea ademenitoare a ispitei; şi eşti de părere că o femeie trebuie expusă cît mai puţin ispitei şi ferită cît mai mult de cunoaşterea păcatelor sau a oricărui alt lucru legat de ea. Asta înseamnă că o socoţi fie atît de stricată din fire, fie atît de slabă de minte încît nu e în stare să se împotrivească ispitei; şi chiar dacă ea ar fi curată şi nevinovată, atîta vreme cît e ţinută în frîu şi în neştiinţă, totuşi, fiind lipsită de adevărata virtute, a o învăţa ce înseamnă să păcătuieşti, înseamnă a o preface dintr-o dată într-o păcătoasă. Şi — ai aerul să spui — cu cît mai întinse vor fi cunoştinţele ei, cu atît mai mari vor fi libertăţile pe care şi le va lua, cu atît mai profundă va fi decăderea ei. Pe cînd sexul dumneavoastră, mult mai nobil — nu-i aşa? — are o înclinare firească spre bine şi e apărat de o putere mai mare de împotrivire la rău care, cu cît este pusă mai mult la încercare prin diverse experienţe şi primejdii, cu atît sporeşte mai mult...

— Domnul mi-e martor că nu aşa gîndesc! am întrerupt-o eu în cele din urmă.

— Ei bine, atunci înseamnă că după părerea dumitale amîndoi sînt slabi şi înclinaţi să calce strîmb, dar pe cînd cea mai mică greşeală, pînă şi cea mai neînsemnată pîngărire o va distruge pe fată, caracterul băiatului va fi întărit şi înfrumuseţat — creşterea lui fiind întregită aşa cum se cuvine printr-o slabă cunoaştere a lucrurilor interzise. Pentru el o asemenea experienţă (ca să folosesc o metaforă banală) va fi ca furtuna pentru stejar, care deşi s-ar putea să-i împrăştie frunzele şi să-i rupă rămurelele fragede, va

sluji doar să-i înfigă mai adânc rădăcinile și să întărească și
să strângă mai puternic fibrele copacului. Dumne[illegible]

— Preotul se numește Leighton, l-am corectat cu pe un ton sec.

— Și domnul Leighton e un „predicator blînd”, Helen? E „un om admirabil și încîntător, inspirat de Dumnezeu”?

— E un om moral, domnule Huntingdon. Ce n-aș da să pot spune același lucru despre dumneata, măcar cu jumătate de gură.

— A, da, am uitat că și tu ești o „sfîntă”. Te rog în genunchi să mă ierți, scumpo... Dar nu-mi mai spune „domnule Huntingdon”, pe mine mă cheamă Arthur.

— N-am să-ți spun în nici un fel pentru că n-am să mai am cîtuși de puțin de a face cu dumneata dacă vei continua să vorbești în felul ăsta. Dacă ai într-adevăr de gînd s-o păcălești pe mătușa, după cum spui, înseamnă că ești foarte ticălos. Iar dacă nu e adevărat, atunci faci foarte rău glumind cu un asemenea subiect!

— Fac *mea culpa* [1], mi-a răspuns, încheindu-și hohotul de rîs cu un oftat trist. Și acum — reluă el după o pauză de o clipă — să vorbim despre altceva. Vino mai aproape, Helen, și ia-mă de braț. Și atunci am să te las în pace. Dar nu pot fi liniștit cînd te văd mergînd pe acolo.

M-am supus dorințelor lui, deși l-am atras atenția că va trebui în curînd să ne întoarcem în casă.

— De ce, că doar va trece multă vreme pînă cînd să coboare cineva la micul dejun. Helen, ai vorbit adineauri de tutorii tăi; dar tatăl tău nu mai trăiește?

— Ba da, însă întotdeauna i-am socotit pe unchiul și pe mătușa mea tutorii mei, pentru că în fapt și sînt, chiar dacă nu și oficial. Tata m-a lăsat pe de-a-ntregul în grija lor. Nici nu l-am mai văzut de cînd a murit scumpa mea mamă — eram mică pe atunci — și la rugămintea ei, mătușa s-a oferit să-mi poarte de grijă și m-a dus la Staningley, unde am rămas tot timpul de atunci încoace. Și nu cred că el ar obiecta la ceva făcut în interesul meu dacă ei i s-ar părea de cuviință să-și dea aprobarea.

— Dar el și-ar da aprobarea la vreun lucru pe care ea ar socoti de cuviință să-l respingă?

[1] Îmi recunosc vina și-mi cer iertare (lat.)

— Nu, mă tem că nu ține chiar atît de mult la mine.

— E de condamnat pentru asta — dar el nici nu știe ce înger e fiica lui — lucru cu atît mai fericit pentru mine, fiindcă dacă ar ști, n-ar fi dispus să se despartă de o asemenea comoară.

— Dar apropo, domnule Huntingdon, probabil știi că nu sînt eu moștenitoarea averii familiei ?

El a susținut că nici nu s-a gîndit vreodată la această problemă și m-a rugat să nu-i tulbur bucuria acelui moment, pomenind de asemenea lucruri neinteresante. M-am bucurat de această dovadă de afecțiune dezinteresată, pentru că Annabella Wilmot este moștenitoarea probabilă a întregii averi a unchiului ei, în afară de faptul că a și intrat în stăpînirea proprietății răposatului ei tată.

Acum Arthur a insistat să ne îndreptăm pașii înapoi spre casă ; dar mergeam foarte încet și continuam să vorbim pe drum. Nu e nevoie să repet toate vorbele schimbate între noi ; mai degrabă să mă refer la ce s-a petrecut între mătușa mea și mine după micul dejun, cînd domnul Huntingdon l-a chemat de-o parte pe unchiul meu, fără îndoială pentru a-i adresa cererea în căsătorie, iar ea mi-a făcut semn să trec în camera alăturată unde din nou a început o mustrare solemnă, care însă n-a izbutit cîtuși de puțin să mă convingă că privește situația cu mai multă înțelepciune decît mine.

— Mătușico, știu bine că tu-l judeci fără milă, i-am spus. Nici măcar prietenii lui nu sînt chiar așa de stricați cum îi înfățișezi tu. Să-l luăm de pildă pe Walter Hargrave, fratele lui Milicent : e aproape un înger dacă măcar jumătate din ce spune ea despre dînsul e adevărat. Îmi vorbește mereu despre el și-i suie în slava cerului virtuțile.

— Ai să-ți formezi o părere eronată despre firea unui bărbat dacă o judeci după ceea ce spune despre el o soră iubitoare. În general, pînă și cei mai răi dintre ei știu cum să-și ascundă ticăloșiile de ochii surorilor și chiar și de ai mamelor lor.

— Și pe urmă mai e lordul Lowborough — am continuat eu — un om foarte de treabă.

— Cine ți-a mai spus una ca asta ? Lordul Lowborough e un om în stare de orice. Și-a risipit averea la jocuri de

noroc și prin alte mijloace și acum e în căutarea unei fete bogate ca să și-o refacă. Chiar asta l-am spus și domnișoarei Wilmot. Numai că voi sînteți cu toatele la fel : mi-a răspuns, foarte trufașă, că-mi rămîne extrem de îndatorată, dar că e convinsă că-și poate da seama cînd un bărbat o curtează pentru averea ei și cînd o face de dragul propriei ei persoane. Se leagănă cu iluzia că are o experiență suficientă în asemenea chestiuni încît să se poată încrede într-un mod cu totul justificat în propria ei judecată. Cît despre lipsa averii lordului, a spus că puțin îi pasă de asta, întrucît nădăjduiește că propria ei avere o să fie suficientă pentru amîndoi. În ceea ce privește moralitatea și nesăbuința lui, ea presupune că lordul Lowborough nu e mai rău decît alții și, mai mult decît atît, că între timp s-a îndreptat în mare măsură. Da, da, toți bărbații știu să fie ipocriți și să facă pe mironosițele cînd vor să tragă pe sfoară o femeie iubitoare și lipsită de călăuzire !

— Mă rog, cred că el nu e mai rău decît ea, am zis eu. Dar domnul Huntingdon, cînd se va căsători, nu va avea prea des prilejul de a se înhăita cu prietenii săi holtei. Și cu cît sînt mai răi, cu atît doresc mai mult să-l izbăvesc de ei.

— Firește, draga mea ; și — bănuiesc — cu cît e el mai rău, cu atît dorești mai tare să-l izbăvești de el însuși.

— Da, cu condiția să nu fie incorigibil, adică, vreau să zic, cu atît mai mult țin să-l izbăvesc de greșelile lui, să-i dau posibilitatea să se dezbare de răul întîmplător de care s-a molipsit prin contactul cu alții mai stricați decît el, să-i dau posibilitatea să strălucească în lumina fără nori a propriei lui bunătăți adevărate. Să mă străduiesc din răsputeri pentru a ajuta latura bună a firii lui s-o învingă pe cea rea și să-l facă ceea ce ar fi fost dacă n-ar fi avut din capul locului un tată rău, egoist și zgîrcit care, pentru a-și satisface propriile lui patimi murdare, l-a oprit de la cele mai nevinovate bucurii ale copilăriei și tinereții, dezgustîndu-l în felul acesta de orice fel de restricții. Și dacă n-ar fi avut o mamă fără minte care l-a lăsat să-și facă de cap după pofta inimii lui, păcălindu-și pentru el soțul și făcînd totul pentru a încuraja la acest băiat tocmai acei germeni ai nechibzuinței, nesăbuinței și viciului pe care ea avea da-

toria să-l înăbuşe în faşă ; şi dacă n-ar fi avut apoi o asemenea ceată de amici cum spui tu că sînt prietenii ăia ai lui...

— Bietul om ! m-a întrerupt ea sarcastic, oamenii l-au stricat îngrozitor...

— Chiar aşa şi este ! am strigat eu. Dar nu-l vor mai strica şi nu-i vor mai putea face rău : soţia lui va desface tot ce a făcut maică-sa !

— Ei bine — a reluat ea după o scurtă pauză — trebuie să mărturisesc, Helen, că am avut mai multă încredere în judecata ta şi în gustul tău, dar văd că ele sînt mai prejos de încrederea mea. Nu-mi dau seama cum poţi iubi un asemenea om, şi ce plăcere poţi să găseşti în tovărăşia lui.

— Nu e rău... Cel mai mare cusur al lui — de fapt singurul — este nechibzuinţa.

— Nechibzuinţa, continuă mătuşa mea, poate duce la toate crimele şi nu reprezintă în ochii lui Dumnezeu decît o scuză foarte slabă pentru greşelile noastre. Bănuiesc că domnul Huntingdon nu e lipsit de facultăţile obişnuite ale oamenilor ; nu are o minte chiar atît de uşuratică încît să fie iresponsabil.

Se făcuse tîrziu şi trebuia neapărat să mergem la biserică. Toată lumea asista la slujba de dimineaţă, în afară de unchiul meu, care nu se ducea mai niciodată la biserică, şi de domnul Wilmot, care rămase cu el acasă pentru a juca în linişte o partidă de *cribbage*. După-amiază domnişoara Wilmot şi cu lordul Lowborough se scuzară şi ei că nu pot să asiste la slujbă ; dar domnul Huntingdon catadicsi să ne însoţească din nou.

Dacă a făcut-o numai pentru a se pune bine cu mătuşă-mea n-aş şti să spun, dar în cazul ăsta cu siguranţă că ar fi trebuit să se comporte mai frumos. Trebuie să mărturisesc că nu mi-a plăcut deloc conduita lui din timpul slujbei. Ţinîndu-şi invers cartea de rugăciuni sau deschizînd-o oriunde, numai unde trebuia nu, n-a făcut altceva decît să se uite în jur, în afară de cazul cînd întîlnea întîmplător privirile mătuşii sau ale mele. Atunci cobora ochii pe carte, cu un aer puritan, de o gravitate prefăcută, care ar fi fost de-a dreptul ridicol dacă nu era atît de supărător. La un moment dat, în timpul predicii, după ce l-a privit cu

atenție cîteva minute pe reverendul Leighton, și-a scos creionul din apărătoarea lui de aur și a pus repede mîna pe *Biblie*. Dîndu-și seama că eu am observat mișcarea mi-a șoptit că vrea să-și ia note de la predică ; dar în loc de asta (întrucît ședeam alături de el n-am putut să nu observ cu ce se ocupă) a desenat o caricatură a preotului dîndu-i acestui domn venerabil, pios și vîrstnic, aerul și înfățișarea de-a dreptul absurdă a unui bătrîn ipocrit. Și totuși, pe drumul de întoarcere, i-a vorbit mătușii, despre predică, cu un discernămînt atît de serios și de umil încît m-am simțit ispitită să cred că de fapt ascultase cu atenție cuvintele preotului și profitase de pe urma lor.

Cu puțin înainte de cină, unchiul m-a chemat în bibliotecă să discutăm o chestiune foarte importantă, pe care a lichidat-o în cîteva cuvinte.

— Ei, Nel — mi-a spus el — tînărul ăsta, Huntingdon, te-a cerut de nevastă. Ce trebuie să-i spun ? Mătușa ta ar prefera să răspundă nu — dar tu ce zici ?

— Eu zic da, unchiule ! i-am răspuns fără o clipă de șovăială, întrucît îmi și formasem o părere definitivă în această privință.

— Foarte frumos ! strigă el. Ei, ăsta e un răspuns cinstit și lăudabil, admirabil pentru o fată !... Ei bine, am să-i scriu mîine lui taică-tău. El o să-și dea, cu siguranță, consimțămîntul ; așa că poți să consideri chestiunea rezolvată Ai fi făcut mult mai bine dacă l-ai fi luat pe Wilmot, pot să te asigur ; dar asta nu vrei s-o crezi nici în ruptul capului. La vîrsta ta, dragostea e stăpîn atotputernic. La vîrsta mea stăpînul e aurul masiv și durabil. Acuma, bănuiesc că nici prin gînd nu-ți trece să cercetezi starea finanțelor soțului tău ori să-ți bați capul cu foaia dotală sau alte lucruri dintr-astea ?

— Nu prea văd de ce-aș face-o.

— Ei, atunci, să fii mulțumită că există niște minți mai înțelepte care să gîndească pentru tine. Eu n-am avut încă timpul să cercetez îndeaproape treburile acestui tînăr ștrengar, dar constat că o mare parte din frumoasa proprietate a lui taică-său s-a dus pe apa gîrlei. Totuși, cred că a mai rămas din ea o bucățică frumușică, și cu puțină atenție și grijă, ar putea spori. Pe urmă, îl mai putem convinge pe

taică-tău să-ți dea o zestre ca lumea, întrucît în afară de tine nu mai trebuie să se îngrijească decît de un singur copil ; și dacă te porți frumos, cine știe dacă nu cumva mă vei determina să-mi amintesc de tine cînd îmi voi scrie testamentul ? a continuat el lipindu-și degetul de nas într-un semn de complicitate și făcîndu-mi totodată cu ochiul.

— Îți mulțumesc unchiule și pentru asta și pentru toată bunăvoința cu care m-ai înconjurat.

— Ei, l-am interogat pe acest tînăr filfizon în privința foii dotale, continuă el ; pare dispus să se arate destul de generos în această privință...

— Știam eu că așa o să se întîmple ! i-am răspuns. Dar te rog nu-ți mai bate capul și nu-l mai bate nici pe-al lui, nici pe-al meu în privința asta ; pentru că tot ce voi avea eu va fi și al lui și tot ce are el va fi și al meu. Și altceva ce-ar mai putea dori vreunul dintre noi ?

Tocmai dădeam să părăsesc încăperea, cînd unchiul m-a chemat înapoi :

— Stai, stai ! a strigat el. Încă n-am stabilit clipa fericită. Cînd ar fi să fie ? Mătușa ta ar vrea s-o amîne pînă Dumnezeu știe cînd, dar el se arată nerăbdător să se pună în lanțuri cît mai curînd cu putință ; nici nu vrea să audă să aștepte mai mult de o lună ; și bănuiesc că și tu o să fii de aceeași părere, așa că eu...

— Cîtuși de puțin, unchiule ; dimpotrivă, aș vrea să aștept cel puțin pînă la Crăciun.

— Pfui, pfui ! Nu-mi mai spune mie povești dintr-astea, că nu sînt chiar așa naiv, a strigat el și s-a încăpățînat să nu mă creadă.

Și totuși e foarte adevărat. Nu sînt cîtuși de puțin grăbită. Și cum aș fi, cînd mă gîndesc la schimbarea importantă care mă așteaptă și la toate lucrurile pe care trebuie să le părăsesc ? E destul de mare fericirea să știu că urmează să ne căsătorim, că el mă iubește cu adevărat și că eu îl pot iubi cu tot atîta afecțiune și mă pot gîndi la el oricînd vreau. Și totuși am insistat s-o consultăm pe mătușa în privința zilei cununiei pentru că eram hotărîtă să nu trecem peste sfaturile ei ; în privința acestui amănunt nu s-a ajuns deocamdată la nici o concluzie.

CAPITOLUL XXI

1 OCTOMBRIE. ACUM TOTUL E stabilit. Tata şi-a dat consimţămîntul şi nunta a fost fixată pentru Crăciun printr-un fel de compromis între partizanii grabei şi cei ai amînării. Cele două domnişoare de onoare vor fi Milicent Hargrave şi Annabella Wilmot, nu că aş ţine grozav la aceasta din urmă, dar, oricum, se numără printre intimii familiei, şi altă prietenă nu mai am.

Cînd i-am spus lui Milicent de logodna mea, m-a cam supărat prin felul cum a primit vestea. După ce m-a privit îndelung, cu o uimire mută, mi-a spus :

— Ei, Helen, bănuiesc că ar trebui să te felicit şi mă bucur că te văd aşa de veselă. Dar nu credeam că-l vei accepta ; şi nu pot să nu mă mir că-ţi place atît de mult.

— Şi de ce anume ?

— Pentru că tu îi eşti superioară din toate punctele de vedere, pe cînd în firea lui e ceva atît de îndrăzneţ, atît de nesocotit, atît de... nu ştiu cum să-ţi spun, încît parcă simt imboldul să mă dau la o parte din calea lui ori de cîte ori îl văd apropiindu-se.

— Eşti timidă, Milicent, dar asta nu e cituşi de puţin vina lui.

— Şi pe urmă şi înfăţişarea lui — continuă ea. Lumea zice că e frumos, şi bineînţeles că este, dar mie nu-mi place genul ăsta de frumuseţe ; şi mă mir de tine că-ţi place.

— De ce anume ?

— Păi, ştii, am impresia că nu e nimic nobil sau măreţ în înfăţişarea lui.

— De fapt tu te miri că poate să-mi placă cineva care aduce atît de puţin cu eroii slăviţi prin romanele cavalereşti ? Ei bine, mie dă-mi îndrăgostitul în carne şi oase şi ţi-i las ţie pe toţi cei ca Sir Herbert sau Valentine — dacă-i poţi găsi undeva.

— N-am nevoie de el, zise ea. Mă mulţumesc şi eu cu oamenii în carne şi oase — numai că lumina spiritului trebuie să răzbată pînă la suprafaţă. Dar nu ţi se pare că domnul Huntingdon e prea roşu la faţă ?

— Nu ! am strigat cu indignată. Nu e deloc roşu la faţă. Tenul lui are, pur şi simplu, o strălucire plăcută, o prospeţime sănătoasă. Tenta caldă, trandafirie se armonizează cu nuanţa mai intensă a pomeţilor obrajilor, exact aşa cum trebuie. Nu pot să sufăr ca un bărbat să aibă faţă roşie şi albă, ca a unei păpuşi vopsite, sau de un alb bolnăvicios, sau neagră ca fumul, sau de un galben cadaveric !

— Mă rog, gusturile diferă, mie-mi place tenul palid sau smolit, îmi răspunse ea. Însă ca să-ţi mărturisesc adevărul, Helen, mă legănasem cu iluzia că într-o bună zi îmi vei fi cumnată. Abia aşteptam ca Walter să-ţi fie prezentat în cursul viitorului sezon şi speram că-ţi va plăcea ; eram sigură că el o să te placă. Mă mîngîiam cu gîndul că astfel voi avea fericirea de a vedea cele două fiinţe la care ţin cel mai mult pe lumea asta — în afară de mama — unite prin căsnicie. Se prea poate ca el să nu fie chiar ceea ce ai numi tu un bărbat frumos, dar e mult mai distins şi mai drăguţ şi mai bun decît domnul Huntingdon şi sînt sigură că tot aşa ai zice şi tu dacă l-ai cunoaşte.

— Imposibil, Milicent ! Tu gîndeşti astfel pentru că-i eşti soră. Din această pricină te iert ; dar nimeni altcineva n-ar putea să scape de pedeapsă dacă ar cleveti astfel, de faţă cu mine împotriva lui Arthur Huntingdon.

Domnişoara Wilmot şi-a exprimat şi ea aproape la fel de făţiş sentimentele în această privinţă.

— Şi aşa, Helen — mi-a zis ea apropiindu-se de mine cu un zîmbet amabil numai la suprafaţă — bănuiesc că urmează să devii doamna Huntingdon.

— Da, i-am răspuns. Nu mă pizmuieşti ?

— O, Doamne, dimpotrivă ! a exclamat ea. Foarte probabil că voi deveni într-o bună zi lady Lowborough şi ştii, draga mea, atunci voi fi eu în situaţia de a te întreba : „Nu mă pizmuieşti ?"

— De aici înainte nu voi pizmui pe nimeni, i-am replicat.

— Ei nu zău ? Va să zică eşti chiar aşa de fericită ? mi-a zis ea meditativ, şi un fel de nor de dezamăgire i-a umbrit faţa. Şi el te iubeşte — adică vreau să spun te idolatrizează tot aşa de mult cum îl idolatrizezi tu pe el ? a adăugat ea aţintindu-şi ochii asupra mea ca şi cum ar fi aşteptat răspunsul cu o nerăbdare rău ascunsă.

— Nu vreau să fiu idolatrizată, i-am răspuns, dar sînt convinsă că mă iubeşte mai mult ca orice pe lume, aşa cum îl iubesc şi eu.

— Exact, mi-a zis ea dînd din cap. Aş da nu ştiu ce... a început ea, apoi s-a oprit.

— Pentru ce anume? am întrebat-o eu, iritată de expresia războinică a chipului ei.

— Aş da nu ştiu ce — a reluat ea cu un hohot scurt — ca toate atracţiile şi calităţile dezirabile ale celor doi gentlemeni să fie întrunite într-unul singur: ca lordul Lowborough să aibă chipul frumos şi firea agreabilă a lui Huntingdon şi tot spiritul şi veselia şi farmecul lui — sau ca Huntingdon să aibă obîrşia nobilă şi titlul lui Lowborough şi încîntătoarea proprietate a familiei acestuia, iar eu să-l am pe el; şi atunci ţi l-aş lăsa cu dragă inimă ţie pe celălalt.

— Mulţumesc frumos, scumpă Annabella, dar în ceea ce mă priveşte, sînt mai mulţumită să iau lucrurile aşa cum sînt. Cît despre tine, mi-ar plăcea să te ştiu la fel de încîntată de logodnicul tău cum sînt şi eu de-al meu.

Aşa i-am vorbit, şi cu toată sinceritatea, pentru că deşi la început m-a jignit lipsa ei de amabilitate, pînă la urmă franchețea ei m-a înduioşat, şi contrastul dintre situaţiile noastre era de aşa natură, încît îmi puteam permite foarte uşor s-o compătimesc şi să-i doresc numai bine.

Nici cunoştinţele domnului Huntingdon nu par să fie mai încîntate decît ale mele de apropiata noastră căsătorie. Poşta de azi-dimineaţă i-a adus scrisori de la mai mulţi prieteni ai lui. Parcurgîndu-le la micul dejun, ei stîrni atenţia tuturor celor de faţă prin diversitatea, cu totul ieşită din comun, a strîmbăturilor pe care le făcu. Dar rîzînd, aşa ca pentru sine, le mototoli pe toate şi le vîrî în buzunar, fără să spună o vorbă pînă la terminarea mesei. Apoi, în timp ce musafirii şi cei ai casei rămaseră pe lîngă foc sau se învîrtiră agale prin cameră înainte de a se apuca de diferitele lor îndeletniciri din dimineaţa aceea, el veni şi se aplecă asupra spetezei scaunului meu. Lipindu-şi faţa de buclele mele, după o uşoară sărutare cuminte, începu să strecoare în urechea mea următoarea plîngere:

— Helen, vrăjitoare ce ești, știi că ai atras asupra mea blestemele și ocările tuturor prietenilor mei ? Le-am scris deunăzi ca să le împărtășesc fericitele mele perspective și acum în loc de un morman de felicitări am primit un teanc de insulte și reproșuri. În toate scrisorile astea nu e nici măcar o singură urare de bine pentru mine sau un singur cuvînt frumos pentru tine. Prietenii zic că de acum s-a terminat cu distracțiile, cu zilele de pomină și cu nopțile de chef — și totul e din vina mea pentru că sînt primul care destram ceata veselă, și ceilalți îmi vor urma exemplul, pur și simplu din desperare. Ei îmi fac onoarea de a spune că eram sufletul și stîlpul societății noastre, dar că am trădat în mod rușinos încrederea cu care m-au înconjurat...

— Dacă vrei, n-ai decît să li te alături din nou, l-am zis cu puțin necăjită de tonul trist al discursului pe care mi-l ținuse. Mi-ar părea rău să mă interpun între orice bărbat — sau grup de bărbați — și atîta fericire ; poate că voi izbuti să mă lipsesc de tine la fel de ușor ca și bieții tăi prieteni părăsiți.

— Vai, nu, Doamne ferește ! a murmurat el. În cazul meu se aplică titlul piesei aceleia : *„Totul pentru dragoste sau Lumea pierdută pentru o cauză bună"* [1]. N-au decît să se ducă... unde-or pofti, ca să vorbesc politicos. Dar dacă ai vedea, Helen, cum mă insultă, m-ai iubi mai mult pentru că am riscat atîta de dragul tău.

Scoase din buzunar ghemotocul de scrisori. Credeam că vrea să mi le dea să le citesc, așa că i-am spus că nu țin să le văd.

— N-am să ți le arăt, iubito, mi-a zis el. Nu prea sînt potrivite pentru ochii unei *lady* — sau în orice caz cea mai mare parte dintre ele. Dar uită-te aici. Iată mîzgălelile lui Grimsby — numai trei rînduri mi-a scris, javră posacă ce e! Bineînțeles că nu zice mare lucru, dar însăși tăcerea lui înseamnă mai mult decît cuvintele tuturor celorlalți și cu cît spune mai puțin, cu atît gîndește mai mult. Și asta e misiva lui Hargrave. E deosebit de supărat pe mine în-

[1] E vorba *de titlul și subtitlul tragediei clasicului englez Jhon Dryden* (1631—1700), despre dragostea lui Marc Antoniu pentru Cleopatra.

trucit, se îndrăgostise de tine din relatările surorii lui și voia să te ia chiar el de nevastă de îndată ce va fi terminat cu nebuniile tinereții.

— Îi sînt foarte recunoscătoare, am comentat eu.

— Și eu la fel. Și uită-te la asta. E scrisoarea lui Hattersley — fiecare pagină e plină pînă la refuz de acuzații batjocoritoare, de blesteme amarnice și de plîngeri lamentabile, încheindu-se cu jurămîntul că drept răzbunare o să se însoare și el : o să se irosească bunătate de bărbat aruncîndu-se în brațele primei fete bătrîne care-și va pune în gînd să-i sucească mintea. Ca și cum mie mi-ar păsa ce-o să facă !

— Ei bine — i-am spus — dacă vei renunța la intimitatea cu acești oameni nu cred că vei avea vreo pricină să regreți pierderea societății lor. Credința mea este că nu ți-au făcut niciodată prea mult bine.

— Poate că nu. Dar ne-am distrat strașnic împreună, chiar dacă uneori am mai avut parte și de un pic de tristețe și durere — după cum a simțit și Lowborough pe pielea lui — ha, ha !

Tocmai cînd ridea amintindu-și necazurile lui Lowborough, s-a apropiat unchiul meu și l-a bătut pe umăr.

— Ei, flăcăule ! i-a zis el. Ești prea ocupat cu cucerirea nepoatei mele pentru a te mai război cu fazanii ? Nu uita că azi e întîi octombrie ! Soarele strălucește, ploaia a încetat — pînă și Boarham are curajul să se aventureze, bineînțeles cu cizmele impermeabile ; iar Wilmot și cu mine vă vom bate pe toți. Susțin cu glas tare că noi bătrînii sîntem cei mai pasionați vînători din toată ceata.

— Am să vă arăt totuși ce pot face astăzi, a răspuns prietenul meu. Am să vă ucid păsările cu toptanul pentru simplul motiv că mă vor ține departe de o societate mult mai agreabilă decît o formați dumneavoastră sau ele.

Și zicînd acestea s-a îndepărtat. Nu l-am mai văzut pînă la cină. Timpul a trecut îngrozitor de greu. Mă întreb ce am să mă fac în lipsa lui ?

E foarte adevărat că cei trei gentilomi mai vîrstnici s-au dovedit vînători mai pasionați decît cei doi mai tineri ; pentru că în ultima vreme, atît lordul Lowborough cît și Arthur Huntingdon și-au neglijat aproape zilnic expedițiile cinegetice pentru a ne însoți pe noi în diferite

plimbări călare sau pe jos. Dar aceste vremuri fericite se apropie repede de sfîrşit. În mai puţin de două săptămîni trupa se va destrăma, spre marea mea supărare, pentru că din zi în zi îmi place tot mai mult această societate ; asta mai ales acum, cînd domnii Boarham şi Wilmot au încetat să mă mai tachineze şi să mă piseze cu insistenţele lor, mătuşa a încetat să-mi mai ţină predici, iar eu am încetat să mai fiu geloasă pe Annabella — şi chiar s-o antipatizez — acum cînd domnul Huntingdon a devenit Arthur al meu şi mă pot bucura, fără nici o reţinere, de tovărăşia lui. Repet, oare ce-o să mă fac fără el ?

CAPITOLUL XXII

5 OCTOMBRIE. PAHARUL FERICIRII mele nu e neîntinat : se amestecă în el o undă de amărăciune pe care, oricît m-aş strădui, nu izbutesc s-o ascund de propria mea conştiinţă. Se prea poate să încerc să mă conving singură că fericirea predomină ; se prea poate să spun că amărăciunea dă băuturii din pahar un pic de aromă plăcută ; însă oricît aş susţine aceste lucruri, amărăciunea se află acolo şi nu pot să nu-i simt gustul. Nu pot să închid ochii la defectele lui Arthur ; şi cu cît îl iubesc mai mult, cu atît mă tulbură ele mai tare. Mă tem că însăşi inima lui — în care am avut atîta încredere — e mai puţin caldă şi generoasă decît o socoteam eu. Sau cel puţin astăzi mi-a dat o mostră a caracterului lui care părea să merite un nume mai aspru decît cel de nesocotinţă. El şi cu lordul Lowborough ne însoţeau pe Annabella şi pe mine într-o lungă şi plăcută plimbare călare ; el îşi purta calul tot pe lîngă mine, ca de obicei, iar Annabella şi cu lordul Lowborough o luaseră puţin înainte. Lordul stătea aplecat spre Annabella de parcă ar fi fost cufundat într-o conversaţie tandră şi confidenţială.

— Ăştia doi o să ne-o ia înainte, Helen, dacă nu băgăm bine de seamă, remarcă Huntingdon. O să facă nuntă cum te văd şi cum mă vezi. Lowborough ăla e prostit de tot.

Dar tare mă tem că o să se trezească la mare ananghie cînd va pune mîna pe ea.

— Și ea o să fie la mare ananghie cînd va pune mîna pe el, dacă ceea ce am auzit despre dînsul e adevărat, am răspuns eu.

— Cituși de puțin. Ea știe prea bine la ce să se aștepte; în schimb prostul de el se lasă înșelat de gîndul că ea o să-i fie o nevastă bună. Și pentru că l-a amuzat cu fanfaronada ei, cum că ar disprețui rangurile de noblețe și averea cînd e vorba de dragoste și căsătorie, se leagănă cu iluzia că Annabella ține grozav de tare la ei; și că n-o să-l refuze pentru că e sărac și că nu-l cultivă pentru că e de viță aleasă, ci că-l iubește numai și numai pentru el.

— Dar nu cumva el o cultivă pentru averea ei?

— Nu, nu e el omul care s-o facă. De bună seamă asta a fost prima atracție. Dar între timp a pierdut-o complet din vedere; nu intră niciodată în calculele lui, decît cel mult ca un lucru fără de care — chiar în interesul domnișoarei și de dragul ei — nici prin cap nu i-ar putea trece să se însoare cu ea. Nu: e îndrăgostit lulea. Credea că n-o să i se mai poată întîmpla vreodată una ca asta și iată că totuși a căzut din nou în plasă. Urma să se însoare mai demult, acum vreo doi-trei ani; dar și-a pierdut mireasa pentru că și-a pierdut averea. A ajuns destul de rău în cercul nostru de la Londra; avea o patimă nefericită pentru jocurile de noroc; și nu încape îndoială că individul s-a născut sub o stea nenorocoasă, pentru că ori de cîte ori cîștiga ceva, pierdea după aceea de trei ori mai mult. Asta e un gen de autotortură căruia eu nu i-am căzut niciodată rob în prea mare măsură. Cînd îmi cheltuiesc banii, îmi place să mă bucur de toate avantajele pe care le pot aduce ei; nu mă distrează deloc să-i risipesc cu hoții și cu șarlatanii; cît despre cîștigarea banilor, pînă acum am avut întotdeauna destui. Părerea mea este că ai timp suficient s-o apuci în dreapta și în stînga ca să faci rost de alți bani cînd dai de fundul sacului. Uneori am frecventat și eu tripourile, doar așa ca să văd ce se întîmplă cu acești robi înnebuniți ai șansei. Te rog să mă crezi, Helen, e un studiu foarte interesant și uneori e și o ocupație foarte distractivă. Adesea mi s-a întîmplat să rîd de zevzeci și de nebuni. Lowborough era de-a dreptul scos

din minţi — nu de bunăvoie, ci silit fiind, mereu se hotăra să renunţe şi mereu îşi călca hotărîrea luată. De fiecare dată cînd risca, zicea că e „ultima oară". În cazul cînd cîştiga puţin, spera să cîştige ceva mai mult data viitoare, iar dacă pierdea zicea că nu face să se dea bătut într-o asemenea conjunctură: trebuia să meargă mai departe pînă cînd recupera cel puţin acest ultim ghinion; era imposibil ca neşansa să-l urmărească de-a pururi. Şi socotea fiecare pasă norocoasă drept zorile unor vremuri mai bune, pînă cînd experienţa îi dovedea contrariul. În cele din urmă desperarea l-a împins la nesăbuinţă, şi zilnic aşteptam cu toţii să auzim de o sinucidere. N-ar fi fost mare lucru — şopteau unii dintre noi — întrucît existenţa lui încetase de mult să mai fie o achiziţie pentru clubul nostru. În cele din urmă a ajuns să pună stavilă lucrurilor. A strîns o miză mare şi a hotărît ca aceasta să fie ultima, indiferent dacă va pierde sau va cîştiga. Fireşte că mai luase asemenea hotărîri de multe ori pînă atunci şi tot de atîtea ori şi le călcase; şi la fel s-a întîmplat şi de data asta. A pierdut; şi în timp ce adversarul lui strîngea, zîmbitor, cîştigul de pe masă, Lowborough s-a făcut alb ca varul, s-a retras în tăcere şi şi-a şters fruntea. Eram şi eu de faţă în momentul acela; şi în timp ce stătea în picioare, cu braţele încrucişate şi cu ochii aţintiţi la pardoseală, ştiam prea bine ce se petrece în mintea lui.

— Asta e ultima dată, Lowborough? l-am întrebat cu apropiindu-mă.

— Penultima, îmi răspunse cu un zîmbet chinuit. Apoi, repezindu-se la masa de joc trînti cu pumnul în ea şi ridicîndu-şi glasul ca să acopere zgomotul banilor ce zăngăneau, al înjurăturilor şi blestemelor ce răsunau în încăpere, făcu un jurămînt serios şi solemn că, orice s-ar întîmpla, această încercare va fi cea din urmă. Ceru ca Providenţa să aducă blesteme nemaipomenite asupra capului său dacă va mai pune vreodată mîna pe cărţile de joc sau pe zaruri. Apoi dublă miza anterioară şi invită pe oricare dintre cei de faţă să joace împotriva lui. Grimsby acceptă imediat provocarea. Lowborough îl fulgeră cu privirea, întrucît Grimsby era aproape la fel de celebru pentru norocul lui, cum era şi el pentru ghinionul lui. Şi totuşi se apucară de treabă. Dar Grimsby avea foarte mult talent şi

foarte puține scrupule, și mi-ar fi greu să spun dacă nu cumva a profitat de nerăbdarea oarbă și de tremurul celuilalt, pentru a-l trișa. În orice caz, Lowborough pierdu din nou și i se făcu îngrozitor de rău.

— Cred că ar fi bine să mai încerci o dată, îi zise Grimsby aplecîndu-se peste masă și făcînd cu ochiul către mine.

— Dar nu mai am cu ce să încerc, îi răspunse bietul Lowborough, cu un zîmbet înspăimîntător.

— Vai, dar Huntingdon o să-ți împrumute cu plăcere banii de care ai nevoie, insistă celălalt.

— Nu; ați auzit jurămîntul pe care l-am făcut, îi replică Lowborough, îndepărtîndu-se de acolo desperat, dar tăcut.

L-am luat de braț și l-am condus afară.

— O să fie cu adevărat ultima dată, Lowborough? l-am întrebat eu de îndată ce l-am scos în stradă.

— Ultima dată, mi-a răspuns el contrar așteptărilor mele.

Și l-am dus pînă acasă — adică la clubul nostru — pentru că era supus ca un copil. I-am dat rachiu cu apă și i-am tot îndemnat să bea pînă cînd a început să se mai însenineze la față, să pară mai înviorat.

— Huntingdon, sînt ruinat! mi-a spus el luînd cel de-al treilea pahar din mîna mea. (Pe celelalte două le băuse într-o tăcere de moarte.)

— Nu ești tu omul care să poți fi ruinat! i-am zis eu. Ai să constați că un om poate trăi, fără banii lui, la fel de fericit ca și o broască țestoasă după ce i se taie capul sau ca o viespe după ce i se retează trupul.

— Dar sînt dator vîndut, mi-a zis el, am datorii pînă peste cap! Și n-am să pot scăpa de ele niciodată, niciodată!

— Ei, și ce-i cu asta? Mulți oameni chiar mai bine situați decît tine au trăit și au murit îngloduți în datorii! Doar știi că întrucît ești membru al Camerii Lorzilor nu te poate băga nimeni la închisoare.

Și cu asta i-am înmînat al patrulea păhărel.

— Dar nu pot să sufăr să fiu dator! a strigat el. Nu m-am născut pentru asta și nu pot suporta o asemenea situație!

— Ce nu poate fi vindecat trebuie îndurat, i-am zis eu începînd să-i pregătesc un nou grog.

— Şi apoi am pierdut-o pe Caroline a mea!

Atunci a început să se smiorcăie, pentru că grogul îi înmuiase inima.

— N-are importanţă, i-am răspuns. Mai sînt şi alte Caroline pe lume.

— Pentru mine nu este decît una singură, mi-a replicat el cu un oftat dureros. Şi chiar dacă ar mai fi încă cincizeci ca ea, mă întreb cine poate pune mîna pe ele fără bani?

— O, o să te ia cineva de bărbat pentru titlul pe care-l porţi; şi pe urmă mai ai şi domeniul familiei. Ştii bine că pe acela nu-l poţi pierde, date fiind clauzele succesiunii.

— Aş da nu ştiu ce să-l pot vinde ca să-mi plătesc datoriile, mormăi el.

— Şi apoi — zise Grimsby, care tocmai intrase — ştii bine că mai poţi face o nouă încercare. Să fiu în locul tău nu m-aş da înapoi să-mi mai încerc şansele. În nici un caz nu m-aş opri aici.

— Ţi-am spus că n-o mai fac şi te rog să mă crezi! strigă Lowborough.

Şi ridicîndu-se în picioare, părăsi încăperea, cu un mers destul de nesigur, întrucît băutura i se urcase la cap. Pe atunci nu prea era deprins cu ea, dar după aceea a îndrăgit-o ca să-şi mai aline necazurile şi grijile.

Se ţinu de jurămîntul făcut în privinţa jocurilor de noroc (spre surprinderea noastră a tuturor), deşi Grimsby se strădula din răsputeri să-l ispitească în aşa fel încît să şi-l calce. Numai că acum deprinsese o altă meteahnă care-l chinuia aproape la fel de rău, deoarece curînd descoperi că demonul băuturii e tot atît de negru ca şi cel al jocului şi că e tot atît de greu să te descotoroseşti de el — cu atît mai mult cu cît prietenii lui binevoitori făceau tot ce puteau ca să sprijine îndemnurile propriilor sale pofte nesăţioase.

Incapabilă să-mi stăpînesc indignarea, am strigat:

— Atunci înseamnă că şi ei erau nişte adevăraţi demoni! Şi după cît se pare, dumneata, domnule Huntingdon ai fost primul care l-ai ispitit.

— Păi deh, ce puteam să facem ? a protestat el. Intenția noastră a fost bună — nu puteam suporta să-l vedem pe bietul individ atît de nenorocit ; și pe urmă, era ca o plază rea printre noi, șezînd acolo, tăcut și posac, cînd era supus celor trei influențe întristătoare : pierderea logodnicii, pierderea averii și mahmureala care urma chefului din seara anterioară. În schimb, cînd dădea pe gît ceva, chiar dacă nu era el personal vesel, cel puțin constituia o sursă permanentă de veselie printre noi. Pînă și Grimsby era în stare să chicotească auzind vorbele pe care le scotea din cînd în cînd : îl încîntau mult mai mult decît glumele mele pline de haz sau veselia zgomotoasă a lui Hattersley. Dar într-o seară, cum ședeam cu toții cu paharele de vin în față, după unul din dineurile noastre de la club, și ne distrasem foarte bine împreună, Lowborough ținînd toasturi demente, ascultînd cîntecele noastre nebunatice și participînd și el la aplauzele generale, dacă nu cumva și la cor — deodată recăzu într-o stare de apatie, își luă capul în mîini și nu-și mai duse paharul la buze. Însă asta nu era ceva nou ; îl lăsarăm în pace și ne continuarăm chefui pînă cînd, înălțîndu-și deodată capul ne întrerupse, în mijlocul unui hohot de rîs zgomotos, cu exclamația :

— Domnilor, unde vor duce toate acestea ? Răspundeți-mi vă rog acum : cum se vor sfîrși toate astea ?

Și se ridică în picioare.

— Un discurs, un discurs ! strigarăm noi. Bravo, bravo ! Lowborough o să ne țină un discurs.

Așteptă liniștit pînă cînd ropotele de aplauze și zăngănitul paharelor încetară, apoi continuă :

— Doar atît voiam să spun, domnilor, că după părerea mea ar fi bine să nu mergem mai departe. Ar fi mai bine să ne oprim atîta vreme cît o mai putem face.

— Chiar așa ! strigă Hattersley :

> *„Biet păcătos, oprește calea ta !*
> *Mai cugetă, nu merge spre infern ;*
> *Pe marginea genunii nu juca*
> *Căci ești în pragul chinului etern..."*

— Exact ! a replicat lordul pe un ton cît se poate de grav. Și dacă voi aveți de gînd să vizitați groapa aceea fără fund, eu nu vă voi însoți. Trebuie să ne despărțim

pentru că am jurat să nu mai fac nici cel mai mic pas către ea!... Dar ce e asta? a întrebat el ridicîndu-și paharul de vin.

— Gustă, l-am propus.

— E o fiertură din iad! a exclamat el. Renunț de-a pururi la ea!

Și zicînd acestea, o aruncă în mijlocul mesei.

— Umple-l la loc! i-am zis eu înmînîndu-i sticla și să bem cu toții pentru renunțarea ta.

— E otravă curată, spuse el apucînd sticla de gît, și eu jur să n-o mai pun niciodată în gură! M-am lăsat de jocuri de noroc, mă las și de asta!

Era cît pe-aci să verse în mod intenționat, pe masă, conținutul sticlei, dar Hargrave i-o smulse din mînă.

— Atunci asupra voastră să cadă blestemul! zise Lowborough și ieșind din încăpere, strigă din ușă: „Adio, corupătorilor!" după care dispăru în mijlocul hohotelor de rîs și al ropotelor de aplauze.

Ne așteptam să-l vedem revenind chiar a doua zi. Dar spre marea noastră surprindere locul lui rămase gol. Nici unul din noi nu-l mai văzu o săptămînă încheiată. Începusem să credem cu adevărat că o să se țină de cuvînt. În cele din urmă, într-o seară, cînd ne aflam adunați din nou laolaltă, intră și el, cu o înfățișare posacă și sinistră, de strigoi, și se pregătea să se strecoare, fără o vorbă, la locul lui obișnuit din stînga mea; noi ne ridicarăm cu toții în picioare ca să-i salutăm venirea. Se înălțară mai multe glasuri pentru a-l întreba ce vrea să bea, și mai multe mîini se repeziră la sticle și pahare ca să-i servească. Dar cu știam că cel mai bine îl putea alina un pahar de grog aburind; tocmai i-l pregăteam cînd el îl împinse într-o parte, cu un gest enervat, spunînd:

— Te rog lasă-mă în pace, Huntingdon! Vă rog liniștiți-vă cu toții! N-am venit ca să particip la cheful vostru; am venit doar ca să stau o vreme cu voi pentru că nu-mi mai pot suporta propriile gînduri.

Și-a încrucișat brațele și s-a lăsat pe speteaza scaunului. Așadar, l-am lăsat și noi în pace. Dar eu n-am îndepărtat paharul de lîngă el. După o vreme, Grimsby mi-a atras atenția asupra acestui lucru, făcînd cu ochiul către mine cu mult subînțeles. Întorcînd capul am văzut că Low-

borough băuse paharul pînă la fund. Grimsby mi-a făcut semn să-l reumplu şi a împins sticla către mine fără o vorbă. Eu m-am supus cu multă bunăvoinţă; dar Lowborough a descoperit acest joc mut şi, biciuit parcă de rînjetele semnificative schimbate între noi, mi-a smuls paharul din mînă şi a aruncat vinul în obrazul lui Grimsby, după care mi-a trîntit în cap paharul gol şi a fugit din odaie.

Mulţumită, am comentat:

— Sper din tot sufletul că ţi-a spart capul.

— Nu, draga mea, mi-a răspuns domnul Huntingdon, prăpădindu-se de rîs la amintirea scenei respective. Ar fi făcut-o, şi poate că mi-ar fi pocit şi faţa, dar din fericire această pădure de cîrlionţi (şi-a scos pălăria şi mi-a arătat bogatele sale bucle castanii) mi-a salvat ţeasta şi a împiedicat paharul de a se sparge pînă cînd n-a căzut pe masă. După aceea — a reluat domnul Huntingdon povestirea — Lowborough se ţinu departe de noi încă vreo două săptămîni. Îl întîlneam întîmplător prin oraş; şi atunci, întrucît firea mea era prea bună ca să-i poarte pică pentru purtarea lui grosolană şi fiindcă nici el nu părea să păstreze vreun resentiment faţă de mine — nu avea niciodată nimic împotrivă să stea de vorbă cu mine; din contră, se ţinea de mine şi mă urma pretutindeni — afară doar de club, de tripouri şi de alte asemenea localuri primejdioase. Se cam săturase de melancolie şi de gînduri mohorîte. În cele din urmă, a acceptat să intre cu mine la club, cu condiţia să nu-l îndemn la băutură; şi o vreme după aceea, a continuat să ne viziteze cu destulă regularitate, seara, abţinîndu-se, cu o minunată perseverenţă, de la „otrava curată" pe care o abandonase atît de vitejeşte. Dar unii dintre membrii societăţii noastre protestau împotriva acestei comportări. Nu le plăcea să-l vadă stînd acolo, ca un schelet la un ospăţ, şi — în loc să-şi aducă şi el contribuţia la amuzamentul general — aruncînd un nor întunecat asupra noastră şi urmărind cu ochi lacomi fiecare picătură de băutură pe care o duceam noi la buze. Băieţii jurau, cu glas tare, că nu e frumos din partea lui; şi unii dintre ei susţineau că trebuie ori să-l silim să se poarte ca şi ceilalţi, ori să-l excludem din club; făceau legămînt solemn că data viitoare cînd se va mai arăta pe acolo, au să-i spună de la obraz toate acestea şi dacă el nu se con-

formează avertismentului, au să treacă la măsuri drastice. Şi cu acest prilej, mi-am manifestat prietenia faţă de el şi le-am recomandat să-l lase în pace o vreme, dîndu-le să înţeleagă că — dacă avem un pic de răbdare — el îşi va reveni curînd. Dar, fireşte, era un lucru destul de supărător, căci deşi refuza să bea ca un creştin cinstit, cu ştiam prea bine că are o sticluţă tainică de laudanum pe care o poartă veşnic la el şi din care soarbe mereu. Sau mai degrabă pot zice că recurgea din cînd în cînd la ajutorul ei, fiindcă într-o zi se abţinea, iar în ziua următoare lua o doză exagerată — exact ca şi cu alcoolul.

Într-o seară însă, în timpul unei orgii — vreau să spun în timpul uneia dintre petrecerile noastre grozave — s-a strecurat înăuntru, ca stafia din Macbeth, şi s-a aşezat ca de obicei puţin mai departe de masă, în jilţul pe care-l păstram întotdeauna pentru „strigoi", indiferent dacă el avea sau nu chef să-l ocupe. Mi-am dat seama după expresia feţei că suferă de efectele unei doze prea mari din acel perfid calmant cu care se consola; dar nimeni nu i-a adresat cuvîntul şi nici el n-a vorbit cu nimeni. Cîteva priviri furişe şi observaţia făcută în şoaptă că „a sosit fantoma" — atîta a fost tot, noi ne-am văzut mai departe de cheful nostru vesel pînă cînd ne-a făcut pe toţi să tresărim trăgîndu-şi brusc scaunul şi aplecîndu-se înainte pentru a-şi aşeza coatele pe masă, după care a exclamat cu o gravitate prevestitoare de rău :

— Hei ! Să mă bată Dumnezeu dacă înţeleg ce motiv găsiţi ca să fiţi atît de veseli ? Habar n-am ce vedeţi voi în viaţă — eu nu văd decît întunecimea şi bezna şi punctele negre şi o groaznică aşteptare a Judecăţii şi a flăcărilor minioase.

Toţi cei de faţă şi-au apropiat în acelaşi timp paharele de el şi le-au aşezat dinaintea lui într-un semicerc ; bătîndu-l prieteneşte pe umăr l-au îndemnat să bea, spunîndu-i că astfel va vedea în curînd viaţa tot atît de luminoasă cum o vedeam şi noi. Dar el a împins la o parte paharele mormăind :

— Luaţi-le de aici ! V-am spus că nu voi mai pune niciodată gura pe băutură. Niciodată !... Niciodată !...

Aşadar, eu am înapoiat fiecăruia paharul ; dar am văzut privirile pline de regret şi aerul lacom al lui Low-

oorough pe măsură ce le vedea îndepărtîndu-se. Apoi și-a acoperit ochii cu miinile, ca să se despartă de această priveliște și peste două minute și-a ridicat din nou capul și a rostit următoarele vorbe într-o șoaptă răgușită, dar vehementă :

— Și totuși n-am încotro! Huntingdon, dă-mi un pahar!

— Ia sticla, omule, i-am zis eu vîrîndu-i cu de-a sila, în mînă, sticla cu rachiu... Vai, trebuie să mă opresc, căci vorbesc prea mult, a mormăit povestitorul tresărind speriat de privirea pe care i-am aruncat-o. Dar nu-i nimic, a adăugat el nepăsător continuîndu-și relatarea. Cu zelul lui desperat, Lowborough a apucat sticla și i-a supt tot conținutul pînă cînd deodată a căzut de pe scaun, dispărînd sub masă în mijlocul unei furtuni de aplauze. Consecința acestei imprudențe a fost o destul de gravă congestie cerebrală...

— Dar dumneata, domnule, ce părere ai avut despre ceea ce ai făcut? l-am întrebat eu repede.

— Bineînțeles că m-am căit cumplit, mi-a răspuns domnul Huntingdon. M-am dus să-l vizitez o dată sau de două ori — ba nu, chiar de vreo trei ori... Aș, pe legea mea, de patru ori. Și cînd s-a făcut mai bine l-am adus cu multă blîndețe înapoi, în țarcul mieilor.

— Ce vrei să spui ?

— Vreau să spun că l-am readus în inima clubului și — compătimindu-l pentru sănătatea lui firavă și pentru tristețea care îl copleșea — i-am recomandat „să soarbă o picătură de vin pentru binele stomacului său", iar cînd se va fi restabilit în suficientă măsură, să adopte calea de mijloc — planul *ni jamais-ni toujours* [1]. Să nu se omoare ca un tîmpit, dar nici să nu se abțină ca un prost. Într-un cuvînt, să petreacă așa, ca o ființă rațională, să facă ce făceam și eu. Pentru că nu trebuie să crezi, Helen, că sînt un bețivan. Nu sînt deloc bețiv, n-am fost niciodată și nici n-o să fiu vreodată. Țin prea mult la bunăstarea mea generală. Văd că un om nu se poate lăsa pradă băuturii fără a-și petrece jumătate din zile în tristețe, și cealaltă jumătate în nebunie. Și pe urmă, mie îmi place să mă bucur de

[1] Nici niciodată, nici totdeauna (fr.).

viață în toate privințele, lucru pe care nu-l poate face cineva care se lasă robit de o singură înclinație: iar apoi, să nu uităm că băutura dăunează frumuseții — a încheiat domnul Huntingdon cu un zîmbet cum nu se poate mai încrezut, care ar fi trebuit să mă enerveze mai mult decît s-a întîmplat de fapt.

— Și lordul Lowborough a profitat de sfaturile tale? l-am întrebat.

— Ei, bineînțeles, într-un fel. O vreme a scos-o destul de bine la capăt; zău, a fost un adevărat model de cumpătare și de prudență — chiar într-o măsură cam prea mare pentru gusturile bandei noastre deșucheate. Dar, într-un fel sau altul, Lowborough nu prea avea darul moderației: dacă se împiedica și aluneca puțin într-o parte trebuia neapărat să cadă la pămînt înainte de a se putea îndrepta. Dacă într-o seară depășea măsura, efectele acestui exces îl făceau să fie atît de nenorocit a doua zi încît se vedea silit să repete greșeala pentru a-i repara urmările. Și tot așa, din zi în zi, pînă cînd conștiința lui, care nu putea să tacă, îl făcea să se oprească. Atunci, în momentele lui de trezie, își plictisea atît de tare prietenii cu remușcările, cu spaimele și cu durerile lui, încît drept autoapărare erau obligați să-l facă să-și înece necazurile în vin sau în vreo altă băutură mai tare care se afla la îndemînă. Și de îndată ce erau învinse primele lui scrupule de conștiință, nu mai avea nevoie de prea multe îndemnuri și lămuriri. Adesea ori ajungea la desperare și devenea un păcătos fără pereche, exact așa cum doreau cei mai înrăiți dintre amici. Ceea ce nu-l împiedica să se lamenteze pentru ticăloșia și degradarea lui cumplită de îndată ce-i trecea accesul.

În cele din urmă, într-o bună zi, cînd rămăsesem singur cu el, după ce a meditat o vreme, pradă unei dispoziții mohorîte și cu gîndurile aiurea, stînd așa cu brațele încrucișate și cu capul căzut în piept, s-a trezit deodată și apucîndu-mi cu vehemență brațul mi-a spus:

— Huntingdon, așa nu mai merge! M-am hotărît să termin cu toate astea!

— Dar ce, ai de gînd să te împuști? l-am întrebat.

— Nu; am de gînd să mă îndrept.

— Păi asta nu-i nici o noutate! De mai bine de un an ai mereu de gînd să te îndrepți.

— Da, dar voi n-aţi vrut să mă lăsaţi. Iar eu am fost atît de zevzec incît n-am putut să trăiesc fără voi. Acum însă îmi dau seama bine ce mă trage înapoi şi ce tinde să mă salveze. Şi aş străbate mări şi ţări numai să obţin acest lucru — deşi tare mă tem că nu am nici o şansă.

Şi a oftat de credeam că o să i se frîngă inima.

— Ce anume îţi trebuie, Lowborough ? l-am întrebat eu socotind că în sfîrşit s-a ţicnit de tot.

— O nevastă, mi-a răspuns el. Nu mai pot trăi singur pentru că propria mea minte mă înnebuneşte şi nu mai pot trăi alături de voi pentru că voi jucaţi faţă de mine rolul diavolului.

— Cine, eu ?

— Da, voi toţi şi tu mai mult decît toţi ceilalţi, asta o ştii prea bine. Dar dacă aş putea găsi o nevastă cu o avere destul de mare ca să-mi plătească datoriile şi să mă pună pe picioare...

— Fireşte, i-am răspuns.

— Şi dacă ar fi destul de dulce şi de bună — a continuat el — ca să am un cămin acceptabil şi să mă împac cu mine însumi, cred că aş mai putea, totuşi, să fiu om. De îndrăgostit n-am să mă mai îndrăgostesc niciodată, asta e sigur ; poate că totuşi n-ar conta prea mult, aş avea măcar posibilitatea să-mi fac alegerea cu ochii deschişi şi nu închişi — şi în ciuda tuturor lucrurilor, am să fiu un soţ bun. Dar oare se mai poate îndrăgosti cineva de mine ? Asta e întrebarea. Apoi a avut amabilitatea să adauge : — Dacă aş fi chipeş ca tine, Huntingdon şi dacă aş avea puterea ta de fascinaţie, aş mai putea trage nădejde. Dar aşa cum stau lucrurile tu crezi că m-ar mai lua cineva — ruinat şi nenorocit cum sînt ?

— Da, fără îndoială.

— Cine ?

— Păi cum, orice fată bătrînă neglijată, coborînd repede pe panta desperării, ar fi încîntată să...

— Nu, nu — mi-a zis el — trebuie să fie o persoană pe care s-o pot iubi.

— Bine, dar adineauri ai zis că n-ai mai fi în stare să te mai îndrăgosteşti vreodată !

— Mă rog, dragostea nu e cuvîntul cel mai potrivit, dar în orice caz, o persoană de care să mă pot ataşa. In-

diferent cum stau lucrurile, am să cercetez toată Anglia în sus și-n jos ! a strigat el într-o izbucnire de speranță sau de deznădejde. Fie că voi izbuti, fie că voi da greș, oricum va fi mai bine decît să mă îndrept către o distrugere sigură la clubul acela blestemat. Așadar, îmi iau adio de la el și de la voi. Ori de cîte ori te voi întîlni pe pămînt cinstit sau sub un acoperiș creștinesc, mă voi bucura să te văd. Dar niciodată nu mă vei mai putea momi în vizuina aceea de diavol !

Îmi vorbise într-un mod pur și simplu ofensator, de care ar fi trebuit să-i fie rușine — și totuși, la despărțire, i-am strîns mîna. S-a ținut de cuvînt. De atunci a devenit un adevărat model de comportare, după cîte știu ; dar pînă de curînd n-am avut prea mult de a face cu el. Nu mi-a mai căutat tovărășia, temîndu-se ca nu cumva să-l atrag iarăși pe panta distrugerii. Iar eu nu l-am mai găsit prea amuzant, mai ales că uneori încercase să-mi trezească propria mea conștiință și să mă abată de pe calea pierzaniei, de care el se socotea scăpat. Cînd se întîmpla să-l întîlnesc totuși, nu ultam mai niciodată să-l întreb ce progrese a făcut cu eforturile și căutările lui în domeniul matrimonial. În general, nu putea să-mi raporteze lucruri prea bune. Mamele erau departe de a fi atrase de cufe-rele lui goale și de reputația lui de cartofor, iar pe fiicele lor le îndepărta fruntea lui veșnic înnourată și dispoziția melancolică. Și pe lîngă asta el nici nu le înțelegea : îi lipseau îndrăzneala și siguranța necesare pentru a-și atinge țelurile.

Așa l-am lăsat cînd am plecat în Europa. Iar cînd m-am întors, la sfîrșitul anului, l-am găsit tot holtei neconsolat — deși fără îndoială arătînd în mai mică măsură ca un strigoi ieșit din mormînt. Domnișoarele încetaseră să mai teamă de el și începeau să-l considere foarte interesant. Dar mamele erau încă destul de greu de îmbunat. Cam pe vremea aceea, îngerul meu bun m-a adus în preajma ta, Helen ; și atunci n-am mai avut ochi și urechi pentru altceva. Dar între timp, Lowborough făcuse cunoștință cu încîntătoarea noastră prietenă, domnișoara Wilmot — prin intervenția îngerului lui bun, ți-ar spune el negreșit. Totuși n-a îndrăznit să-și lege speranțele de o persoană atît de curtată și de admirată pînă cînd nu au

fost aduşi mai aproape unul de altul aici, la Staningley, şi pînă cînd ea — în absenţa celorlalţi admiratori — nu l-a cultivat şi n-a dat toate încurajările posibile avansurilor timide făcute de el. Atunci, într-adevăr a început el să spere în zorile unor zile mai luminoase ; şi dacă, o vreme, i-am întunecat puţin perspectiva aşezîndu-mă între el şi soarele lui — şi astfel aproape că l-am aruncat din nou în genunea deznădejdii — n-am făcut decît să-i sporesc ardoarea şi să-i consolidez speranţele cînd m-am hotărît să abandonez cîmpul de luptă, în căutarea unei comori mai strălucitoare. Într-un cuvînt, după cum ţi-am spus, e îmbrobodit rău. La început şi-a dat puţin seama de defectele ei, care i-au stîrnit în mare măsură neliniştea ; dar acum pasiunea lui îmbinată cu inscusinţa ei, l-au orbit de tot făcîndu-l să nu mai vadă nimic altceva decît perfecţiunea ei şi uluitorul lui noroc. Aseară a venit la mine, abia mai încăpîndu-şi în piele din pricina fericirii nou-descoperite :

— Huntingdon, nu sînt chiar de aruncat ! mi-a zis el apucîndu-mi mîna şi strîngîndu-mi-o ca într-un cleşte. Mă mai aşteaptă totuşi puţină fericire — chiar şi aici pe pămînt : mă iubeşte !

— Nu mai spune ! Ţi-a zis chiar aşa ?

— Nu, dar nu mă mai pot îndoi cituşi de puţin. Nu vezi cît de evidentă este amabilitatea şi afecţiunea ei ? Şi ea ştie prea bine cît de sărac sînt şi puţin îi pasă ! A auzit de toate nebuniile şi ticăloşiile din viaţa mea şi nu i-e frică să se încreadă în mine — iar rangul şi titlul meu nu constituie cituşi de puţin nişte ispite pentru ea ; nici nu le bagă în seamă măcar. Este fiinţa cea mai generoasă şi firea cea mai nobilă pe care o poate concepe cineva. Mă va salva, trup şi suflet, de la distrugere. M-a înălţat şi m-a înnobilat în proprii mei ochi şi m-a făcut de trei ori mai bun, mai înţelept şi mai însemnat decît am fost. Ah ! Ce păcat că n-am cunoscut-o mai de mult ! De cîtă degradare şi de cîte chinuri aş fi fost cruţat ! Dar oare ce-am făcut eu ca să merit o fiinţă atît de magnifică ?

— Şi poanta cea mai straşnică — a continuat rîzînd domnul Huntingdon — este că vulpişoara asta tînără nu iubeşte la el nimic altceva decît titlul şi obîrşia lui şi „acea veche şi încîntătoare reşedinţă de familie".

— De unde ştii ? l-am întrebat eu.

— O știu chiar din gura ei. Mi-a spus : „Pe el în sine îl disprețuiesc din tot sufletul ; dar pe de altă parte, bănuiesc că e timpul să-mi fac și eu alegerea și dacă aș aștepta pe cineva vrednic de stima și afecțiunea mea, ar trebui să-mi petrec întreaga viață de una singură pentru că pe voi, bărbații, vă detest pe toți !" Ha, ha ! Tare mă tem că în privința asta greșește cumplit. Dar, oricum, ceea ce e evident este că n-are pic de dragoste pentru bietul băiat.

— Păi atunci ar fi de datoria ta să-l avertizezi.

— Cum asta ? Și să-i destram bietei fete toate planurile și perspectivele ? Nu, nu ; asta ar însemna să-mi bat joc de încrederea pe care mi-a acordat-o, — nu-i așa, Helen ? Ha, ha ! Și pe urmă l-aș frînge și lui inima.

Și domnul Huntingdon rîse iarăși.

— Mde, domnule Huntingdon, nu prea înțeleg ce găsești atît de amuzant în povestea asta. Eu nu văd nici un lucru de care s-ar putea rîde.

— Dragostea mea, în momentul de față rîdeam de tine, mi-a spus el strîmbîndu-se și mai tare de rîs.

Atunci lăsîndu-l să-și savureze de unul singur veselia, i-am atins pe Ruby cu cravașa și am galopat ca să-i ajung pe tovarășii noștri, pentru că în tot acest timp merseserăm cu caii la pas rămînînd astfel mult în urmă. Curînd Arthur se află din nou lîngă mine dar, nefiind dispusă să mai fac conversație cu el, am pornit în goană și mai mare. A făcut și el la fel și n-am încetinit pasul pînă cînd nu i-am ajuns pe domnișoara Wilmot și pe domnul Lowborough, cam la vreo jumătate de milă depărtare de poarta parcului. Am evitat orice altă discuție cu domnul Huntingdon pînă la sfîrșitul plimbării noastre, cînd aveam intenția să sar de pe cal și să mă fac nevăzută, în casă, înainte ca el să se poată oferi să mă ajute. Dar în timp ce mă luptam să-mi desfac pulpana hainei care se agățase de oblînc, el m-a ridicat din șa și m-a ținut în brațe, afirmînd că n-o să-mi dea drumul pînă nu-l voi ierta.

— Dar n-am nimic de iertat, i-am răspuns. Nu m-ai jignit cîtuși de puțin.

— Nu, scumpo — să mă păzească Dumnezeu să fac una ca asta ! Dar ești supărată pentru că mie mi-a măr-

turist Annabella lipsa ei de sentimente față de curtezanul ei.

— Nu, Arthur, nu asta mă necăjește. E vorba de întreaga comportare pe care ai avut-o față de prietenul dumitale; și dacă dorești într-adevăr să uit totul, atunci du-te chiar acum și spune-i ce fel de femeie este ființa pe care o adoră el nebunește și de cine și-a agățat speranțele de fericire.

— Bine, Helen, dar ți-am spus că asta ar însemna să-i fring inima — să-l omor pur și simplu — în afară de faptul că ar însemna să-i dau o lovitură urîtă bietei Annabella. Acum el nu mai poate fi ajutat; nici măcar rugăciunile nu-i mai pot face nici un bine. Și pe urmă, s-ar putea ca ea să-și joace farsa vicleană pînă la capăt și atunci el va fi la fel de fericit cu iluziile ca și cum ar fi vorba de o realitate. Sau poate că-și va descoperi greșeala abia cînd va fi încetat s-o iubească; și dacă nu se va întîmpla astfel, atunci e mult mai bine ca el să-și dea seama treptat-treptat de adevăr. Așa că acum, îngerașule, nădăjduiesc că te-am făcut să înțelegi destul de limpede felul meu de a privi această problemă și că te-am convins pe deplin că nu pot să-mi ispășesc vina așa cum ceri tu. Ce alte rugăminți mai ai să-mi adresezi? Vorbește-mi, și voi fi bucuros să mă supun.

I-am răspuns pe un ton la fel de grav ca și mai înainte:

— Nu am altă rugăminte decît ca în viitor să nu mai iei niciodată în bătaie de joc suferințele altora și să-ți folosești întotdeauna influența asupra prietenilor dumitale spre binele lor și împotriva înclinațiilor lor rele, în loc să le sprijini pe acestea în dauna prietenilor.

— Îți promit că mă voi strădui din răsputeri să țin minte și să îndeplinesc poruncile angelicei mele iubite.

După ce mi-a sărutat amîndouă mîinile în îngenunchiate, mi-a dat drumul să plec.

Intrînd în camera mea, am fost surprinsă s-o găsesc pe Annabella Wilmot stînd în picioare în fața măsuței mele de toaletă și examinîndu-se calmă, în oglindă. Cu o mînă își flutura cravașa cu mîner de aur, iar cu cealaltă își ținea pulpana costumului de călărie.

„E splendidă, fără doar și poate!" m-am gîndit eu privind silueta aceea înaltă și bine făcută și reflectarea, în

oglindă, a feţei aceleia frumoase, înconjurată de părul negru, lucios puţin răvăşit, dar nu în mod dizgraţios, de plimbarea călare, obrajii frumos coloraţi şi îmbujoraţi de efort şi ochii negri scînteind de o strălucire neobişnuită.

Zărindu-mă prin oglindă, s-a întors şi a exclamat, cu un hohot de rîs care mie mi s-a părut mai degrabă malițios decît vesel :

— Hei, Helen ! De ce ai întîrziat atîta ? Am venit să-ţi spun despre norocul pe care-l am, a continuat ea fără să ţină seamă de prezenţa lui Rachel. Lordul Lowborough m-a cerut în căsătorie şi am avut plăcerea să-l accept în mod graţios propunerea. Nu mă invidiezi, draga mea ?

— Nu scumpo, i-am spus, iar în sinea mea am adăugat : „Şi nici pe el". Şi tu chiar îl placi, Annabella ?

— Auzi vorbă, dacă-l plac ! Da, fireşte — sînt îndrăgostită moartă !

— Bine, atunci sper să-i fii o nevastă bună.

— Mulţumesc, draga mea ! Şi ce altceva mai speri ?

— Sper să vă iubiţi amîndoi şi să fiţi amîndoi fericiţi.

— Mii de mulţumiri ; şi eu sper că-i vei fi o nevastă foarte bună domnului Huntingdon ! mi-a răspuns ea cu o reverenţă de regină şi s-a retras.

— Vai, domnişoară ! Cum aţi putut să-i spuneţi una ca asta ! a strigat Rachel.

— Ce anume ? am întrebat-o la rîndul meu.

— Păcatele mele, i-aţi zis că trageţi nădejde să-i fie nevastă bună. În viaţa mea n-am auzit o asemenea urare !

— Păi i-am zis-o pentru că sper într-adevăr acest lucru — sau mai degrabă îl doresc — căci de la ea nu mai poţi spera mare lucru.

— Mă rog ! a zis Rachel. Vă rog să mă credeţi că şi eu nădăjduiesc ca el să-i fie un soţ bun. Jos se vorbese tot felul de lucruri ciudate despre dînsul. Ziceau că...

— Ştiu, Rachel. Am auzit totul despre el ; dar acum s-a îndreptat. Şi nu le stă deloc frumos să răspîndească tot felul de vorbe despre stăpînii lor.

— Nu, domnişoară dar, pe de altă parte, au zis cîteva lucruri şi despre domnul Huntingdon.

— Nu vreau să le aud, Rachel ; oamenii spun minciuni.

— Da, domnişoară, mi-a răspuns ea calmă, continuînd să-mi aranjeze părul.

— Şi tu le crezi, Rachel ? am întrebat-o după o scurtă pauză.

— Nu, domnişoară, cîtuşi de puţin ! 'Mneavoastră ştiţi că dacă se string laolaltă mai multe slugi, tare le place să-i bîrfească pe ăi mai mari ca ei. Şi unora, aşa ca să se umfle în pene, le place să se prefacă, chipurile, că ştiu şi toaca-n cer, şi scot tot felul de panglici pe nas şi bagă fiti-luri numai aşa ca să le ia celorlalţi piuitul. Dar eu zic că dacă aş fi în locul 'mneavoastră, domnişoară Helen, aş chibzui bine lucrurile înainte de a face pasul ăl mare. Eu aşa gîndesc în mintea mea că o domnişoară de neam tre-buie să-şi aleagă cu tare multă grijă mirele.

— Bineînţeles, i-am răspuns. Dar acum grăbeşte-te, Rachel ; vreau să mă îmbrac.

Şi într-adevăr, abia aşteptam să scap de femeia asta de treabă pentru că mă aflam într-o stare atît de melanco-lică, încît abia mi-am putut reţine lacrimile cît timp m-a îmbrăcat. Nu din pricina lordului Lowborough mi-au um-plut lacrimile ochii, nu din pricina Annabellei, nu dintr-a mea, ci din pricina lui Arthur Huntingdon.

13 octombrie. Au plecat, şi s-a dus şi el. O să fim des-părţiţi mai bine de două luni — peste zece săptămîni ! O perioadă tare, tare lungă să trăiesc fără a-l vedea. Dar mi-a promis că-mi va scrie des, şi m-a silit să-i făgăduiesc că eu îi voi scrie încă şi mai des, întrucît el va fi ocupat cu rezolvarea treburilor lui, pe cînd eu nu voi avea nimic mai bun de făcut. Mde, cred că voi avea întotdeauna o mulţime de lucruri de spus. Dar, vai ! Cum mai aştept timpul cînd vom fi pentru totdeauna împreună şi ne vom putea transmite unul altuia gîndurile fără intervenţia acestor reci mijlocitori — pana, cerneala şi hîrtia !

22 octombrie. Am primit mai multe scrisori de la Arthur. Nu prea lungi, în schimb extrem de dulci. Şi sînt aidoma lui, pline de afecţiune fierbinte şi de umor vioi şi jucăuş. Dar, întotdeauna există un „dar" în această lume imperfectă, tare aş vrea să fie mai serios măcar uneori. Nu-l

pot face să scrie sau să vorbească într-adevăr cu seriozitate profundă. Deocamdată nu mă supără prea mult acest lucru, dar dacă va fi întotdeauna astfel, ce-o să fac cu cu latura gravă a ființei mele?

CAPITOLUL XXIII

18 FEBRUARIE, 1822. ASTĂZI Arthur și-a încălecat dis-de-dimineață calul de vînătoare și a pornit voios să-și întîmpine... ogarii. Va lipsi de acasă toată ziua, așa că m-am hotărît să mă distrez cu prea neglijatul meu jurnal, dacă mai pot să denumesc astfel un caiet de care mă ocup atît de rar. Au trecut patru luni de cînd nu l-am mai deschis.

Acum sînt măritată, o femeie așezată la casa ei — doamna Huntingdon de la conacul Grassdale. Am o experiență de opt săptămîni în domeniul căsniciei. Oare regret pasul pe care l-am făcut? Nu, deși în străfundul inimii mele trebuie să mărturisesc că Arthur nu e așa cum l-am crezut la început și dacă l-aș fi cunoscut din capul locului atît de bine cum îl cunosc acum, probabil nu l-aș fi iubit niciodată. Iar dacă l-aș fi iubit mai întîi și pe urmă aș fi făcut descoperirea, mă tem că aș fi socotit de datoria mea să nu-l iau de bărbat. Firește că aș fi putut să-l cunosc, căci toată lumea era mai mult decît doritoare să-mi vorbească despre el, și nici el personal nu era un mare ipocrit, dar am fost oarbă. Iar acum, în loc să regret că nu i-am deslușit pe deplin caracterul înainte de a fi legată pe vecie de el, mă bucur, pentru că în felul ăsta am fost scutită de o mulțime de lupte cu conștiința mea și, deci, și de o mulțime de necazuri și dureri. Și, indiferent ce ar fi trebuit să fac, în momentul de față e clar că am datoria să-l iubesc și să rămîn atașată de el, ceea ce se și potrivește de minune cu înclinațiile mele.

El ține foarte mult la mine, chiar prea mult aș putea spune. Am impresia că m-aș bucura dacă m-ar mîngîia mai puțin și s-ar arăta în schimb mai rațional. Mi-ar

plăcea să fiu în mai mică măsură o jucărie sau o păpușă îndrăgită și în mai mare măsură o prietenă, dacă mi-ar veni chetul să fiu, dar de asta n-am să mă plîng. Mă tem doar că afecțiunea lui pierde din profunzime cînd cîștigă în ardoare. Uneori o asemuiesc cu un foc de rămurele și crenguțe uscate în contrast cu un foc de cărbuni masivi — strălucitor și fierbinte. Însă dacă ar fi să ardă pînă la capăt și să nu lase în urmă altceva decît cenușă, ce m-aș face? Totuși nu se va întîmpla așa, sigur nu, în privința asta sînt hotărîtă — și cu siguranță că am și puterea să întrețin acest foc. Așadar, să-mi alung pe dată asemenea gînduri. Dar Arthur e egoist; mă văd silită să recunosc acest lucru. Și de fapt, mărturisirea mă îndurerează mai puțin decît s-ar putea aștepta cineva, căci, de vreme ce-l iubesc atît de mult, îl pot ușor ierta pentru că se iubește atît de mult pe sine. Îi place să i se facă voia, pentru mine e o adevărată încîntare să i-o fac, și de cîte ori îmi pare rău de această înclinare a lui, o regret pentru binele lui, nu pentru al meu.

Prima dată cînd s-a manifestat în felul ăsta, a fost cu ocazia călătoriei noastre de nuntă. El voia să treacă în goană prin toate locurile întrucît peisajele continentale îi erau bine cunoscute: multe din ele își pierduseră interesul pentru el, iar altele nu avuseseră niciodată ce să piardă. Consecința a fost că după o trecere ca a unei păsări în zbor prin multe părți ale Franței și Italiei, m-am întors acasă aproape la fel de neștiutoare cum plecasem, întrucît nu cunoscusem mai deloc persoane și obiceiuri și cam puține lucruri, în capul meu învîrtindu-se un roi pestriț și învălmășit de obiecte și scene. E drept că unele îmi lăsaseră o impresie mai profundă și mai plăcută decît altele, dar și acestea erau întinate de amintirea tristă că emoțiile mele nu fuseseră împărtășite de însoțitorul meu. Ba chiar dimpotrivă, cînd îmi exprimasem interesul deosebit pentru vreun lucru pe care-l vedeam sau doream să-l văd, îl cam supăram, întrucît îi dovedeam astfel că mă poate încînta și altceva în afară de persoana lui.

La Paris, abia dacă ne-am oprit, iar cît despre Roma nu mi-a lăsat timpul să văd nici a zecea parte din frumusețile și lucrurile interesante de acolo. Voia să mă

aducă acasă — așa zicea — să mă aibă numai și numai pentru el și să mă vadă bine instalată ca stăpînă a conacului Grassdale, la fel de simplă, de naivă și de nestimă cum eram. Și ca și cum aș fi fost eine știe ce fluture gingaș, el se arăta temător să nu cumva să-mi scuture argintul de pe aripioare aducîndu-mă în contact cu societatea, în special cu cea a Parisului și a Romei. Și, mai mult decît atît, nu s-a jenat să-mi spună că în amîndouă aceste orașe existau cucoane care i-ar fi scos ochii dacă s-ar fi întîmplat să-l întîlnească împreună cu mine.

Bineînțeles că m-am supărat de toate astea. Și totuși nu era vorba atîta de deziluzia mea, cît de faptul că mă dezamăgea el. Și pe urmă mai era și osteneala pe care trebuia să mi-o dau să găsesc scuze față de prietenii și prietenele mele pentru că văzusem și observasem atît de puține lucruri, fără să pot să-i atribui soțului meu nici cea mai mică vină. Dar cînd am ajuns acasă — în noua și încîntătoarea mea casă — eram atît de fericită, iar el atît de amabil, încît i-am iertat, cu dragă inimă, totul. Și începusem tocmai să-mi socotesc soarta mult prea fericită și pe soțul meu de fapt prea bun pentru mine, dacă nu cumva prea bun pentru lumea în care trăim, cînd, în a doua duminică după sosirea noastră m-a șocat și m-a îngrozit dîndu-mi un nou exemplu al pretențiilor lui nerezonabile. Ne întorceam pe jos de la liturghie, pentru că fiind o zi frumoasă de iarnă, iar noi locuind atît de aproape de biserică, îl rugasem să nu mai luăm trăsura.

— Helen — mi-a spus el pe un ton de o neobișnuită gravitate — nu sînt întrutotul mulțumit de tine.

Am dorit să aflu cu ce-am greșit.

— Dar dacă-ți spun îmi vei promite să te îndrepți?

— Da, dacă voi putea, sigur, și fără să supăr o autoritate mai înaltă.

— Ah! Ei vezi, asta este: nu mă iubești din toată inima!

— Nu te înțeleg, Arthur, sau cel puțin sper că nu te înțeleg. Spune-mi, te rog, ce lucru nepotrivit am făcut sau am spus?

— Nu e vorba de nimic din ce-ai făcut sau ai spus. E vorba de ceea ce ești: ești prea cucernică. Bineînțeles, mie îmi place ca femeia să fie evlavioasă și socot evlavia

ta unul din cele mai mari farmece pe care le ai, dar pe de altă parte, ca şi multe alte lucruri bune, s-ar putea ca ea să fie împinsă prea departe. După părerea mea, credinţa unei femei n-ar trebui să-i micşoreze ataşamentul faţă de stăpînul ei pămîntesc. Ea ar trebui să aibă destulă evlavie ca să-şi purifice sufletul, dar nu atît de multă încît să-i rafineze exagerat inima ridicînd-o mai presus de toate simţămintele omeneşti.

— Dar ce, eu sînt mai presus de toate aceste simţăminte?

— Nu, scumpa mea; dar te îndrepţi către acest gen de sfinţenie mai repede decît aş vrea eu. În ultimele două ceasuri m-am gîndit neîncetat la tine şi am tot vrut să-ţi întîlnesc privirea, însă tu erai atît de absorbită de devoţiunile tale, încît nu m-ai învrednicit nici măcar cu o ocheadă. Pe cuvîntul meu că un asemenea lucru e suficient să facă un bărbat gelos pe Creator — lucru care, ştii bine, e foarte greşit. Aşa că dacă vrei binele sufletului tău, te rog să nu mai stîrneşti asemenea patimi ticăloase.

— Cine eşti dumneata, domnule, ca să te pretinzi un zeu şi să ai îndrăzneala să te lupţi pentru stăpînirea inimii mele cu Cel căruia îi datorez tot ceea ce am, printre care te numeri şi dumneata, dacă eşti într-adevăr o binecuvîntare, lucru de care mă cam îndoiesc puţin?

— Nu fii chiar atît de aspră cu mine, Helen; şi nu mă mai strînge atît de tare de braţ, că ţi-ai înfipt degetele pînă la os.

— Arthur — am continuat eu lăsîndu-i braţul — nu mă iubeşti nici pe jumătate cît te iubesc eu. Şi totuşi, dacă m-ai iubi mai puţin, nu m-aş plînge, dacă aş fi sigură că ai şi tu un crez în viaţă...

El n-a făcut decît să rîdă şi să-mi sărute mîna zicînd că sînt o dulce entuziastă. Apoi scoţîndu-şi pălăria a adăugat:

— Dar uită-te şi tu încoace, Helen — ce poate face un om cînd are un asemenea cap?

Capul nu părea să aibă vreun cusur, însă cînd şi-a pus mîna în creştet, degetele i s-au afundat într-o mare de cîrlionţi, îngrijorător de adîncă, în special la mijloc.

— Vezi că n-am fost menit să fiu un sfînt, a zis el rîzînd, cu atît mai mult cu cît sînt convins că în ultimele săptămîni m-am purtat foarte frumos. Ce-ai văzut greşit la mine şi ce-ai vrea să mă pui să fac?

— Nimic mai mult decît faci, Arthur. Faptele tale sînt corecte deocamdată; dar aş vrea să ţi se schimbe gîndurile. Aş vrea să te întăreşti împotriva ispitei şi să nu spui că răul e bine şi că binele e rău. Aş vrea să te gîndeşti mai profund, să priveşti mai departe şi să ţinteşti mai sus decît pînă acum.

CAPITOLUL XXIV

25 MARTIE. ARTHUR A ÎNCEPUT SĂ se cam plictisească, nu de mine sper, ci de viaţa liniştită şi trîndavă pe care o duce, şi nici nu mă mir, pentru că are atît de puţine surse de amuzament: nu citeşte niciodată altceva decît ziarele şi revistele de vînătoare, iar cînd mă vede pe mine cu o carte în mînă, nu-mi dă pace pînă n-o închid. Cînd e frumos afară, izbuteşte să-şi petreacă timpul cît de cît plăcut, dar în zilele ploioase, care s-au cam ţinut lanţ în ultima vreme, e de-a dreptul penibil să-l vezi plictisul. Eu fac tot ce pot ca să-l amuz, însă e imposibil să-i stîrnesc interesul pentru lucrurile despre care îmi place să vorbesc, iar pe de altă parte, lui îi place să vorbească despre lucruri care nu mă pot interesa pe mine — şi chiar despre lucruri care mă supără — şi tocmai acestea îl încîntă cel mai mult. Distracţia lui preferată este să se tolănească lîngă mine, pe canapea, şi să-mi povestească despre amorurile lui de altădată, istoriile învîrtindu-se întotdeauna în jurul distrugerii vieţii cine ştie cărei fete încrezătoare sau în jurul încornorării vreunui soţ nebănuitor. Iar cînd eu îmi exprim oroarea şi indignarea, el pune toate acestea pe seama geloziei şi începe să rîdă cu lacrimi. La început mă apuca furia sau mă podidea plînsul, dar dîndu-mi seama că încîntarea lui sporeşte pe măsură ce mă vede mai supărată şi mai agitată, ulterior m-am străduit să-mi înăbuş sentimentele

şi să-i primesc destăinuirile în tăcerea unui dispreţ calm. Şi totuşi, el îmi desluşeşte pe chip lupta care se dă în fiinea mea şi interpretează greşit amărăciunea sufletului meu faţă de nemernicia lui, luînd-o drept rană provocată de săgeţile geloziei. Iar după ce s-a amuzat suficient cu acest lucru sau cînd teama de a nu mă supăra îl face să se îngrijoreze în privinţa liniştii lui, încearcă să mă sărute şi, cu tot felul de alintări, să mă facă iarăşi să zîmbesc — or, niciodată nu sînt mai puţin binevenite ca atunci mîngîierile lui! Mie mi se pare că e vorba de un dublu egoism — faţă de mine şi faţă de victimele fostei lui vieţi amoroase. Sînt momente cînd, cu un junghi trecător în inimă, cu o licărire de spaimă îngrozitoare, mă întreb: „Helen ce-ai făcut?" Dar reprim glasul interior care-mi pune această întrebare şi resping năvala gîndurilor supărătoare ce mă copleşesc. Deoarece chiar de-ar fi el de zece ori mai pămîntean şi mai refractar la gînduri frumoase şi nobile, ştiu bine că n-am nici un drept să mă plîng. Şi de fapt nu mă plîng şi n-o voi face niciodată. Îl iubesc încă şi-l voi iubi şi de aici înainte. Nu regret şi nu voi regreta niciodată că m-am legat soarta de a lui.

4 aprilie. Am avut chiar şi o mică ceartă. Detaliile sînt următoarele: Arthur îmi spusese în răstimpuri, toată povestea aventurii lui cu lady F., poveste pe care mai înainte n-am vrut s-o cred. Dar era oarecum o consolare să constat că în cazul respectiv doamna fusese mai vinovată decît el, pentru că pe atunci Arthur era foarte tînăr şi e clar că ea făcuse primele avansuri, dacă ceea ce spunea el era adevărat. Am urît-o pentru asta, întrucît se părea că ea a vrut în cea mai mare măsură să-l corupă. Aşadar, deunăzi cînd soţul meu a început să-mi vorbească despre ea, l-am rugat să nu-i pomenească numele pentru că numai cît îl auzeam şi-mi venea rău.

— Dar bagă bine de seamă, Arthur, asta nu din cauză că ai iubit-o tu, ci pentru că ea ţi-a făcut ţie un

rău și și-a înșelat soțul și a fost în general o femeie abominabilă de care ar trebui să-ți fie rușine să vorbești.

Dar el i-a luat apărarea zicînd că avea un soț bătrîn și ramolit pe care era imposibil să-l iubească.

— Atunci de ce s-a măritat cu el ?

— Pentru banii lui, mi-a răspuns.

— Atunci asta a fost o crimă, și promisiunea ei solemnă de a-și iubi și cinsti soțul a fost încă una, care a sporit gravitatea celei anterioare.

— Ești prea severă cu biata doamnă, a rîs el. Dar nu-i nimic, Helen, acum nu mai țin la ea. Și pe nici una din ele n-am iubit-o nici pe sfert cît te iubesc pe tine, așa că nu trebuie să te temi că vei fi părăsită cum au fost ele.

— Arthur, dacă mi-ai fi spus aceste lucruri înainte, nu ți-aș fi acordat niciodată șansa de a o mai face.

— Chiar așa, draga mea ?

— Chiar așa !

A rîs neîncrezător.

— Tare aș vrea să te pot convinge acum, pe loc, de acest lucru ! am strigat, ridicîndu-mă de lîngă el.

Pentru prima dată în viață — și sper pentru ultima — mi-a părut rău că m-am măritat cu el.

— Helen, mi-a zis el pe un ton mai grav, știi că dacă te-aș crede acum m-aș supăra foarte tare ? Dar, slavă Domnului, că nu te cred. Deși stai acolo, albă ca hîrtia și cu ochii numai fulgere, privindu-mă ca o mică tigroaică, îți cunosc inima poate un pic mai bine decît ți-o cunoști tu.

Fără să-i răspund o vorbă, am plecat de acolo și m-am încuiat în camera mea. Peste vreo jumătate de oră a venit la ușă. Întîi a încercat clanța, apoi a bătut.

— Helen, nu-mi dai voie să intru ?

— Nu ; m-ai supărat și nu mai vreau să te văd și nici să-ți aud glasul pînă dimineață.

A stat locului un răstimp, parcă uluit neștiind prea bine cum să răspundă la asemenea vorbe, apoi s-a îndepărtat. Asta se întîmpla cam la un ceas după cină. Știam că o să fie foarte plictisitor pentru el să stea singur toată seara ; și asta mi-a îmuiat în mare măsură ciuda față de el deși nu m-a făcut să mă înduplec. Eram

hotărîtă să-i demonstrez că în inima mea nu sînt roaba lui și că dacă vreau, pot să trăiesc și fără el. M-am așezat și i-am scris o scrisoare lungă mătușii — bineînțeles fără să suflu o vorbă despre toate cele întîmplate. Curind după ora zece l-am auzit urcînd iarăși scările, dar a trecut pe lîngă ușa mea și s-a dus direct în odaia lui unde s-a încuiat.

Eram nerăbdătoare să văd cum mă va întîmpina dimineața, așa că am fost destul de dezamăgită cînd l-am observat venind cu un zîmbet nepăsător la micul dejun.

— Tot mai ești supărată, Helen ? m-a întrebat el apropiindu-se ca și cum ar fi vrut să mă sărute.

Mi-am întors cu răceală privirile spre masă și am început să umplu ceștile de cafea, făcînd observația că a întîrziat cam mult.

A scos un ușor fluierat și s-a dus, degajat, pînă la fereastră unde a rămas cîteva minute privind norii cenușii și posomoriți, șuvoaiele ploii, pajiștea udă și copacii desfrunziți din care se prelingeau picături. A mormăit cîteva blesteme împotriva vremii, apoi s-a așezat la micul dejun. În timp ce-și sorbea cafeaua a mormăit că e „al dracului de rece".

— Nu trebuia s-o lași să stea atîta, i-am zis.

Nu mi-a răspuns nimic și am terminat de mîncat în tăcere. A fost o adevărată ușurare pentru amîndoi cînd ni s-a adus poșta. Conținea un ziar, vreo cîteva scrisori pentru el și două pentru mine pe care mi le-a aruncat peste masă, fără o vorbă. Una era de la fratele meu, iar cealaltă de la Milicent Hargrave, care e acuma la Londra cu mama ei. Ale lui erau, cred, scrisori de afaceri și după cît se pare prea puțin pe placul lui, întrucît le-a mototolit și le-a băgat în buzunar mormăind niște vorbe pentru care oricînd altădată l-aș fi ținut de rău. Și-a așezat ziarul în față și s-a prefăcut profund absorbit de lectura lui multă vreme după terminarea mesei.

Cititul scrisorilor, scrierea răspunsurilor și îndrumările date în gospodărie, mi-au ocupat în suficientă măsură dimineața ; după-masă mi-am văzut de pictură, iar de la cină pînă la ora culcării am citit. Între timp bietul Arthur era într-o stare jalnică, neizbutind să găsească ceva cu care să se distreze sau să-și treacă timpul.

Voia să pară la fel de ocupat și de nepăsător ca și mine. Dacă vremea i-ar fi permis cît de cît, fără îndoială că ar fi dat ordin să i se pregătească armăsarul și ar fi pornit către cine știe ce meleaguri îndepărtate — indiferent încotro — imediat după micul dejun, și nu s-ar mai fi întors pînă seara tîrziu. Dacă ar fi existat în apropiere vreo persoană de sex feminin, între cincisprezece și patruzeci și cinci de ani, ar fi căutat prilejul de a se răzbuna și s-ar fi străduit să înceapă, sau măcar să pregătească un flirt nesăbuit cu ea. Dar neavînd nici una dintre aceste două surse de divertisment — lucru care îmi aducea o satisfacție tainică — suferințele lui erau de-a dreptul deplorabile. După ce a terminat de căscat, cu ziarul în față, și după ce a mîzgălit niște răspunsuri scurte la scrisorile și mai scurte, primite, și-a petrecut restul dimineții și întreaga după-amiază lălăindu-se dintr-o încăpere într-alta, uitîndu-se lung, la nori, blestemînd ploaia, alintîndu-și, zădărîndu-și sau ocărîndu-și cîinii, uneori tolănindu-se pe canapea cu o carte pe care nu se putea hotărî s-o citească. Foarte adesea își ațintea privirile asupra mea cînd i se părea că nu-l observ, cu speranța vană de a descoperi pe fața mea vreo urmă de lacrimi sau vreun semn de remușcări chinuitoare. Însă eu am izbutit să-mi păstrez toată ziua o seninătate netulburată, deși gravă. De fapt nu eram foarte supărată. Tot timpul mi-a fost milă de el și abia așteptam să ne împăcăm ; dar m-am hotărît să-l aștept pe el să facă primele avansuri sau cel puțin să arate mai întîi vreun semn de smerenie și de pocăință ; pentru că, dacă începeam eu, asta n-ar fi făcut decît să dea apă la moară îngîmfării lui, să-i sporească aroganța și să submineze total lecția pe care voiam să i-o dau.

După cină a zăbovit cam mult în sufragerie și — tare mă tem — a băut o cantitate neobișnuită de vin, deși nu destul ca să-i dezlege limba, deoarece cînd a venit în salonaș și m-a găsit cu cartea în mînă, prea preocupată de lectură ca să ridic capul la intrarea lui, n-a făcut decît să mormăie niște vorbe de dezaprobare și închizînd ușa cu zgomot s-a dus și s-a întins, cît era de lung, pe canapea, așternîndu-se liniștit pe somn. Însă cîinele lui preferat, Dash, care zăcea de cîtva vreme la

picioarele mele, şi-a permis să sară pe el şi să înceapă să-l lingă pe obraz. L-a pocnit rău de tot ca să-l îndepărteze, şi bietul cîine a chelălăit şi a alergat înapoi, la mine, încovrigat de durere şi năduf. Peste vreo jumătate de oră, cînd s-a trezit, l-a chemat la el, dar Dash l-a privit cu obidă şi a dat uşor din vîrful cozii. L-a strigat încă o dată, cu mai multă asprime, însă Dash s-a lipit mai tare de mine şi mi-a lins mîna de parcă m-ar fi implorat să-l ocrotesc. Înfuriat la culme, stăpînul lui a pus mîna pe o carte grea şi i-a aruncat-o în cap. Bietul cîine a scos un lătrat jalnic şi a alergat la uşă. I-am dat drumul afară şi apoi am ridicat de jos cartea, fără o vorbă.

— Dă-mi te rog cartea aceea, mi-a spus Arthur pe un ton nu prea curtenitor.

I-am dat-o.

— De ce-ai lăsat cîinele să iasă? m-a întrebat. Ştiai că vreau să vină la mine.

— De unde să-mi dau seama? Din faptul că ai aruncat cu cartea în el? Sau te pomeneşti că lovitura îmi era de fapt destinată mie?

— Nu; dar văd că te-ai înfruptat şi tu din ea, mi-a spus el, uitîndu-se la mîna mea care fusese şi ea lovită şi era julită destul de rău.

M-am reapucat de lectură şi el s-a străduit să-şi ocupe timpul în acelaşi fel; dar, peste puţină vreme, după cîteva căscături ameninţătoare, şi-a declarat cartea „o prostie cumplită“ şi a trîntit-o pe masă. Apoi au urmat vreo zece minute de tăcere, răstimp în care, cred, s-a uitat într-una la mine. În cele din urmă a ajuns la capătul răbdării.

— Helen, ce carte e aceea? a exclamat el.

I-am spus.

— E interesantă?

— Da, foarte.

Am continuat să citesc sau cel puţin să mă prefac că citesc — n-aş şti să spun dacă mai puteam păstra o comunicare deplină între ochi şi creier; pentru că, în vreme ce ochii parcurgeau paginile, creierul se întreba cînd va mai deschide Arthur din nou gura, şi ce va spune, şi ce-o să-i răspund eu. Dar el n-a vorbit din

nou pînă cînd nu m-am ridicat să pregătesc ceaiul şi chiar şi atunci n-a zis decît că n-are nevoie de ceai. A continuat să stea tolănit pe canapea alternînd perioadele cînd era cu ochii închişi cu altele cînd se uita la ceas şi la mine. Asta pînă la ora culcării. Atunci m-am ridicat mi-am luat sfeşnicul şi m-am retras.

— Helen ! a strigat el în clipa în care am părăsit încăperea.

M-am întors şi am rămas locului, în aşteptarea poruncilor lui.

— Ce vrei, Arthur ? l-am întrebat în cele din urmă.

— Nimic, du-te !

Am plecat, dar auzindu-l că mormăie ceva în timp ce închideam uşa, m-am întors iar. Mi s-a părut că a spus „căţea blestemată", deşi aş fi dorit din tot sufletul să fi auzit greşit.

— Spuneai ceva, Arthur ? l-am întrebat.

— Nu ! mi-a răspuns.

Aşa că am închis uşa şi m-am îndepărtat. Nu l-am mai văzut pînă a doua zi dimineaţă la micul dejun, la care a coborît cu un ceas mai tîrziu ca de obicei.

— Ai întîrziat foarte tare — a sunat salutul meu de dimineaţă.

— Nu era nevoie să mă aştepţi — a sunat salutul lui.

Şi iarăşi s-a dus la fereastră. Vremea era exact ca şi în ziua anterioară.

— Ah, ploaia asta afurisită ! a mormăit el.

După ce-o privi atent cîteva minute, îi veni probabil, o idee grozavă pentru că a exclamat brusc : „Dar ştiu ce am să fac !" apoi s-a întors şi şi-a reluat locul la masă. Sacul poştal era acolo aşteptînd să fie deschis.

— E ceva pentru mine ? l-am întrebat.

— Nu.

A deschis ziarul şi a început să citească.

— N-ar fi rău să-ţi bei cafeaua, i-am sugerat. Altfel o să fie iarăşi prea rece.

— Dacă ai terminat, poţi să te duci, nu mai am nevoie de tine, mi-a spus el.

M-am ridicat şi m-am retras în camera alăturată întrebîndu-mă dacă o să avem iarăşi o zi la fel de nefericită ca şi cea de ieri şi tînjind din tot sufletul să se

pună capăt acestor torturi reciproce. Curînd după aceea l-am auzit sunînd clopoțelul și dînd niște porunci în privința garderobei lui, din care se desprindea ideea că-și propune o călătorie lungă. Apoi a trimis după vizitiu și am auzit ceva despre trăsură și cai și Londra și ora șapte mîine dimineață — lucruri care m-au alarmat și m-au tulburat în mare măsură.

„Orice s-ar întîmpla, nu trebuie să-l las să se ducă la Londra, mi-am zis în sinea mea. O să intre în tot felul de buclucuri și vinovată o să fiu doar eu. Dar întrebarea este cum să-l fac să-și mute gîndul?... Ei bine, am să aștept o vreme și am să văd dacă pomenește el ceva."

Am așteptat, pradă nerăbdării și îngrijorării ceas după ceas; dar nu mi-a adresat nici un cuvînt, nici în privința asta, nici în vreo altă privință. Fluiera și vorbea cu cîinii și se vîntura dintr-o cameră într-alta exact ca și în ziua anterioară. În cele din urmă am început să cred că va trebui să abordez chiar eu subiectul și tot meditam cum să-l aduc pe tapet, cînd fără știrea lui, John mi-a venit în ajutor cu următorul mesaj pe care-l aducea din partea vizitiului :

— Să nu vă fie cu supărare, conașule, dar Richard zice că unul din cai a răcit rău și el crede, conașule, că dacă n-ați avea nimica împotrivă să plecați poimîine, în loc de mîine, el ar putea să-l doftoricească astăzi ca să...

— Să-l ia dracu de obraznic! exclamă stăpînul.

— Vă rog, conașule, zice că ar fi mult mai bine dacă ați putea — insistă John, fiindcă trage nădejde să se schimbe vremea în curînd și zice că nu e chiar bine, cînd un cal e bolnav de tignafes și e doftoricit și așa mai departe...

— Dă-l naibii de cal! strigă gentilomul... Mă rog, spune-i c-am să mă mai gîndesc, adăugă el după un moment de cugetare.

În timp ce servitorul se retrăgea, soțul mi-a aruncat o privire iscoditoare, așteptîndu-se să vadă la mine vreun semn de profundă uimire și spaimă. Dar eu, fiind pregătită dinainte, mi-am păstrat un aer de indiferență stoică. A făcut o față lungă cînd mi-a întîlnit privirea severă și a întors capul, evident dezamăgit. S-a dus

lîngă foc şi a rămas acolo într-o atitudine de întristare prea puţin deghizată şi s-a sprijinit de cămin cu fruntea apăsată pe braţ.

— Unde vrei să mergi, Arthur? l-am întrebat.

— La Londra, mi-a răspuns el pe un ton grav.

— Pentru ce?

— Pentru că nu pot fi fericit aici.

— Şi de ce anume?

— Fiindcă nevastă-mea nu mă iubeşte.

— Te-ar iubi ea din toată inima dacă ai merita.

— Ce trebuie să fac pentru a merita acest lucru?

Felul ăsta de a vorbi părea destul de smerit şi de serios. Am fost atît de afectată, alternînd între supărare şi bucurie, încît m-am văzut silită să fac o pauză de cîteva secunde pînă să-mi pot linişti vocea în suficientă măsură ca să-i răspund.

— Dacă ea îţi dă inima ei, i-am zis, trebuie s-o primeşti cu recunoştinţă şi s-o tratezi cum se cuvine şi să n-o calci în picioare şi să nu-i rîzi în faţă pentru că nu şi-o poate smulge din mîinile tale.

Acum s-a întors şi m-a înfruntat direct, rămînînd cu spatele la foc.

— Atunci spune, Helen, ai de gînd să fii fată bună?

Vorbele astea sunau cam prea arogant şi zîmbetul care le însoţea nu mi-a plăcut deloc. De aceea am şovăit să-i răspund. Poate că răspunsul meu dinainte implicase prea mult: îmi auzise glasul şovăind şi fringîndu-se şi poate că mă şi văzuse ştergîndu-mi o lacrimă.

— Ai să mă ierţi, Helen? a reluat el mai smerit.

— Va să zică te căieşti? i-am răspuns apropiindu-mă de el şi zîmbindu-i.

— Am inima frîntă! mi-a răspuns cu o expresie tristă pe faţă, dar cu un zîmbet vesel sclipindu-i în ochi şi jucînd pe la colţurile gurii. Dar asta nu putea să mă respingă, aşa că m-am aruncat la pieptul lui. M-a îmbrăţişat cu ardoare şi, cu toate că am vărsat un potop de lacrimi, cred că în viaţa mea n-am fost mai fericită decît în clipa aceea.

— Va să zică n-o să mai pleci la Londra, Arthur? l-am zis după ce se mai potolise prima năvală a lacrimilor şi sărutărilor.

— Nu, dragostea mea, decît dacă vrei să mergi şi tu cu mine.

— Merg cu plăcere, l-am răspuns, dacă crezi că schimbarea o să te amuze şi dacă vei avea bunătatea să amîni călătoria pînă săptămîna viitoare.

A acceptat cu dragă inimă, dar a spus că nu e nevoie de multe pregătiri deoarece n-o să stea prea multă vreme. Zicea că nu vrea să mă vadă „londonizată" ca să nu-mi piardă prospeţimea şi originalitatea de provincială printr-un contact prea îndelungat cu doamnele mondene. Asta mi s-a părut o prostie, dar nu voiam să-l contrazic. I-am spus, pur şi simplu, că, după cum ştia prea bine, deprinderile mele sînt foarte domestice şi nu ţin în mod special să mă amestec cu lumea aleasă.

Aşadar, urmează să plecăm la Londra luni, adică poimîine. Au trecut între timp patru zile de la sfîrşitul neînţelegerii noastre şi sînt convinsă că cearta ne-a fost de mult folos amîndurora: pe mine m-a făcut să ţin mult mai mult la Arthur, iar pe el l-a făcut să se poarte mult mai frumos cu mine. De atunci n-a încercat să mă mai supere nici măcar cu cea mai vagă aluzie la lady F. sau la una dintre acele reminiscenţe dezagreabile ale vieţii lui dinainte. Ce n-aş da să le pot şterge din memorie sau să-l pot face să privească asemenea lucruri aşa cum le privesc şi eu. Mă rog! Oricum e ceva că l-am făcut să vadă că nu sînt subiecte potrivite pentru o glumă între soţi. Cîndva, mai tîrziu s-ar putea să vadă lucrurile şi mai clar — las frîu liber speranţelor mele; şi în ciuda prevestirilor rele ale mătuşii, ale propriilor mele temeri nemărturisite, am încredere că vom fi totuşi fericiţi.

CAPITOLUL XXV

LA 8 APRILIE NE-AM DUS LA Londra; la 8 mai m-am întors, ascultînd de dorinţa lui Arthur. Dar în mare măsură împotriva propriei mele dorinţe pentru că l-am lăsat pe el acolo. Dacă ar fi venit cu mine aş fi fost foarte bucuroasă să mă întorc acasă,

pentru că acolo, la Londra, m-a ţinut numai în petreceri zgomotoase, aşa că în acel scurt răstimp am ajuns să fiu istovită şi plictisită. Părea înclinat să mă arate, ca la o expoziţie, prietenilor şi cunoştinţelor lui, în special, şi publicului în general, cu orice prilej şi pe cît posibil în lumina cea mai favorabilă. Era într-adevăr ceva, să simt că mă socotea vrednică de mîndrie. Dar am plătit scump această satisfacţie pentru că în primul rînd — ca să-i fac lui plăcere — a trebuit să-mi încalc înclinaţiile scumpe firii mele — principiile mele destul de adînc înrădăcinate, în privinţa unei îmbrăcăminţi simple şi sobre, în culori închise. El mă silea să strălucesc, încărcată cu giuvaeruri scumpe, şi să mă împopoţonez ca un fluture pictat, exact aşa cum mă hotărîsem de multă vreme să n-o fac niciodată. A fost un sacrificiu destul de mare pentru mine. În al doilea rînd, mă străduiam tot timpul să corespund speranţelor lui şi să fac cinste alegerii sale prin comportarea şi atitudinea mea, temîndu-mă mereu să nu-l dezamăgesc cumva prin cine ştie ce purtare stîngace sau prin vreo manifestare a ignoranţei în privinţa obiceiurilor societăţii, din pricina lipsei de experienţă. Şi asta în special cînd jucam rolul de amfitrioană, pe care mi se cerea destul de des să-l îndeplinesc. Şi în al treilea rînd, aşa cum am arătat şi mai înainte, eram obosită de înghesuială şi de zarvă, de graba necontenită şi de schimbările neîncetate dintr-o viaţă atît de străină tuturor deprinderilor mele anterioare. În cele din urmă, el a descoperit dintr-o dată, că aerul Londrei nu-mi face bine, că tînjesc după casa de la ţară şi că trebuie să mă întorc imediat la Grassdale.

Rîzînd, l-am asigurat că situaţia nu e chiar atît de gravă cum părea el să creadă, dar că sînt gata să mă întorc acasă dacă şi el e dispus s-o facă. Mi-a răspuns că va fi obligat să mai rămînă încă o săptămînă sau două întrucît are nişte treburi care necesită prezenţa lui la Londra.

— Atunci voi rămîne cu tine, l-am spus.

— Dar n-am ce să fac cu tine, Helen, a sunat răspunsul lui. Atîta vreme cît rămîi şi tu mă vei ocupa numai de tine şi-mi voi neglija treburile.

— Ba n-am să te las eu s-o faci, i-am replicat. Acum, cînd ştiu că ai treburi, am să insist să-ţi vezi de ele şi să mă laşi pe mine în pace — şi ca să-ţi spun adevărul, chiar mă bucur să mă odihnesc puţin. Pot să-mi fac plimbările obişnuite prin parc, călare sau pe jos. Şi nu se poate ca treburile tale să-ţi ocupe chiar tot timpul. Am să te văd cel puţin la ora mesei şi seara, şi asta o să fie mult mai bine decît să mă aflu la mare distanţă şi să nu te văd deloc.

— Draga mea, dar mi-e imposibil să te las să rămîi. Cum voi putea să-mi rezolv afacerile cînd voi şti că tu eşti aici, neglijată...

— N-am să mă simt deloc neglijată : atîta vreme cît tu îţi vei face datoria, Arthur, n-am să mă plîng niciodată că sînt părăsită. Dacă mi-ai fi spus mai înainte că ai ceva de făcut, treaba ar fi fost pe jumătate îndeplinită între timp ; acum trebuie să recuperezi vremea pierdută sporindu-ţi eforturile. Spune-mi despre ce e vorba şi eu am să fiu şeful care-ţi repartizează sarcinile în loc să-ţi fiu o povară şi o piedică.

— Nu, nu, — insistă această fiinţă îndărătnică. Trebuie să te duci acasă, Helen. Trebuie să am mulţumirea de a şti că eşti bine şi în siguranţă, chiar dacă te afli la oarecare depărtare. Strălucirea din ochii tăi s-a şters şi culorile acelea de floare delicată ţi-au pierit din obraji.

— De vină e doar oboseala datorită petrecerilor şi chefurilor.

— Nu, nu, draga mea, ascultă-mă pe mine. E din pricina aerului de la Londra. Tu te ofileşti tînjind după adierile proaspete de la ţară — şi le vei simţi negreşit în cel mult două zile. Pe urmă, nu uita de situaţia ta, scumpa mea Helen. După cum bine ştii, de sănătatea ta depinde sănătatea — dacă nu cumva şi viaţa — viitoarei noastre speranţe.

— Va să zică ţii cu tot dinadinsul să scapi de mine?

— Neapărat. Am să te conduc chiar eu la Grassdale şi apoi am să revin la Londra. Nu voi zăbovi aici mai mult de o săptămînă, maximum două.

— Dar dacă trebuie să plec, am să plec singură. Din moment ce tu trebuie neapărat să rămîi la Londra, n-are

rost să-ţi iroseşti timpul făcînd călătoria pînă la Grassdale şi înapoi.

Numai că lui nu-i plăcea ideea de a mă trimite singură.

— Vai de mine, dar mă iei drept o fiinţă complet neajutorată — i-am răspuns — din moment ce te temi să mă laşi să merg o sută de mile în propria noastră trăsură, însoţită de valet şi de o cameristă. Dacă vii cu mine, cu siguranţă că te voi reţine. Dar spune-mi, te rog, Arthur, în ce constă această afacere plictisitoare? Şi de ce nu mi-ai pomenit de ea pînă acum?

— E vorba doar de o mică trebuşoară cu avocatul meu, mi-a răspuns.

Şi apoi mi-a îndrugat verzi şi uscate despre o bucată de pămînt pe care voia s-o vîndă ca să acopere o parte din ipotecile asupra moşiei lui. Dar fie că relatarea era puţin cam încurcată, fie că mintea mea nu era prea limpede, n-am izbutit să înţeleg bine cum o asemenea treabă l-ar putea reţine în capitală două săptămîni după plecarea mea. Încă şi mai puţin înţeleg astăzi cum a putut să-l reţină o lună — deoarece cam atîta a trecut de cînd l-am lăsat acolo şi tot nu văd nici un semn de întoarcere. În fiecare scrisoare îmi făgăduieşte că va veni la mine peste cîteva zile şi de fiecare dată mă păcăleşte, sau se păcăleşte pe el. Scuzele lui sînt vagi şi nu stau în picioare. Nici nu mă îndoiesc că a revenit în mijlocul foştilor lui tovarăşi de petreceri. O, Doamne, oare de ce l-am lăsat acolo? Aş vrea, tare aş vrea să se întoarcă!

29 iunie. Arthur tot nu s-a întors. Şi de multe zile aştept şi doresc zadarnic o scrisoare. Scrisorile lui, atunci cînd sosesc, sînt amabile — dacă acest cuvînt poate fi justificat de exprimări frumoase şi epitete drăgăstoase — dar sînt foarte scurte şi pline de scuze banale şi de promisiuni în care nu pot avea încredere. Şi totuşi, cu cîtă nerăbdare le aştept! Cu cîtă aviditate deschid şi devorez fiecare dintre aceste replici scurte şi mîzgălite în grabă la cele trei sau patru scrisori lungi pe care le-a primit de la mine şi le-a lăsat fără răspuns!

Vai, dar e o adevărată cruzime să mă lase atîta vreme singură! Știe că n-am cu cine să vorbesc decît cu Rachel pentru că nu prea avem vecini prin împrejurimi — afară doar de familia Hargrave, a cărei reședință o zăresc de aici, de la ferestrele de sus, printre colinele joase și împădurite de dincolo de vîlcea. M-am bucurat cînd am aflat că Millicent stă atît de aproape de noi. Tovărășia ei ar fi fost acum o blîndă consolare pentru mine, dar ea se află încă la Londra cu mama ei. La Grove nu e nimeni decît micuța Esther și guvernanta ei franțuzoaică, deoarece Walter e veșnic plecat. L-am văzut pe acest ideal al perfecțiunii masculine la Londra: nu prea părea să merite elogiile mamei și surorii lui, deși cu siguranță că era un interlocutor mai agreabil și un om mai plăcut decît lordul Lowborough, un tînăr mai candid și cu idei mai morale decît domnul Grimsby, un gentleman mai rafinat și mai manierat decît domnul Hattersley — singurul dintre ceilalți prieteni pe care Arthur a găsit de cuviință să mi-l prezinte.

Oh, Arthur, de ce nu vrei să vii? De ce nu vrei măcar să-mi scrii? Ai vorbit de sănătatea mea, dar cum te-ai putea aștepta să-mi regăsesc aici culorile și vigoarea? Ofilindu-mă din zi în zi în singurătatea și neliniștea și îngrijorarea așteptării? Așa ți-ar trebui, ca la întoarcere să mă găsești veștejită, urîtă și îmbătrînită. Tare l-aș ruga pe unchiul și mătușa mea, sau pe fratele meu, să vină să mă viziteze, dar nu-mi place să mă plîng lor de singurătatea în care mă aflu — și de fapt, singurătatea este cea mai mică dintre suferințele mele; dar ce-o fi făcînd el? Ce l-o fi reținînd atîta vreme? Tocmai această întrebare care revine neîncetat și lucrurile oribile pe care le sugerează mă fac să înnebunesc.

3 iulie. Ultima mea scrisoare, plină de reproșuri amare, a smuls, în sfîrșit, de la el un răspuns mai lung decît cele de pînă acum. Dar încă nu știu cum să-l iau. Mă ceartă în glumă pentru fierea și oțetul care s-au amestecat în ultima mea efuziune sentimentală, și-mi spune că eu n-am cum să-mi dau seama de nenumăratele obligații care-l rețin. Dar afirmă că în ciuda tuturor acestora, va reveni

cu siguranţă la mine înainte de sfîrşitul săptămînii viitoare, deşi e imposibil pentru un om aflat într-o asemenea situaţie ca a lui să fixeze o dată precisă a întoarcerii. Între timp mă îndeamnă să practic răbdarea — „prima dintre virtuţile femeii“ — şi mă roagă să-mi amintesc de zicala: „despărţirea sporeşte iubirea“ şi să mă mîngîi cu asigurarea că, cu cît stă mai mult departe de mine, cu atît mă va iubi mai mult cînd se va înapoia. Şi pînă se întoarce mă roagă din suflet să continui să-i scriu neîncetat, pentru că deşi uneori e prea leneş, iar de cele mai multe ori prea ocupat, pentru a-mi răspunde la scrisori pe măsură ce le primeşte, îi face plăcere să le citească în fiecare zi. Şi dacă eu îmi voi pune în aplicare ameninţarea de a pedepsi aparenta lui neglijenţă încetînd să-i scriu, o să se supere atît de tare încît o să facă tot posibilul să mă uite.

În scrisoare mai adaugă şi următoarele informaţii în legătură cu biata Milicent Hargrave:

„Micuţa ta prietenă Milicent pare că-ţi va urma în scurt timp exemplul acceptînd jugul căsniciei, şi legîndu-se astfel de un prieten de-al meu. Ştii, Hattersley nu şi-a tradus încă în viaţă ameninţarea înspăimîntătoare de a-şi arunca preţioasa fiinţă în braţele primei fete bătrîne care s-ar fi arătat dispusă de a manifesta oarecare afecţiune pentru el. Dar el îşi păstrează hotărîrea absolută de a intra în rîndurile bărbaţilor căsătoriţi înainte de sfîrşitul anului.

— Numai că — mi-a zis el — trebuie să găsesc pe cineva care să-mi facă voia în toate — nu ca nevastă-ta, Huntingdon. E o fiinţă încîntătoare, dar s-ar părea că are şi o voinţă a ei proprie şi uneori se poate dovedi o vulpişoară (Eu m-am gîndit: «În privinţa asta, cam ai dreptate băiete» — dar nu i-am spus-o). Trebuie să am şi eu — a continuat el — un suflet bun şi liniştit care să mă lase să fac ce vreau şi să mă duc unde îmi place, să rămîn acasă sau să stau în oraş, fără să aud un cuvînt de reproş sau vreo plîngere; pentru că nu pot să suport să fiu bătut la cap.

— Mde, i-am spus eu, păi ştiu eu pe cineva care ţi s-ar potrivi de minune dacă nu ţii prea mult la bani. E vorba de Milicent, sora lui Hargrave.

El a cerut să-i fie prezentat pe dată, întrucît zicea că bani are destui — sau cel puţin o să aibă cînd bătrînul lui tată se va hotărî să părăsească scena. Aşa că, după cum vezi, Helen, am aranjat lucrurile destul de bine atît pentru prietena ta, cît şi pentru prietenul meu."

Biata Milicent! Dar nu-mi pot închipui să se lase vreodată convinsă să accepte un asemenea pretendent, un om ce repugnă în atît de mare măsură tuturor ideilor ei despre un bărbat vrednic să-l cinstească şi să-l iubească.

5 *iulie*. Vai! M-am înşelat. Am primit azi-dimineaţă o lungă scrisoare de la ea în care îmi spune că s-a logodit şi că se va mărita, probabil, înainte de sfîrşitul lunii.

„Nici nu ştiu ce să zic în privinţa asta sau ce să gîndesc — îmi scrie ea. *Ca să-ţi spun adevărul, Helen, nu mă încîntă deloc perspectiva. Dacă urmează să fiu soţia domnului Hattersley va trebui să încerc să-l iubesc. Şi eu mă străduiesc din răsputeri. Dar deocamdată am făcut prea puţine progrese. Şi cel mai grav simptom al acestui caz este faptul că-mi place cel mai mult cînd e departe de mine. Cînd se află în preajma mea mă sperie cu bruschetea lui şi cu atitudinea ciudat de tiranică şi mă înspăimîntă gîndul de a mă mărita cu el. «Atunci de ce l-ai acceptat?»* — mă vei întreba. *Şi de fapt nici n-am ştiut că l-am acceptat. Dar mama zice că am făcut-o, şi aşa pare să creadă şi el. Cu siguranţă că n-am avut intenţia s-o fac, dar nu mi-a plăcut să-l resping net, de teamă ca mama să nu se mîhnească şi să se supere (pentru că ştiam că doreşte să-l iau de bărbat) şi am vrut să vorbesc întîi cu ea în privinţa asta, aşa că lui i-am dat un răspuns care mie mi s-a părut a fi evaziv, pe jumătate negativ. Dar ea zice că a fost aproape un consimţămînt şi că el m-ar socoti extrem de capricioasă dacă ar fi să încerc să mi-l retrag. Şi realitatea este că în momentul respectiv am fost atît de zăpăcită şi de speriată încît nici nu ştiu prea bine ce am spus. Iar data următoare, cînd l-am întîlnit, m-a abordat cu deplină siguranţă ca pe logodnica lui oficială şi s-a apucat imediat să rezolve toate chestiunile cu mama. Atunci n-am avut curajul să-i contrazic, aşa că nu mai văd cum aş*

putea s-o fac acum. Mi-e imposibil, amîndoi m-ar socoti nebună. Și pe urmă, mama e atît de încîntată de ideea căsătoriei! I se pare că mi-a aranjat admirabil situația, așa că mi-e tare greu s-o dezamăgesc. Uneori mai ridic și eu unele obiecții și-i spun ce simt, dar tu nu-ți poți închipui cum vorbește ea. Știi, domnul Hattersley e fiul unui bancher bogat și întrucît Esther și cu mine nu avem nici o avere, iar Walter una prea mică, scumpa noastră mamă e foarte preocupată să ne vadă pe toți făcînd partide bune, adică — așa cum vede ea lucrurile — să ne căsătorim cu parteneri bogați. Nu este exact ideea mea despre o căsnicie bună, dar ea așa gîndește cu toată seriozitatea. Zice că de îndată ce mă va vedea plecată cu bine, din mîinile ei, își va lua o mare piatră de pe inimă. Și mă asigură că va fi un lucru admirabil atît pentru familie cît și pentru mine. Chiar și Walter e încîntat de această perspectivă, și cînd l-am mărturisit rezervele și împotrivirea mea, mi-a spus că sînt prostii copilărești. Ție, Helen, ți se pare că sînt prostii? Mie nu mi-ar păsa dacă aș întrezări vreo perspectivă de a-l putea iubi și admira, dar din nefericire lucrurile nu stau astfel. N-are în el nimic de care să-ți poți lega stima și afecțiunea. Este diametral opus imaginii pe care mi-o făcusem despre viitorul meu soț. Te rog frumos, scrie-mi și spune-mi tot ce poți ca să mă încurajezi. Nu încerca să mă convingi să-mi mut gîndul, fiindcă soarta mea e hotărîtă: pregătirile pentru importantul eveniment au și început să se desfășoare în jurul meu. Și te rog să nu spui nici o vorbă împotriva domnului Hattersley, fiindcă vreau să gîndesc frumos despre el. Și cu toate că și eu l-am criticat, o fac pentru ultima dată. De aici înainte nu-mi voi îngădui niciodată să mai rostesc măcar un cuvînt în defavoarea lui, indiferent cît de mult s-ar putea să-l merite. Și oricine va îndrăzni să vorbească mai mult sau mai puțin disprețuitor despre omul pe care am făgăduit să-l iubesc, să-l cinstesc și să-l ascult, trebuie să se aștepte la un reproș sever din partea mea. La urma urmelor, cred că nu e mai rău dacă nu cumva e chiar mai bun, decît domnul Huntingdon; și totuși, tu îl iubești și pari să fii fericită și mulțumită. Poate că voi izbuti și eu să-ți imit exemplul. Trebuie să-mi spui, dacă poți, că domnul Hattersley e mai bun decît pare — că

e un om ales, onorabil și cu inima deschisă — de fapt un adevărat diamant neșlefuit. S-ar putea să fie chiar așa, dar nu-l cunosc suficient. Cunosc doar înfățișarea lui exterioară și ceea ce cred eu a fi latura lui cea mai urită."

Și Milicent își încheie scrisoarea cu cuvintele: „*La revedere, draga mea, Helen, și-ți aștept cu nerăbdare sfaturile, dar ai grijă să ții cu cine trebuie.*"

Vai mie! Sărmană Milicent, ce încurajare pot să-ți ofer? Sau ce sfaturi afară doar de acela că e mai bine să pui piciorul în prag acum, — chiar de-ar fi să-ți dezamăgești și să-ți superi nu numai mama și fratele, ci și curtezanul, — decît să-ți închini întreaga viață de mai tîrziu tristeții și regretelor vane?

Sîmbătă, 13 iulie. Săptămîna s-a sfîrșit, dar soțul meu nu s-a întors. Toată vara blîndă trece fără o singură adiere de bucurie pentru mine, sau de folos pentru el. Și eu tot timpul așteptasem nerăbdătoare acest anotimp cu nădejdea scumpă și înșelătoare că ne vom bucura atît de mult, împreună, de vară; și că, cu ajutorul lui Dumnezeu și cu strădania mea, ea va constitui mijlocul de a-l înălța spiritul și de a-i rafina gusturile, ridicîndu-l pînă la o apreciere potrivită a plăcerilor salutare și pure ale naturii, ale liniștii și ale dragostei sfinte. Dar acum, seara, cînd văd soarele rotund și roșu coborînd calm îndărătul dealurilor acelora împădurite și lăsîndu-le să doarmă într-un abur cald, auriu, nu pot să mă gîndesc decît că și el și cu am pierdut bucuriile unei alte zile încîntătoare. Iar dimineața, cînd mă trezește sporovăiala și agitația vrăbiilor și ciripitul vesel al rîndunelelor — cu toatele preocupate de hrănirea puilor și pline de viață și de bucurie în trupușoarele lor micuțe — deschid fereastra pentru a sorbi aerul înmiresmat și înviorător și privesc peisajul frumos rîzînd sub rouă și sub razele soarelui. Numai că eu prea adesea dau de rușine acest spectacol strălucitor, pătîndu-l cu lacrimile tristeții ingrate, pentru că soțul meu nu-l poate simți înriurirea binefăcătoare. Iar cînd rătăcesc prin codrii vechi și întîlnesc în drumul meu micuțele zîmbete ale florilor de pădure sau cînd mă așez

în umbra nobililor noştri frasini de la malul apei, cu ramurile legănîndu-se gingaş în adierea uşoară de vară, care murmură prin frunzişul lor, cu urechile pline de muzica aceea sfioasă amestecată cu zumzetul de vis al gîzelor, cu ochii duşi peste oglinda sticloasă a lăculeţului din faţa mea, înconjurat de gloata copacilor, unii dintre ei aplecaţi graţios pentru a-i săruta undele, iar alţii înălţîndu-şi semeţ capetele mult deasupra lui, dar întinzîndu-şi larg braţele pentru a-l cuprinde marginile, cu toţii oglindiţi pînă în străfundurile sale sticloase, deşi uneori imaginile sînt frînte în parte de zbenguiala insectelor acvatice, iar alteori, o clipă, totul tremură sub suflarea vîntului care atinge prea aspru faţa apei — nici atunci nu am nici o bucurie. Cu cît mai mare e fericirea pe care mi-o oferă natura, cu atît mai amarnic mă lamentez că nu e şi el aici pentru a o gusta. Cu cît mai bogată e bucuria pe care am putea-o avea împreună, cu atît mai intens simt tristeţea actualei noastre despărţiri (da, tristeţea amîndurora, pentru că fără doar şi poate, şi el e nenorocit, chiar dacă nu şi-o fi dînd seama de asta). Şi cu cît e mai mare satisfacţia simţurilor mele, cu atît mai cumplită e apăsarea pe care o simt în inimă. Pentru că el mi-o reţine în preajma lui, închisă în mijlocul prafului şi fumului Londrei — poate chiar întemniţată între zidurile abominabilului său club.

Dar cel mai rău e noaptea, cînd intru în camera mea însingurată şi mă uit la luna strălucitoare, „dulce regină a cerului", care pluteşte deasupra mea „pe bolta întunecată a lumii", revărsînd strălucirea ei argintie asupra parcului şi pădurii şi apei, atît de pură, de tihnită şi de divină — şi mă gîndesc : „Unde-o fi el acum ? Ce-o fi făcînd în clipa asta ?" Habar n-are de această privelişte de paradis — poate că-şi face de cap cu tovarăşii lui de chefuri sau poate... — apără-mă Doamne că e prea mult — mult prea mult pentru mine !

23 iulie. Slavă Domnului, s-a întors în sfîrşit ! Dar cît de schimbat e ! Îmbujorat şi înfrigurat, moale şi apatic, cu frumuseţea lui ciudată, estompată, fără vigoarea şi

vioiciunea lui de altădată. Nu l-am ținut de rău nici cu vorba nici cu privirea, nici nu l-am întrebat măcar de ce a zăbovit atîta vreme. N-am avut inima s-o fac, pentru că mi se pare că singur se rușinează — chiar așa și trebuie să fie, și asemenea întrebări n-ar putea fi decît penibile pentru amîndoi. Îngăduința mea îi face plăcere — ba chiar aș fi înclinată să spun că-l înduioșează. Zice că se bucură că e iarăși acasă și numai Dumnezeu știe cît de tare mă bucur eu să-l văd iarăși lîngă mine, chiar și în halul în care este. Mai toată ziua zace pe canapea, iar eu îi cînt ceasuri întregi la pian și din gură. Îi fac corespondența și-i aduc tot ce vrea. Uneori îi citesc, sau îi vorbesc, alteori stau pur și simplu lîngă el și-l alint cu dezmierdări tăcute. Știu că nu merită nici un sfert din ce fac pentru el și tare mă tem că-l răsfăț. Dar de data asta îl voi ierta pe deplin și de bunăvoie. Dacă voi putea, îl voi determina să ajungă de la rușine la virtute și nu-i voi mai îngădui niciodată să mă părăsească.

E încîntat de atențiile mele — și poate că mi-e chiar recunoscător pentru ele. Îi place să mă aibă în preajma lui ; și cu toate că e morocănos și țîfnos cu slugile și cu cîinii, cu mine se poartă blînd și dulce. Nu știu cum ar fi, dacă nu m-aș arăta atît de prevenitoare, ieșind în întîmpinarea dorințelor lui, și dacă n-aș evita cu atîta grijă — sau dacă n-aș înceta imediat — să fac vreun lucru care are cît de cît șanse să-l irite sau să-l tulbure, indiferent dacă pe bună dreptate sau nu. Vai, ce n-aș da să merite toată această grijă ! Aseară cînd ședeam alături de el, ținîndu-i capul în poală și mîngîindu-i buclele frumoase, gîndul acesta îmi umplea ochii de lacrimi — așa cum se întîmplă adesea. Numai că de data asta o lacrimă a căzut pe fața lui și l-a făcut să-și ridice privirea spre mine. A zîmbit, dar nu într-un mod ofensator.

— Scumpa mea Helen ! mi-a zis el, de ce plîngi ? Doar știi că te iubesc (zicînd asta mi-a dus mîna la buzele lui fierbinți) și ce altceva mai poți dori ?

— Doar atît, Arthur, să te iubești și tu cu tot atîta sinceritate și credință cum te iubesc eu.

— Asta ar fi destul de greu, zău așa ! mi-a răspuns el, strîngîndu-mi mîna cu tandrețe.

24 august. Arthur a redevenit cel dinainte, la fel de robust și de nepăsător, cu inima și mintea la fel de ușuratice ca pe vremuri, la fel de agitat și de greu de distrat ca un copil răsfățat și aproape tot atît de poznaș, mai ales atunci cînd vremea umedă îl ține în casă. Aș da nu știu ce să aibă și el ceva de făcut, vreo meserie sau profesie sau ocupație folositoare — orice numai să dea și el de lucru capului cîteva ceasuri pe zi oferindu-i și un alt subiect de gîndire în afară de propriile lui desfătări Dacă ar putea face pe moșierul și s-ar ocupa de proprietate — dar nu se pricepe cituși de puțin la asta și nici nu-și pune mintea la contribuție. Sau dacă ar vrea să se apuce de vreo îndeletnicire literară sau să învețe să deseneze sau să cînte. Întrucît îi place atît de tare muzica mă străduiesc adeseori să-l conving să învețe pianul, dar e mult prea leneș pentru o asemenea întreprindere. N-are nicidecum gîndul să facă efortul de a învinge obstacole, după cum nu are nicidecum gîndul de a-și ține în frîu poftele instinctive ; și aceste două lucruri îl distrug. Le-am pus pe amîndouă pe seama tatălui său, aspru, dar nepăsător, și a mamei lui care l-a răsfățat nebunește. Dacă voi fi vreodată mamă îmi voi da toată osteneala să reprim această crimă a răsfățului exagerat. Nici nu pot s-o judec cu mai puțină severitate cînd mă gîndesc la consecințele ei nefaste.

Din fericire, curînd se va deschide sezonul de vînătoare și atunci, dacă vremea îi va îngădui, își va găsi o ocupație suficientă în urmărirea și uciderea potîrnichilor și fazanilor. Nu avem găinuși de munte, pentru că altfel s-ar fi putut bucura de o ocupație similară și în momentul de față, în loc să stea tolănit sub salcîmi și să-l tragă de urechi pe bietul Dash. Dar zice că vînătoarea făcută de unul singur e tare plicticoasă și că îi trebuie vreo doi prieteni care să-l ajute.

— Atunci, Arthur, ai grijă să fie cît de cît niște oameni decenți, i-am zis eu.

Cuvîntul „prieten“ rostit de gura lui, îmi dă fiori : știu că tocmai unii dintre „prietenii“ lui l-au determinat să rămînă la Londra și să zăbovească atîta vreme acolo. De fapt, din ceea ce mi-a spus fără să-și dea prea bine seama, sau din vorbele și aluziile care i-au scăpat din

cînd în cînd, nu mai-am nici o îndoială că adesecori le arăta scrisorile mele pentru ca ei să vadă cu cîtă dragoste veghează soția sa asupra intereselor lui și cît de amarnic îi regretă ea absența. Și tot așa am dedus că ei i-au convins să mai stea săptămînă după săptămînă, afundîndu-se în tot felul de dezmățuri pentru a nu se expune să fie socotit de ei drept un nătîng, sub papucul nevestii, și poate chiar pentru a le arăta cît de departe se poate aventura fără riscul de a zdruncina dragostea soției devotate și iubitoare. E o idee oribilă, dar mi-e greu să cred că e falsă.

— Ei bine, mi-a răspuns el, m-am gîndit în primul rînd la lordul Lowborough. Dar e imposibil să-l avem pe el printre noi fără jumătatea lui, prietena noastră comună Annabella. Așa că trebuie să-i invităm pe amîndoi. Sper că nu te temi de ea, Helen ? m-a întrebat el cu o sclipire malițioasă în ochi.

— Bineînțeles că nu, i-am răspuns. De ce m-aș teme ?... Și pe cine mai vrei să inviți ?

— Păi, pe Hargrave — el o să se bucure să vină fiindcă deși proprietatea lui nu e la mare depărtare de aici, nu prea are terenuri de vînătoare, și la urma urmei noi ne-am putea extinde prădăciunile pînă acolo, dacă am dori s-o facem. Știi, Helen, că el e un om întrutotul onorabil, un adevărat gentleman care știe să se poarte cu doamnele. Și m-am gîndit și la Grimsby. E un băiat destul de liniștit și de cumsecade — sper că n-ai nimic împotriva lui Grimsby ?

— Nu pot să-l sufăr. Dar în orice caz, dacă tu ții, am să mă străduiesc să-i suport o vreme prezența.

— Astea sînt numai prejudecăți, Helen, o simplă antipatie de femeie.

— Nu ; am motive serioase pentru acest resentiment. Astea sînt toți ?

— Păi da, cam așa cred. Hattersley o să fie prea ocupat, gungurind ca un porumbel cu mireasa lui, ca să aibă, în momentul de față, timp liber pentru puști și cîini de vînătoare.

Asta îmi amintește că am primit mai multe scrisori de la Milicent, după nunta ei, și fie că e adevărat, fie că numai se preface, dar pare să se fi împăcat cu soarta ei. Afirmă că a descoperit nenumărate virtuți și perfecțiuni

la soțul ei, dintre care unele, mă tem eu, niște ochi mai puțin părtinitori n-ar prea izbuti a le discerne, de-ar fi să le caute cu toată grija și chiar cu lacrimi. Iar acum, că s-a deprins cu glasul lui sonor și cu manierele lui neciopIite, lipsite de curtenie, Milicent spune că nu i se mai pare greu să-l iubească așa cum trebuie să facă o nevastă și mă roagă din suflet să ard scrisoarea aceea în care mi-a vorbit cu atît de puțină chibzuință împotriva lui. Așadar, sper că va putea totuși să fie fericită. Însă, de se va întîmpla astfel, va fi numai și numai răsplata bunătății ei: pentru că dacă ar fi vrut să se considere victima soartei, sau a înțelepciunii prea lumești și practice, a mamei ei, ar fi putut să se trezească extrem de nefericită. Iar dacă de dragul datoriei n-ar fi făcut toate eforturile pentru a-și iubi bărbatul, fără îndoială că l-ar fi urît pînă la sfîrșitul vieții.

CAPITOLUL XXVI

23 SEPTEMBRIE. OASPEȚII NOȘTRI au sosit acum vreo trei săptămîni. Lordul și lady Lowborough sînt căsătoriți de peste opt luni. Și îi voi acorda doamnei atîta credit încît să spun că soțul ei e alt om: înfățișarea, dispoziția și caracterul lui s-au schimbat, sensibil, în bine, de cînd nu l-am mai văzut. Numai că există încă loc pentru îmbunătățiri. Nu e întotdeauna vesel și nici întotdeauna mulțumit, și ea se plînge adesea de toanele lui, deși, din toată lumea, tocmai ea ar trebui să fie ultima care să-l acuze de acest lucru, întrucît el nu și le manifestă niciodată împotriva ei, decît cel mult pentru vreo purtare de natură a scoate din sărite pînă și pe un sfînt. El tot o mai adoră și ar fi în stare să umble în mîini pînă la capătul pămîntului numai pentru a-i face pe plac. Ea e conștientă de puterea pe care o are asupra lui și o folosește din plin; dar știind bine că e mai puțin primejdios să obții un lucru prin dezmierdări și vorbe mieroase decît prin porunci, în mod foarte înțelept își compensează despotismul cu lingușeli și alintări suficiente

pentru a-l face să se creadă un om fericit, îndrăgit și favorizat de soartă.

Totuși are un fel al ei de a-l chinui, de pe urma căruia sufăr și eu alături de el, sau cel puțin așa s-ar putea întîmpla dacă aș accepta un asemenea mod de a vedea lucrurile. Îl chinuie cochetînd pe față — deși nu chiar scandalos — cu domnul Huntingdon, care acceptă cu dragă inimă să-i fie partener în acest joc. Numai că mie nu-mi pasă pentru că în privința lui știu că nu e vorba decît de vanitate și de o dorință diabolică de a-mi stîrni gelozia și, poate, de a-și chinui prietenul; iar ea, fără îndoială, e îndemnată de motive similare. Numai că în manevrele ei e mai multă maliție și mai puțină joacă de copil. Așadar, este evident interesul meu să-i dezamăgesc pe amîndoi în ceea ce mă privește păstrîndu-mi tot timpul o seninătate veselă și netulburată. De aceea mă străduiesc să-mi manifest cea mai deplină încredere în soțul meu și cea mai mare indiferență față de vicleșugurile și iscusința atrăgătoarei mele vizitatoare. Lui nu i-am făcut reproșuri decît o dată și asta pentru că a rîs de figura deprimată și îngrijorată a lordului Lowborough într-o seară cînd cei doi se dăduseră în spectacol într-un mod deosebit de supărător. Atunci într-adevăr am spus o mulțime de lucruri în această privință și l-am mustrat cu destulă severitate. Dar el n-a făcut decît să rîdă și mi-a zis :

— Îl compătimești, Helen, nu-i așa ?

— Compătimesc orice persoană căreia i se face un rău, și-l compătimesc și pe cei care pot să jignească astfel oamenii.

— Vai, Helen, ești tot așa de geloasă ca și el ! a strigat soțul meu rîzînd și mai tare, de unde mi-am dat seama că e imposibil să-l conving de greșeala lui.

Prin urmare, de atunci încolo, m-am abținut cu grijă să mai pomenesc în vreun fel de acest subiect și l-am lăsat pe lordul Lowborough să se descurce singur cum o putea. Dar el e lipsit fie de înțelepciunea, fie de puterea de a-mi urma exemplul, deși se străduiește să-și ascundă cît mai bine neliniștea și stînjeneala. Și totuși, ele se manifestă pe chipul lui și proasta lui dispoziție iese din cînd în cînd la iveală — chiar dacă nu sub forma unor resentimente fățișe — căci nu merge niciodată chiar atît

de departe. Dar, mărturisesc că eu simt uneori mușcătura geloziei — aspră și dureroasă chiar — cînd Annabella îi cîntă acompaniindu-se la pian, iar soțul meu îi ascultă, pierdut, glasul, cu sincer și vădit interes. Atunci știu că e cu adevărat încîntat și că eu nu am puterea de a trezi o ardoare similară. Îl pot amuza și delecta cu cîntecele mele simple, dar nu-l pot fermeca în atît de mare măsură.

28 septembrie. Ieri ne-am dus cu toții la Grove, conacul îndelung neglijat al domnului Hargrave. Maică-sa ne invită adeseori acolo ca să se bucure de prezența scumpului ei Walter. Și de data asta ne-a invitat pe toți la un dineu, și în onoarea noastră a adunat laolaltă — ca să ne țină tovărășie — pe toți nobilii de prin împrejurimi care au putut să vină. Petrecerea era foarte bine organizată; dar eu n-am putut să nu mă gîndesc tot timpul la costul ei. Nu-mi place doamna Hargrave: e o femeie aspră, pretențioasă și cu preocupări lumești. Are destui bani ca să trăiască foarte comod, dacă ar ști însă cum să-i folosească în mod judicios și dacă și-ar fi învățat și fiul să facă același lucru. Dar ea se străduiește tot timpul să mențină aparențele, cu acea trufie condamnabilă care socoate pînă și cel mai mic semn de sărăcie drept o crimă rușinoasă. Îi împilează pe țăranii ce depind de ea, manifestă multă zgîrcenie față de slugi și-și privează pînă și fiicele — după cum se privează și pe ca — de adevăratele binefaceri ale vieții, pentru că nu consimte să cedeze pasul celor care au o avere de trei ori mai mare decît a ei; și, mai presus de toate, pentru că e hotărîtă ca scumpul ei fiu să capete posibilitatea „de a-și ține capul la fel de sus ca și cei mai înalți gentilomi ai țării". Acest fiu, îmi închipui, e foarte cheltuitor și are obiceiuri costisitoare. Nu e un risipitor nesăbuit și nici un om înnebunit după căutarea plăcerilor, dar ține „ca totul să fie elegant în jurul lui" și să-și permită cam multe dintre bucuriile tinereții. Asta n-o face atîta pentru satisfacerea propriilor sale gusturi cît pentru a-și menține reputația de filfizon, în lume, și de băiat de viață printre neleguiții săi tovarăși de chefuri. Dar e prea egoist ca să se gîndească vreodată cît de multe bucurii ar putea să aducă mamei și surorilor

sale iubitoare cu banii pe care-i risipește astfel pentru el. Atîta vreme cît ele izbutesc să-și facă o apariție onorabilă o dată pe an, cînd vin la oraș, el nici nu-și bate măcar capul să se gîndească la micile lor lupte de acasă, la felul cum se privează în taină de unele și de altele. E un fel destul de aspru de a-l judeca pe „scumpul, nobilul și mărinimosul Walter", dar mă tem că am prea multă dreptate.

Preocuparea și grija neîncetată a doamnei Hargrave de a găsi partide bune pentru fiicele ei constituie în parte cauza și în parte rezultatul acestor greșeli: făcînd o figură bună în lume și prezentîndu-le într-o lumină cît mai favorabilă, ea speră să le asigure niște șanse mai bune. Și întinzîndu-se astfel mai mult decît îi e plapuma, depășindu-și mijloacele și copleșindu-l cu daruri pe fratele lor, le lipsește pe ele de averea necesară, prefăcîndu-le astfel în niște pietre greu de urnit din casă. Biata Milicent, mă tem, a și căzut jertfă manevrelor acestei mame cu concepții greșite, care se felicită că și-a îndeplinit în mod atît de satisfăcător datoria maternă și speră să facă la fel de mult și pentru Esther. Dar Esther e deocamdată doar o copilă — o fetiță băiețoasă și veselă de paisprezece ani. Are sufletul la fel de cinstit, de naiv și de nevinovat ca și al surorii ei, însă are o personalitate neînfricată și mă tem că mamei ei îi va fi destul de greu să-i încovoaie cerbicea conform țelurilor urmărite de ea.

CAPITOLUL XXVII

9 OCTOMBRIE. ACUM CINCI ZILE, într-o seară, puțin după ce se servise ceaiul; Annabella cînta, acompaniindu-se la pian, avîndu-l ca deobicei alături pe Arthur. Își terminase cîntecul, dar rămăsese încă la pian. Iar el stătea aplecat asupra scaunului ei, și făcea conversație în șoaptă, ținîndu-și fața foarte aproape de a ei. M-am uitat la lordul Lowborough. Se afla în celălalt capăt al odăii, vorbind cu domnii Hargrave și Grimsby. Totuși l-am văzut aruncînd către doamna lui și către stăpînul

casei o privire enervată — manifestare clară a unei profunde neliniști — la care Grimsby a zîmbit. Hotărîtă să întrerupt *tête-à-tête*-ul, m-am ridicat și — alegînd o bucată muzicală de pe etajera cu note și partituri — m-am apropiat de pian cu intenția de a o ruga pe lady Lowborough să ne-o cînte. Însă am rămas țintuită locului și fără glas cînd am văzut-o ascultînd cu un zîmbet de încîntare — după cît se părea și cu obrajii îmbujorați — șoaptele dulci ale lui Arthur, și lăsîndu-și liniștită mîna în strînsoarea lui. Sîngele mi-a năvălit mai întîi în inimă, apoi în cap. Pentru că asta n-a fost totul: puțin înainte de a mă apropia eu, Arthur a aruncat în grabă o privire peste umăr către celelalte persoane din încăpere și apoi și-a lipit mîna care nu se împotrivea, de buzele lui, într-o sărutare pasionată. Ridicînd capul a dat cu ochii de mine, apoi și l-a lăsat în jos, încurcat și speriat. Și ea m-a văzut și m-a înfruntat cu un aer aspru și sfidător. Am lăsat notele pe pian și m-am retras. Mi-a venit rău; dar n-am părăsit încăperea. Din fericire se făcuse tîrziu și nu putea să mai treacă multă vreme pînă cînd societatea avea să se risipească. M-am dus la cămin și mi-am sprijinit capul de el. Peste cîteva minute cineva m-a întrebat dacă nu mă simt bine. N-am răspuns. De fapt, în momentul acela nici nu mi-am dat prea bine seama ce mă întreabă. Dar în mod mecanic mi-am ridicat ochii și l-am văzut pe domnul Hargrave stînd lîngă mine pe carpeta căminului.

— Să vă aduc un pahar cu vin? m-a întrebat.

— Nu, mulțumesc, i-am răspuns.

Și, îndepărtîndu-mă de el, m-am uitat în jur. Lady Lowborough se afla lîngă soțul ei, aplecată asupra lui și cu mîna pe umărul lui, vorbindu-i în șoaptă și zîmbindu-i. Arthur era la masă și răsfoia un album cu gravuri. M-am așezat pe scaunul cel mai apropiat, iar domnul Hargrave, constatînd că serviciile lui nu sînt solicitate, s-a retras în mod foarte înțelept. Curînd după aceea lumea a spus noapte bună și în timp ce oaspeții se retrăgeau în odăile lor, Arthur s-a apropiat de mine zîmbind cu un aer foarte sigur de el.

— Ești foarte supărată, Helen? mi-a șoptit el.

— Nu e vorba de o glumă, Arthur — i-am răspuns eu pe un ton grav, dar cu tot calmul de care am fost în

stare — dacă nu cumva ți se pare o glumă să-mi pierzi definitiv afecțiunea.

— Cum ? Ești chiar atît de pornită ? a exclamat el rîzînd și mi-a strîns mîna între-ale lui.

Dar eu mi-am tras-o înapoi, indignată, și aproape dezgustată, pentru că se vedea bine că e sub influența vinului.

— Atunci trebuie să mă așez în genunchi, mi-a spus el. Și îngenunchind în fața mea, cu mîinile împreunate și ridicate într-o parodie a smereniei, a continuat pe un ton de implorare :

— Iartă-mă, Helen ! Scumpa mea Helen, iartă-mă, și n-am să mai fac niciodată !

Îngropîndu-și fața în batistă s-a prefăcut că scoate niște suspine profunde.

Lăsîndu-l în această poziție mi-am luat sfeșnicul și, strecurîndu-mă, în tăcere, afară din odaie, am urcat scările cît de repede am putut. Dar el a constatat curînd că l-am părăsit și, alergînd după mine m-a cuprins în brațe tocmai cînd intrasem în cameră și mă pregăteam să-i închid ușa în nas.

— Nu, nu, pe legea mea, n-ai să scapi așa ușor de mine ! a strigat el.

Apoi, alarmat de starea de agitație în care mă aflam, m-a rugat cu căldură să nu mă înfurii atît de tare, spunîndu-mi că sînt albă la față și că, dacă urmez această cale, o să mă omor singură.

— Atunci dă-mi drumul ! i-am șoptit.

M-a lăsat imediat din brațe — și bine a făcut, pentru că într-adevăr eram furioasă. Am căzut moale în fotoliu și am încercat să mă liniștesc pentru că voiam să-i vorbesc cît mai calm. A rămas în picioare lîngă mine, dar n-a îndrăznit să mă atingă sau să-mi vorbească. Apoi apropiindu-se și mai mult s-a lăsat într-un genunchi — de data asta nu din prefăcută umilință, ci pentru a se afla la aceeași înălțime cu mine, și sprijinindu-se de brațul fotoliului a început a-mi vorbi cu glas scăzut :

— Toate astea sînt fleacuri, Helen, o glumă, o nimica toată, care nu merită nici măcar o clipă de gîndire. N-ai să înveți niciodată — a continuat el cu mai multă îndrăzneală — că nu ai de ce să te temi din partea mea ? Că te

iubesc pe deplin şi din tot sufletul ? Sau că, a adăugat el, şi un zîmbet îi flutura pe la colţurile gurii, dacă mă gîndesc vreodată, măcar o clipă, la altcineva nu trebuie să-ţi pară rău de asta, pentru că asemenea fleacuri apar şi dispar ca o licărire de fulger, în timp ce dragostea mea pentru tine arde statornic şi neîncetat, ca soarele. Micul meu tiran nesăbuit, oare asta...

— Arthur, te rog taci o clipă şi ascultă-mă — şi să nu crezi cumva că am un acces de furie din pricina geloziei. Sînt absolut calmă. Uite, pipăie-mi mîna.

Şi cu un aer grav am întins-o către el, dar am strîns-o pe a lui cu o energie care părea să conteste afirmaţia mea şi care l-a făcut, deci, să zîmbească.

— Nu e nevoie să zîmbeşti, domnule, i-am zis eu întărindu-mi strînsoarea şi privindu-l ţintă pînă l-am făcut aproape să se intimideze. Se prea poate, domnule Huntingdon, să ţi se pară că e foarte frumos să te distrezi stîrnindu-mi gelozia. Dar bagă bine de seamă să nu-mi stîrneşti cumva ura. Şi dacă vei ajunge să faci să mi se stingă dragostea, vei vedea că nu e deloc uşor să mi-o mai reaprinzi.

— Bine, Helen, nu voi repeta greşeala. Dar te asigur că n-am avut nici o intenţie rea. Băusem cam prea mult vin şi în momentul acela nu-mi dădeam bine seama ce fac.

— Adeseori bei prea mult, şi ăsta e încă un obicei pe care-l detest.

A ridicat capul, uluit de pasiunea cu care vorbeam.

— Da, am continuat. E un lucru pe care nu l-am pomenit niciodată, pentru că mi-a fost ruşine. Dar acum îţi voi spune că mă necăjeşte şi mă tulbură şi s-ar putea chiar să mă şi dezguste dacă o vei ţine tot aşa şi vei lăsa năravul să pună stăpînire pe tine, ceea ce se va întîmpla cu siguranţă în cazul cînd nu te opreşti la timp. Dar e greu să punem pe seama vinului întreaga ta comportare faţă de lady Lowborough. Şi în seara asta ştiai perfect ce faci.

— Ei bine, îmi pare rău, a replicat el, mai degrabă morocănos decît pocăit. Ce altceva mai vrei ?

— Îţi pare rău că te-am văzut, de asta nu mă îndoiesc, i-am răspuns cu răceală.

— Dacă nu m-ai fi văzut — a mormăit el cu ochii în podea — nu s-ar fi întîmplat nimic rău.

Am simțit că-mi plesnește inima. Dar cu multă hotărîre mi-am înghițit năduful și i-am spus calm :

— Așa ți se pare ?

— Chiar așa, mi-a răspuns el aproape obraznic. La urma urmei ce-am făcut ? Nimic — decît faptul că tu te-ai găsit să transformi totul într-un motiv de acuzație și supărare.

— Dar ce-ar gîndi lordul Lowborough, prietenul tău, dacă ar ști totul ? Sau ce-ai gîndi chiar tu, dacă el sau vreo altă persoană ar fi jucat același rol față de mine pe care l-ai jucat tu față de Annabella ?

— I-aș zbura creierii.

— Ei vezi, Arthur ? Atunci cum poți să spui că e o nimica toată o greșeală pentru care te-ai socoti îndreptățit să zbori creierii altui bărbat ? E oare o nimica toată să te joci cu sentimentele prietenului tău și ale mele — să te străduiești să răpești unui soț afecțiunea nevestii lui ? Oare jurămintele căsătoriei sînt o simplă glumă ? Și e chiar o nimica toată să te distrezi călcîndu-le în picioare și ispitind și pe altcineva să facă la fel ? Oare pot eu iubi un bărbat care săvîrșește asemenea lucruri și apoi susține cu atîta degajare că e vorba de un fleac ?

— Chiar tu ești aceea care-ți calci în picioare jurămintele căsniciei — mi-a zis el ridicîndu-se indignat și măsurînd camera în lung și-n lat. Ai făgăduit să mă cinstești și să mi te supui, și acum încerci să mă tiranizezi și mă amenințî, și mă acuzi, și mă faci tilhar ! Dacă n-ar fi la mijloc starea în care te afli Helen, m-aș supune chiar așa blînd ca un mielușel. Nu pot suporta să-mi dicteze nici o femeie, chiar dacă e soția mea.

— Și atunci ce-ai să faci ? Ai s-o ții tot așa pînă cînd am să ajung să te urăsc și pe urmă ai să mă acuzi că-mi calc jurămîntul ?

A tăcut o clipă și apoi a răspuns :

— N-ai să mă urăști niciodată.

Întorcîndu-se și reluîndu-și poziția dinainte, la picioarele mele, a repetat pe un ton mai vehement :

— Nu mă poți urî atîta vreme cît eu te iubesc.

— Dar cum pot eu să cred că mă iubeşti dacă vei continua să te porţi în felul ăsta? Pune-te în locul meu: să mă comport şi eu astfel ai mai socoti oare că te iubesc? În asemenea împrejurări ai mai crede în declaraţiile mele cele mai solemne şi mi-ai mai acorda cinstire şi încredere?

— Sînt două situaţii diferite. Aşa e în firea femeii, să fie constantă, să iubească o persoană, o singură persoană, orbeşte, nebuneşte şi de-a pururi. Domnul să le aibă în pază, scumpele de ele! Şi pe tine mai presus de toate! Dar trebuie să ai puţină înţelegere şi pentru noi, Helen. Trebuie să ne acorzi ceva mai multă libertate şi îngăduinţă, pentru că aşa cum zice Shakespeare:

> *„Oricît ne-am lăuda, avem pasiuni*
> *Mai schimbătoare, lacome, nebune,*
> *Mult mai uşor stîrnite sau pierdute,*
> *Mai firave ca cele de femeie."* [1]

— Vrei să spui prin asta că am pierdut pasiunea ta şi a cîştigat-o în schimb lady Lowborough?

— Nu, cerul mi-e martor că în comparaţie cu tine o socot pe ea doar ţărînă şi scrum — şi voi continua să gîndesc astfel dacă nu mă vei îndepărta de tine printr-un exces de severitate. Ea e fiica pămîntului; tu eşti un înger din ceruri. Numai că nu trebuie să fii prea austeră în divinitatea ta şi să-ţi aminteşti că sînt doar un biet muritor şi supus greşelii. Zău aşa, Helen, nu vrei să mă ierţi? a încheiat el luîndu-mi, cu tandreţe, mîna şi ridicînd capul cu un zîmbet nevinovat.

— Dacă te iert ai să repeţi greşeala.

— Jur pe...

— Nu jura. Te pot crede pe cuvînt chiar şi fără să te juri. Ce n-aş da să pot să am încredere în oricare vorbă a ta!

— Atunci pune-mă la încercare, Helen. Încrede-te în mine şi iartă-mă numai de data asta şi ai să vezi! Haide odată, că trec prin chinurile iadului pînă te aud rostind cuvîntul acela!

[1] William Shakespeare, *A douăsprezecea noapte*, Actul II, Scena IV, 13—16

Nu l-am rostit, dar am pus mîna pe umărul lui și l-am sărutat pe frunte și apoi am izbucnit în lacrimi. M-a îmbrățișat cu căldură; și de atunci am rămas în termeni foarte buni. A fost destul de cumpătat la masă și purtarea lui față de lady Lowborough n-a lăsat nimic de dorit. În prima zi a ținut-o la distanță, în măsura în care a putut s-o facă fără să încalce, în mod flagrant, legile ospitalității. După aceea, s-a arătat prietenos și civilizat, dar atîta tot — în prezența mea, cel puțin, și, bănuiesc, și în celelalte împrejurări, pentru că ea pare țeapănă și nemulțumită, iar lordul Lowborough este, în mod vizibil, mai bine dispus decît înainte și mai cordial cu gazda lui. Dar voi fi foarte bucuroasă să-i văd duși de aici, deoarece am atît de puțină afecțiune pentru Annabella încît e o adevărată povară să fiu amabilă cu ea și cum e singura doamnă din casă, în afară de mine, mă văd silită să petrec o mare parte din timp împreună cu ea. Data viitoare, cînd va mai veni pe aici doamna Hargrave, voi saluta vizita ei drept o adevărată ușurare. Mă bate chiar gîndul să cer permisiunea lui Arthur ca s-o poftesc pe bătrîna doamnă să stea la noi pînă la plecarea oaspeților. Cred că așa voi face. Ei i se va părea o atenție amabilă din partea mea, și cu toate că am prea puțină poftă de societatea ei, va fi cu adevărat binevenită ca o a treia doamnă care să se interpună între lady Lowborough și mine.

Prima dată cînd am rămas singură cu această lady, după seara aceea nefericită, s-a întîmplat chiar în ziua următoare, la vreo două ceasuri după micul dejun. Domnii părăsiseră casa după ce petrecuseră intervalul de timp obișnuit, scriind scrisori, citind ziarele și schimbînd între ei cîte o vorbă.

Lady Lowborough și cu mine am stat împreună cîteva minute. Ea lucra ceva, iar eu parcurgeam coloanele unui ziar din care desprinsesem esențialul cu mai bine de un sfert de oră înainte. Era un moment de stînjeneală penibilă pentru mine și socoteam că pentru ea trebuie să fie infinit mai neplăcut. Dar se pare că mă înșelam. Ea a fost prima care a vorbit. Zîmbind cu siguranță și sînge rece, a început astfel:

— Soțul tău a fost foarte bine dispus aseară, Helen. Așa e el întotdeauna?

Am simțit că-mi năvălește singele în cap și că-mi ard obrajii.

— Nu, i-am răspuns, și nădăjduiesc că nu i se va mai întimpla niciodată.

— Va să zică i-ai ținut o predică înainte de culcare, nu ?

— Nu ; dar i-am spus că nu-mi place o asemenea conduită și mi-a promis că n-o va mai repeta.

— Mi s-a părut cam smerit și supus azi-dimineață, a continuat ea. Iar tu, Helen, ai plins, după cîte văd. Știi, asta este marea noastră resursă. Dar plînsul nu te face să te doară ochii ? Și poți plinge întotdeauna cînd crezi că se cuvine s-o faci ?

— Nu pling niciodată pentru a obține anumite efecte. Și nici nu înțeleg cum poate cineva s-o facă.

— Mă rog, nu știu ; eu, personal, n-am avut niciodată motive să experimentez. Dar cred că dacă Lowborough ar face asemenea greșeli de comportare l-aș sili să plîngă. Nu mă mir că te-ai supărat, căci sînt sigură că dacă soțul meu ar comite chiar și o greșeală mai puțin gravă decît asta, i-aș da o lecție pe care n-ar uita-o multă vreme. Dar, pe de altă parte, el nu se va face niciodată vinovat de așa ceva pentru că-l țin mult prea bine în frîu.

— Ești sigură că nu-ți arogi prea multe merite ? După cîte am auzit, lordul Lowborough se făcuse remarcat pentru cumpătarea lui cu multă vreme înainte de a te mărita tu cu el — și acum e la fel de cumpătat ca și atunci.

— A, te referi la vin ? Da, în privința asta e destul de ferit de primejdii. Iar în ceea ce privește ocheadele aruncate altei femei — și sub acest raport e ferit de primejdii atîta vreme cît trăiesc eu, pentru că mă adoră așa de mult încît ar fi în stare să sărute pînă și pămîntul de sub picioarele mele.

— Serios ? Și ești la fel de sigură că-i meriți adorația ?

— Mde, în privința asta n-aș ști să-ți spun. Nici tu, Helen, nu ești străină de faptul că sîntem cu toții supuși greșelii. Nici unii dintre noi nu merită să fie adorați și venerați. Ești sigură că preaiubitul tău Huntingdon merită toată dragostea cu care-l înconjori ?

La asta n-am știut ce să-i răspund. Ardeam de indignare. Dar mi-am stăpînit orice manifestare exterioară și mi-am mușcat doar buza prefăcîndu-mă că-mi aranjez lucrul de mînă.

— În orice caz, a reluat ea, speculîndu-și avantajul obținut, te poți consola cu asigurarea că tu meriți toată dragostea pe care ți-o oferă el.

— Mă măgulești, i-am răspuns, dar cel puțin mă pot strădui s-o merit.

Apoi am schimbat subiectul.

CAPITOLUL XXVIII

25 DECEMBRIE. ANUL TRECUT, DE Crăciun, eram mireasă, cu inima copleșită de bucuria momentului și plină de speranțe fierbinți pentru viitor — dar nu și fără o undă de presimțiri și de temeri întunecate. Acum sînt soție. Bucuria s-a mai potolit, dar n-a dispărut cu totul; speranțele mi-au mai scăzut, dar nu s-au spulberat; temerile au sporit, dar n-au fost confirmate pe deplin. Și, slavă Domnului, sînt și mamă. Dumnezeu mi-a trimis un suflet pe care să-l cresc și mi-a acordat o bucurie nouă, mai calmă, și speranțe mai solide care să mă aline.

25 decembrie. A mai trecut un an. Micuțul meu Arthur trăiește și înflorește. E sănătos, deși nu prea robust. E jucăuș și vioi fără să supere pe nimeni, e afectuos și supus unor pasiuni și emoții pe care nu și le poate încă exprima pentru că n-a învățat să vorbească. În sfîrșit, a cucerit inima tatălui său; acum, frica mea permanentă e ca nu cumva indulgența nesăbuită a acestui tată să-i strice caracterul. Dar trebuie să mă tem și să mă feresc de propria mea slăbiciune, pentru că niciodată pînă acum n-am știut cit de tare e ispitit un părinte să-și răsfețe singurul copil.

Am nevoie să-mi găsesc o consolare în fiul meu, pentru că (acestei hîrtii fără glas îi pot încredința mărturi-

sirea) găsesc prea puţină consolare la soţul meu. Îl iubesc încă; şi el mă iubeşte, în felul lui, dar vai cît de diferit este acest sentiment, de iubirea pe care aş fi putut să i-o ofer şi de cea pe care nădăjduisem odinioară s-o primesc! Cît de puţină înţelegere adevărată există între noi; cît de multe dintre gîndurile şi simţămintele mele sînt încătuşate în sihăstria întunecoasă a minţii mele! Cît de mult din fiinţa mea a rămas de fapt nemărturisită — sortită fie să se împietrească şi să se acrească în umbra neînsorită a singurătăţii, sau să degenereze cu totul şi să se ofilească din lipsă de hrană pe acest teren nesănătos! Dar, repet, n-am nici un drept să mă plîng. Să declar doar adevărul — cel puţin o parte din adevăr — şi să văd mai apoi dacă alte adevăruri, mai întunecate, nu vor păta aceste pagini. Sîntem căsătoriţi de mai bine de doi ani şi probabil că „farmecul" idilei noastre s-a istovit. Cu siguranţă că acum am coborît pe treapta cea mai de jos a afecţiunii lui Arthur şi am descoperit toate racilele firii sale. Dacă se va schimba ceva, probabil că se va schimba în bine, pe măsură ce ne deprindem mai mult unul cu celălalt. Cu siguranţă că e greu să cobori la un nivel mai scăzut decît cel la care am ajuns. Şi dacă se va întîmpla aşa, voi putea suporta bine lucrurile, — cel puţin atît de bine cît le-am putut suporta pînă acum.

Arthur nu e chiar ceea ce numeşte îndeobşte lumea un bărbat rău: are multe calităţi. Dar e un bărbat lipsit de stăpînire de sine sau de aspiraţii înalte, iubitor de plăceri şi care se lasă uşor pradă bucuriilor animalice. Nu e un soţ rău, dar ideile lui despre îndatoririle şi bucuriile conjugale nu corespund cu ale mele. Judecind după aparenţe, el concepe soţia ca pe o fiinţă care să-şi iubească soţul şi să stea acasă, servindu-l, distrîndu-l şi îngrijindu-se în tot felul de bunăstarea lui, atîta vreme cît are el chef să stea cu ea. Iar cînd e plecat, să se ocupe de interesele lui — domestice sau de altă natură — şi să-i aştepte, răbdătoare, întoarcerea. Asta, indiferent de ce face el între timp.

La începutul primăverii şi-a anunţat intenţia de a pleca la Londra: mi-a zis că treburile lui îi reclamă prezenţa acolo şi nu mai poate să se împotrivească acestei necesităţi. Şi-a exprimat regretul că mă părăseşte şi, pe

de altă parte, speranța că mă voi distra cu copilașul pînă la întoarcerea lui.

— Dar de ce trebuie să mă părăsești ? l-am întrebat. Nu văd de ce n-aș merge cu tine ; pot fi gata oricînd.

— Nu cumva ai vrea să iei copilul la Londra ?

— Da, de ce nu ?

Lucrul era absurd : cu siguranță că aerul de la oraș nu i-ar fi făcut bine nici lui și nici mie ca doică. În împrejurările date, obiceiurile londoneze, orele tîrzii de culcare n-ar fi fost deloc potrivite pentru mine. În general, m-a asigurat că ar fi fost un lucru extrem de supărător, incomod și primejdios. I-am respins obiecțiile cît de bine m-am priceput, pentru că tremuram la gîndul că se va duce singur și eram în stare să sacrific aproape orice cînd era vorba de mine și chiar și de copil, numai pentru a-l împiedica să plece. Într-un tîrziu, mi-a spus de la obraz, și chiar pe un ton cam țîfnos, că n-are ce să facă cu mine acolo. Era istovit de nopțile de nesomn și de agitație ale copilului și trebuia să se odihnească și el. I-am propus să stăm în camere separate. Dar a zis că nici așa nu e bine.

— Adevărul este, Arthur, i-am răspuns în cele din urmă, că te-ai săturat de societatea mea și ești hotărît să nu mă iei cu tine. Puteai să spui asta din capul locului.

El a negat. Dar eu am părăsit imediat încăperea și am fugit în camera copilului ca să-mi ascund tulburarea.

Eram prea jignită ca să-mi mai exprim nemulțumirea față de planurile lui sau ca să mă mai refer cît de cît la acest subiect, afară doar de cazul cînd era vorba de aranjamentele necesare pentru plecarea lui și rezolvarea treburilor cît timp va fi plecat. Asta pînă în ajunul călătoriei, cînd l-am implorat, cu toată seriozitatea, să aibă grijă de el și să se ferească din calea ispitei. A rîs de neliniștea și de îngrijorarea mea, dar m-a asigurat că ele sînt lipsite de orice temei și a făgăduit să țină seamă de sfaturile mele.

— Bănuiesc că n-are nici un rost să te rog să fixezi o zi pentru întoarcerea ta ? l-am întrebat.

— A, nu ! Date fiind împrejurările nici n-aș putea s-o fac. Dar te rog să fii sigură, dragostea mea, că nu voi lipsi multă vreme.

— Nu vreau să te țin prizonier acasă, i-am răspuns. N-aș protesta chiar și împotriva unei absențe de cîteva luni, dacă poți fi fericit atîta vreme fără mine, cu condiția să știu că nu ești în primejdie. Dar nu-mi place ideea că te afli acolo, printre prietenii tăi, cum le zici tu.

— Ei, ei, prostuțo! Ce-ți închipui că nu sînt în stare să-mi port singur de grijă?

— Data trecută n-ai făcut-o. Dar de data asta, Arthur, am adăugat eu cu toată seriozitatea, arată-mi că ești în stare s-o faci și dovedește-mi că nu trebuie să-mi fie teamă să-ți acord încrederea!

De promis a promis într-adevăr, însă cam pe tonul pe care-l folosim cînd încercăm să potolim un copil. Și parcă și-a ținut promisiunea? Nu! De aici înainte nu voi mai putea niciodată să-l cred pe cuvînt. Amară, foarte amară mărturisire! Din pricina lacrimilor nici nu mai văd ce scriu. A plecat la începutul lui martie și nu s-a întors pînă în iulie. De data asta nu s-a mai deranjat să-și găsească pretexte, și scrisorile lui au fost mai rare, mai scurte și mai puțin afectuoase, în special după cîteva săptămîni. Veneau la intervale tot mai mari și erau din ce în ce mai concise și mai nepăsătoare. Și totuși, cînd omiteam să-i scriu, se plîngea că-l neglijez. Cînd îi scriam cu severitate și răceală — așa cum mărturisesc că am făcut-o adesea în ultima perioadă — mă ținea de rău pentru severitate și spunea că în felul ăsta îl fac să se înspăimînte la gîndul întoarcerii acasă. Cînd încercam să-l conving cu duhul blîndeții, îmi răspundea pe un ton mai agreabil și făgăduia să se întoarcă. Dar, în sfîrșit, învățasem între timp să nu mai țin seamă de făgăduielile lui.

CAPITOLUL XXIX

AU TRECUT PATRU LUNI CHINUItoare, alternînd între îngrijorare profundă, desperare și indignare; milă pentru el și milă pentru mine. Pe de altă parte, în tot acest timp, n-am fost chiar lipsită de orice consolare: îl aveam pe scumpul meu micuț nevinovat. Dar

pînă și această consolare era întinată și înveninată de gîndul care se încăpățîna să-mi stăruie în minte : „Cum îl voi putea învăța să-și respecte tatăl și totuși să evite să ia exemplu de la el ?“

Mi-am amintit însă că într-un fel îmi adusesem singură pe cap toate aceste necazuri, de bunăvoia mea. Așadar, m-am hotărît să le îndur fără să murmur. Totodată mi-am pus în gînd să nu mă las pradă durerii din pricina păcatelor altcuiva și m-am străduit să mă distrez pe măsura posibilităților. În afară de tovărășia copilului meu și a scumpei și credincioasei mele Rachel, care evident, îmi ghicea suferințele și mă compătimea, deși era prea discretă ca să se refere vreodată la ele — aveam cărțile și uneltele de desen și pictură, treburile gospodăriei de care trebuia să mă ocup, ca și de situația și bunăstarea bieților dijmași și lucrători de pe moșia lui Arthur. Și uneori căutam și găseam o distracție în tovărășia tinerei mele prietene Esther Hargrave. Din cînd în cînd mă duceam călare la ea și de vreo două ori am poftit-o să petreacă ziua cu mine la conac. Doamna Hargrave n-a plecat la Londra în sezonul acela ; neavînd nici o fiică de măritat, a socotit că e mai bine să rămînă acasă și să facă economie. Și — adevărată minune — Walter a venit el la ea în primele zile ale lui iunie și a stat pînă aproape de sfîrșitul lui august.

Prima dată l-am văzut într-o seară blîndă și caldă, cînd mă plimbam prin parc cu micuțul Arthur și cu Rachel care este deopotrivă dădacă, guvernantă și cameristă. Dată fiind viața mea izolată și deprinderea de a fi suficient de activă, n-am nevoie decît de prea puțină îngrijire și cum ea fusese dădaca mea și tînjea să joace același rol pe lîngă copilul meu, și fiind pe deasupra și atît de vrednică de încredere, am preferat să-i las pe mînă prețiosul odor (punînd sub ordinele ei și o fată la copil), decît să angajez o altă slujnică. Pe lîngă asta, era și o economie. De cînd am luat cunoștință de situația afacerilor lui Arthur, am învățat să acord destulă importanță acestui lucru. Pentru că, după propria mea dorință, mai tot venitul pe care-l aduce averea mea este destinat, pe ani de zile de aici înainte, acoperirii datoriilor lui, și e pur și simplu

inimaginabil cît de mulți bani izbutește să risipească el la Londra.

Dar să revin la domnul Hargrave. Stăteam cu Rachel, pe malul apei, distrînd copilașul care rîdea în brațele ei, cu o rămurică de salcie încărcată de mițișori aurii, cînd, spre marea mea surprindere, Walter intră în parc călare pe armăsarul său scump, de vînătoare, și traversă pajiștea venind spre mine. M-a salutat cu complimente foarte frumoase și meșteșugit întocmite — fără îndoială pregătite pe drum — pe care le-a rostit pe un ton de delicată modestie. Mi-a spus că-mi aduce un mesaj din partea mamei lui care, aflînd că el vine încoace, l-a rugat să treacă pe la conac și să-mi ceară favoarea de a participa mîine la o masă amicală de familie.

— Nu veți întîlni oaspeți, ci doar pe noi — mi-a zis el — dar Esther ține foarte mult să vă vadă. Iar mama se teme că vă veți simți prea singură, părăsită de atîta vreme în casa asta mare și ar da nu știu ce să vă poată convinge să-i acordați mai des plăcerea societății dumneavoastră și chiar să vă instalați în locuința noastră, mult mai umilă, pînă la întoarcerea domnului Huntingdon.

— Vai, e foarte amabilă — i-am răspuns — dar după cum vezi nu sînt deloc singură. Și cei care sînt ocupați tot timpul rareori se plîng de singurătate.

— Va să zică nu vreți să veniți mîine? Va fi tare dezamăgită dacă o veți refuza.

Nu-mi făcea deloc plăcere să fiu compătimită astfel pentru singurătatea în care trăiam. Dar în orice caz am promis că mă voi duce.

— Vai, ce după-amiază încîntătoare! a remarcat el uitîndu-se în jur la parcul însorit, cu împunătoarele lui ridicături și pante, cu apa placidă și cu majestuoasele pîlcuri de copaci. În ce paradis trăiți!

— Da, într-adevăr e un amurg încîntător, i-am răspuns și am oftat gîndindu-mă cît de puțin i-am savurat încîntarea și cît de puțin era pentru mine un paradis agreabila proprietate Grassdale.

Dacă domnul Hargrave mi-a ghicit gîndurile, n-aș ști să spun. Dar, cu o seriozitate a tonului și a manierei — pe jumătate șovăielnică, pe jumătate compătimitoare — m-a întrebat dacă mai am vești de la domnul Huntingdon.

— În ultima vreme, nu, l-am răspuns.

— Aşa m-am gîndit şi eu, a murmurat el ca pentru sine, privind gînditor la pajiştea înconjurătoare.

— Dar dumneata nu te-ai întors de curînd de la Londra ? l-am întrebat.

— Ba da, chiar ieri.

— Şi l-ai văzut acolo ?

— Da... l-am văzut.

— Era bine ?

— Da... adică... adăugă el, ezitind din ce în ce mai mult şi avînd aerul că-şi stăpîneşte cu greu indignarea. Era atît de bine... cît... cît merită să fie, dar în împrejurări pe care ar trebui să le socotesc de-a dreptul de necrezut pentru un om atît de privilegiat de soartă, cum e el...

După ce rosti aceste vorbe ridică ochii şi îşi încheie replica făcîndu-mi o reverenţă foarte gravă. Bănuiesc că mă împurpurasem la faţă.

— Vă rog să mă iertaţi, doamnă Huntingdon, continuă el, însă nu-mi pot înăbuşi indignarea cînd văd o asemenea orbire stupidă şi o asemenea pervertire a gusturilor... dar... poate că dumneavoastră nu ştiţi...

Făcu o pauză.

— Nu ştiu nimic, domnul meu — decît că-şi întîrzie întoarcerea mai mult decît mă aşteptam ; şi dacă în momentul de faţă preferă să aibă societatea prietenilor lui decît pe cea a soţiei şi preferă petrecerile zgomotoase ale oraşului vieţii tihnite de la ţară, bănuiesc că pentru asta trebuie să le mulţumesc tocmai acestor prieteni ai lui. Gusturile şi îndeletnicirile lor se aseamănă cu ale lui şi nu văd de ce purtarea sa ar trebui să stîrnească indignarea sau surprinderea lor.

— Mă nedreptăţiţi foarte tare, răspunse el. În ultimele săptămîni m-am înfruptat destul de puţin din societatea domnului Huntingdon. Cît despre gusturile şi îndeletnicirile lui, ele sînt absolut de neînţeles pentru mine — eu fiind de felul meu un rătăcitor singuratic. Iar lucrurile din care eu am gustat sau am sorbit doar o înghiţitură, el le bea pînă la fund. Şi de voi fi încercat vreodată măcar o clipă să înec glasul raţiunii în nesăbuinţă şi nebu-

nie, sau de-mi voi fi risipit în prea mare măsură timpul și înzestrările firești printre tovarăși destrăbălați și fără minte, Domnul mi-e martor că aș renunța cu dragă inimă la ei pentru totdeauna dacă aș avea măcar jumătate din bucuriile și binecuvîntările pe care acest om le părăsește în mod atît de nerecunoscător — dacă aș avea măcar jumătate din îndemnurile la virtute și la obiceiuri casnice tihnite pe care el le disprețuiește — dacă aș avea un asemenea cămin și o asemenea ființă cu care să-l împart! E o ticăloșie! murmură el printre dinți. Și să nu credeți, doamnă Huntingdon — adăugă el cu glas tare — că aș putea cumva să fiu vinovat că-l ațîț să persevereze în acțiunile lui de acum; dimpotrivă, l-am mustrat în repetate rînduri și adesea mi-am exprimat surprinderea față de comportarea lui și i-am amintit de îndatoririle pe care le are și de privilegiile de care se bucură, dar totul a fost zadarnic. El n-a făcut decît să...

— Destul, domnule Hargrave! Ar trebui să-ți dai seama că indiferent care sînt defectele soțului meu, auzindu-le descrise de gura unui străin, tristețea mea nu poate decît să sporească.

— Va să zică sînt un străin? îmi zise el mîhnit. Dar sînt vecinul dumneavoastră cel mai apropiat, nașul fiului dumneavoastră și prietenul soțului dumneavoastră; n-aș putea fi și prietenul dumneavoastră?

— Prietenia adevărată trebuie să fie precedată de o cunoaștere mai apropiată. Și eu te cunosc prea puțin, domnule Hargrave, afară doar de cît știu despre dumneata de la alții.

— Va să zică ați uitat cele șase sau șapte săptămîni pe care le-am petrecut astă-toamnă sub acoperămîntul dumneavoastră? Eu nu le-am uitat. Și vă cunosc îndeajuns, doamnă Huntingdon, pentru a socoti că soțul dumneavoastră este bărbatul cel mai de invidiat de pe lume și că aproape tot așa aș fi și eu dacă m-ați socoti vrednic de prietenia dumneavoastră.

— Dacă m-ai cunoaște mai bine n-ai mai gîndi acest lucru sau chiar dacă ai face-o nu l-ai spune și nu te-ai aștepta să fiu măgulită de un asemenea compliment.

În timp ce vorbeam m-am dat înapoi. El a văzut că doresc să pun capăt discuţiei. Conformîndu-se imediat acestui semn mi-a făcut o reverenţă solemnă, mi-a spus bună seara şi şi-a întors calul spre drum. Părea tare mîhnit şi jignit de lipsa de amabilitate cu care i-am primit manifestările de compătimire şi simpatie. Nu eram sigură dacă am făcut bine vorbindu-i atît de aspru; dar în momentul acela eram iritată de purtarea lui: mi se părea că profită de faptul că soţul meu lipseşte şi mă neglijează pentru a insinua împotriva lui lucruri care depăşesc adevărul.

În timpul conversaţiei noastre, Rachel se îndepărtase puţin. Domnul Hargrave s-a dus la ea şi a rugat-o să-i arate băieţelul. L-a luat, cu grijă, în braţe şi l-a privit zîmbindu-i aproape părinteşte, şi în timp ce eu mă apropiam l-am auzit spunînd:

— Iată încă o fiinţă pe care a părăsit-o!

Apoi l-a sărutat tandru pe Arthur şi l-a redat braţelor primitoare ale dădacei.

— Îţi plac copiii, domnule Hargrave? l-am întrebat eu cu mai multă blîndeţe.

— În general nu, mi-a răspuns, dar copilul ăsta e tare dulce — şi seamănă grozav cu mama lui, a adăugat el pe un ton mai scăzut.

— În privinţa asta te înşeli; e leit taică-său.

— Doică, spune dumneata dacă n-am dreptate? a insistat el, făcînd apel la Rachel.

— Eu zic, conaşule, că are cîte ceva din amîndoi, i-a răspuns ea.

Domnul Hargrave s-a îndepărtat. Rachel l-a declarat un domn foarte drăguţ. Eu aveam însă oarecare îndoieli în această privinţă.

În decursul următoarelor şase săptămîni l-am întîlnit de mai multe ori dar — cu o singură excepţie — întotdeauna în tovărăşia mamei lui, a surorii lui sau a amîndurora. Ori de cîte ori ne vizitam ei se întîmpla de fiecare dată să fie acasă; iar cînd veneau ele la mine, întotdeauna mîna el caii de la trăsură. Se vedea bine că maică-sa e de-a dreptul încîntată de purtarea lui cuviincioasă şi atentă, de fiu ascultător, precum şi de faptul că de la o vreme se deprinsese să fie om de casă.

Singura dată cînd l-am întîlnit singur a fost într-o zi însorită, dar nu îngrozitor de caldă, de la începutul lui iulie. Îl luasem pe micuțul Arthur în pădurea care înconjoară parcul și-l așezasem acolo, pe rădăcinile împlătite în mușchi, ale unui stejar bătrîn. După ce strînsesem un mănunchi de campanule și trandafiri sălbatici, stăteam în genunchi în fața lui și ofeream florile, una cîte una, degețelelor lui micuțe. Mă bucuram de frumusețea cerească a florilor, prin intermediul ochilor lui zîmbitori; uitasem pentru moment toate grijile mele, rîdeam de rîsul lui vesel și mă încîntam văzînd încîntarea lui — cînd o umbră a întunecat deodată petecul de iarbă bătută de soare din fața noastră. Ridicînd capul am dat cu ochii de Walter Hargrave care stătea aplecat deasupra noastră și ne privea.

— Iertați-mă, doamnă Huntingdon, dar eram vrăjit. N-am avut nici puterea de a mă apropia și de a vă întrerupe, și nici de a mă retrage din contemplarea unei asemenea scene. Vai, ce voinic se face micuțul meu fin! Și ce vesel e în dimineața asta!

Se apropie de copil și se apleca pentru a-l lua mîna. Dar văzînd că mîngîierile lui au șanse de a stîrni lacrimi și lamentări — în locul unui schimb de manifestări prietenești — se retrase prudent.

— Vai, ce bucurie și ce alinare trebuie să fie această ființă micuță pentru dumneavoastră, doamnă Huntingdon! exclamă el cu o undă de tristețe în glas, în timp ce admira copilul.

— Chiar este, i-am răspuns.

Apoi m-am interesat de mama și de sora lui.

Mi-a răspuns, politicos, la întrebări, apoi a revenit la subiectul pe care doream să-l evit; dar a făcut-o cu o oarecare timiditate — dovadă a fricii lui de a nu mă ofensa.

— N-ați mai avut vești de la Huntingdon în ultima vreme?

— Săptămîna asta nu, i-am răspuns (de fapt aș fi putut să spun: în ultimele trei săptămîni, nu).

— Am primit azi-dimineață o scrisoare de la el. Aș da nu știu ce să fie de asemenea natură încît s-o pot arăta doamnei lui.

Scoase din buzunarul de la vestă o scrisoare a cărei adresă era scrisă de mîna încă îndrăgită a lui Arthur, se uită urît la ea, apoi o vîrî la loc, adăugind :

— Dar îmi spune că are de gînd să se întoarcă săptămîna viitoare.

— Așa îmi spune ori de cîte ori îmi scrie.

— Serios ?... Mde, asta îi cam seamănă. Dar mie mi-a mărturisit intenția de a rămîne la Londra pînă în iulie.

Asta era o adevărată lovitură pentru mine — dovada unei ticăloșii premeditate și a unei nesocotiri sistematice a adevărului.

— Se integrează perfect în conduita lui generală, remarcă domnul Hargrave privindu-mă gînditor și, bănuiese, citindu-mi pe față sentimentele.

— Va să zică vine cu adevărat săptămîna viitoare ? am reluat eu după o pauză.

— Puteți conta pe asta, dacă o asemenea asigurare vă poate face vreo plăcere. E posibil oare, doamnă Huntingdon, să vă bucurați de întoarcerea lui ? a exclamat el scrutîndu-mi din nou, cu atenție, fața.

— Bineînțeles, domnule Hargrave ; nu e soțul meu ?

— O, Huntingdon, nici nu-ți dai seama ce lucruri calci în picioare ! a șoptit el pe un ton pătimaș.

Mi-am ridicat în brațe băiețelul și luîndu-mi rămas bun de la domnul Hargrave, m-am îndepărtat pentru a mă lăsa în voia gîndurilor mele fără supravegherea nimănui, în sanctuarul căminului meu.

Eram bucuroasă ? Da, încîntată. Deși eram furioasă pe Arthur pentru purtarea lui și deși simțeam că m-a nedreptățit și mi-a făcut un rău ; eram hotărîtă să-l fac să simtă și el acest lucru.

CAPITOLUL XXX

ÎN DIMINEAȚA URMĂTOARE AM primit și eu cîteva rînduri de la el, confirmînd veștile transmise de Hargrave cu privire la apropiata lui întoarcere. Intr-adevăr, a venit săptămîna următoare, dar într-o

stare şi mai proastă decît data trecută. Acum nu mai aveam deloc de gind să trec peste faptele lui — neglijenţa şi părăsirea — fără o vorbă ; mi s-a părut că nu se cade s-o fac. Însă în prima zi era obosit de drum şi eu eram bucuroasă că-l am iarăşi lingă mine : n-am vrut să-l ocărăsc chiar atunci. Aveam de gind să aştept pînă a doua zi. În dimineaţa următoare era încă obosit : aşadar, aveam să mai adăst puţin. Dar la cină (după ce luase la ora douăsprezece micul dejun constind dintr-o sticlă de apă gazoasă şi o ceaşcă de cafea tare şi după ce la ora două luase prînzul — altă sticlă de apă gazoasă amestecată cu rachiu — găsind cusururi la toate în timpul mesei şi declarînd că trebuie să ne schimbăm bucătăreasa), am socotit că a sosit timpul.

— Dar e aceeaşi bucătăreasă pe care am avut-o şi înainte de plecarea ta, Arthur, i-am zis. Pe atunci erai în general destul de mulţumit de ea.

— Probabil că i-ai permis să se lase pe tînjală şi să se deprindă tot mai neglijentă în timpul absenţei mele. Porcăriile astea dezgustătoare sînt otravă curată !

Şi cu un gest ţifnos a împins farfuria într-o parte şi s-a lăsat cu un aer desperat pe speteaza scaunului.

— Mă tem că tu te-ai schimbat, nu ea — i-am zis eu, dar cu maximum de blîndeţe, pentru că nu voiam să-l enervez.

— Se prea poate, mi-a răspuns el nepăsător luînd un pahar de vin amestecat cu apă şi adăugînd, după ce l-a dat pe gît : Pentru că am în vine un foc infernal pe care nu-l pot stinge toate apele oceanului !

— Dar ce anume l-a aprins ? tocmai mă pregăteam eu să-l întreb cînd, exact în clipa aceea intră majordomul şi începu să strîngă masa.

— Mişcă-te mai repede, Benson ! Termină odată cu zăngănitul ăsta infernal ! strigă stăpînul lui. Şi nu mai adu brînza dacă nu cumva vrei să-mi vină rău de tot !

Cam surprins, Benson luă platoul cu brînză de acolo şi se strădui cît putu să strîngă restul lucrurilor repede şi fără zgomot. Dar din nefericire covorul avea un creţ — pricinuit de stăpînul lui care-şi împinsese neglijent

scaunul înapoi — şi Benson se împiedică. Făcu un zgomot destul de puternic dat fiind că avea mîinile pline de veselă, dar fără altă pagubă decît spargerea unui castron. Însă, spre indescriptibila mea ruşine şi tulburare, Arthur îl luă furios în primire şi-i adresă cîteva înjurături vulgare şi aspre. Bietul om păli şi tremură vizibil în timp ce se apleca să ridice cioburile.

— N-a fost el de vină, Arthur. S-a împiedicat de covor. Şi pe urmă nici n-a făcut o pozna prea mare. Benson, lasă cioburile, poţi să le strîngi şi mai tîrziu.

Bucuros de această îngăduinţă, Benson se grăbi să ne aducă desertul, apoi se retrase.

— Ce ţi-a venit, Helen, să iei partea slugii împotriva mea — zise Arthur de îndată ce se închise uşa — cînd ştiai bine că sînt înnebunit ?

— Nu ştiam că eşti înnebunit, Arthur, iar bietul om a fost pur şi simplu speriat şi jignit de explozia ta neaşteptată.

— La dracu, bietul om ! Ce-ţi închipui că pot să ţin seama de sentimentele unei brute nesimţitoare ca el, cînd proprii mei nervi sînt iritaţi şi chinuiţi de poznele lui proşteşti ?

— Parcă pînă acuma nu te-am auzit niciodată plîngîndu-te de nervii tăi.

— Şi mă rog de ce n-aş putea avea şi eu nervi ca şi tine ?

— A, eu nu contest faptul că-i ai, dar nu mă plîng niciodată de-ai mei.

— Nu — ar fi şi de mirare, cînd nu faci niciodată nimic pentru a-i pune la încercare.

— Dar atunci tu de ce-i pui pe-ai tăi la încercare, Arthur ?

— Crezi că n-am nimic altceva de făcut decît să stau acasă şi să mă corcolesc ca o femeie ?

— Asta înseamnă că e imposibil să-ţi porţi singur de grijă, ca un bărbat, cînd lipseşti de acasă ? Mi-ai spus că poţi s-o faci — şi că o vei face ; şi ai promis...

— Haide, haide, Helen, nu mai începe acum cu prostiile aica ! Nu le pot suporta.

— Ce nu poţi suporta? Să ţi se amintească de făgăduielile pe care le-ai călcat în picioare?

— Helen, eşti de-a dreptul crudă. Dacă ai şti cum mi-a bătut inima şi cum mi s-au înfiorat toţi nervii în timp ce vorbeai, m-ai cruţa. Tu eşti în stare să compătimeşti un timpit de slugoi pentru că a spart un castron; şi în schimb n-ai pic de milă pentru mine cînd îmi crapă capul şi-mi arde ca pe jăratic din pricina acestei febre mistuitoare.

Şi-a lăsat capul în miini şi a început să ofteze. M-am apropiat de el şi i-am pus palma pe frunte. Într-adevăr ardea.

— Atunci vino cu mine în salon, Arthur; şi nu mai bea vin; ai şi băut cîteva pahare după cină şi n-ai mîncat mai nimic toată ziua. Cum ai putea să te faci bine în felul ăsta?

Luîndu-l cu binişorul şi străduindu-mă cît puteam să-l conving, l-am făcut să plece de la masă. Cînd Rachel mi-a adus copilaşul am încercat să-l distrez cu ajutorul lui pe taică-su. Dar bietului băieţel tocmai îi ieşeau dinţii, aşa că Arthur nu i-a putut suporta scîncelile. De îndată ce a dat primele semne de nervozitate copilaşul a fost condamnat la un exil imediat. Şi pentru că în cursul serii m-am dus să împărtăşesc o vreme cu el, surghiunul, la întoarcere am primit reproşuri aspre pentru că-l prefer pe copil soţului. Pe acesta l-am găsit tolănit pe canapea exact în starea în care-l lăsasem.

— Bravo! exclamă partea lezată pe un ton de resemnare prefăcută. Am zis că n-o să trimit totuşi după tine. Am zis că să stau să aştept — să văd cîtă vreme o să-ţi facă plăcere să mă laşi singur.

— Dar ce, Arthur, doar n-am lipsit mult. Sînt convinsă că n-am stat nici un ceas.

— A, bineînţeles, o oră e un fleac pentru tine, din moment ce ţi-o poţi umple cu lucruri atît de plăcute; dar pentru mine...

— N-a fost vorba cîtuşi de puţin de lucruri plăcute, l-am întrerupt eu. L-am îngrijit pe bietul nostru băieţel care nu se simte deloc bine şi nu puteam să-l părăsesc pînă ce nu l-am văzut adormind.

— A, firește, îi copleșești pe toți cu bunătatea și mila ta în afară de mine.

— Dar de tine de ce-ar trebui să-mi fie milă? Ce-ai pățit?

— Ei, poftim! Asta le întrece pe toate! După atîtea necazuri și complicații prin care-am trecut, cînd mă întorc acasă bolnav și istovit, tînjind după alinare și așteptîndu-mă să mă bucur de atenție și amabilitate măcar din partea nevestii, ea mă întreabă calmă ce-i cu mine!

— N-ai absolut nimic — i-am răspuns — decît relele pe care ți le-ai adus singur, de bunăvoia ta, împotriva rugăminților și îndemnurilor mele cele mai solemne.

— Ascultă, Helen — mi-a spus el pe un ton apăsat încercînd să se ridice în capul oaselor — dacă mă mai necăjești măcar cu o vorbă, sun imediat clopoțelul și poruncesc să mi se aducă șase sticle de vin și, pe legea mea, că le beau pînă la fund înainte de a mă mișca de aici!

N-am mai zis nimic, m-am așezat la masă și am întins mîna după o carte.

— Lasă-mă să am cel puțin liniște! a continuat el, dacă-mi refuzi toate celelalte consolări.

Și tolănindu-se la loc, respirînd nervos ca și cum ar fi oftat sau ar fi gemut și-a închis apatic ochii.

Ce carte o fi fost aceea care stătea deschisă dinaintea mea n-aș putea spune, pentru că nici nu m-am uitat la ea. Stînd cu coatele pe masă și acoperindu-mi ochii cu mîinile m-am lăsat pradă lacrimilor, fără zgomot. Dar Arthur nu dormea: la primul suspin ușor pe care l-am scos și-a ridicat capul și a privit în jur exclamînd nervos:

— Pentru ce plîngi, Helen? Ce naiba s-a mai întîmplat?

— Plîng pentru tine, Arthur, i-am răspuns ștergîndu-mi repede ochii. Și ridicîndu-mă de la masă m-am pus în genunchi în fața lui și strîngîndu-i mîna inertă între ale mele am continuat: Nu știi că tu ești o părticică din mine? Crezi că poți să te înjosești și să-ți faci rău singur fără să simt și eu durerea?

— Să mă înjosesc, Helen?

— Da, să te înjosești! Ce altceva ai făcut în tot timpul ăsta?

— Mai bine n-ai întreba, mi-a răspuns el schițînd un zîmbet.

— Și tu ai face mai bine să nu-mi spui ; dar nu poți nega că te-ai înjosit îngrozitor. În modul cel mai rușinos ți-ai făcut rău ție — trupește și sufletește — și mie așijderea ; nu pot să îndur în tăcere acest lucru — și nu vreau s-o fac !

— Ei, nu-mi mai strînge așa, nebuneste, mîna și nu mă zgudui atîta, pentru numele lui Dumnezeu ! Vai, Hattersley ! Ai avut dreptate ! Femeia asta o să mă bage în mormînt cu sentimentele ei intense și cu personalitatea ei viguroasă și interesantă. Ei, haide, haide, cruță-mă puțin.

— Arthur, trebuie neapărat să te căiești ! am strigat eu într-un acces de desperare, înconjurîndu-l cu brațele și îngropîndu-mi fața la pieptul lui. Trebuie să spui că-ți pare rău de ceea ce ai făcut !

— Ei, mă rog, îmi pare rău.

— Ba nu e adevărat ! Și-ai să-ți repeți greșeala.

— N-am să trăiesc destul ca s-o pot repeta, dacă te porți atît de sălbatic cu mine ! a replicat el împingîndu-mă la o parte. M-ai strîns așa de tare că am rămas fără suflare.

Și-a dus mîna la inimă, și de fapt chiar părea să fie într-o stare proastă, de mare agitație.

— Ei, acuma adu-mi un pahar de vin ca să dregi ce-ai stricat, tigroaică ce ești ! Îmi vine să leșin.

M-am repezit să-i aduc leacul cerut. Într-adevăr parcă începuse să-și revină.

— Vai, ce rușine pentru un tînăr ca tine — am zis eu luîndu-i paharul gol din mînă — să te aduci singur într-o asemenea stare !

— Dacă ai ști tot adevărul, fetițo, ai zice mai degrabă : „Ce minune că reziști atît de bine !" În astea patru luni, Helen, am trăit mai mult decît ai trăit tu în tot cursul existenței tale și mai mult decît vei trăi pînă la sfîrșitul zilelor, chiar dacă ar fi să împlinești o sută de ani ; așa că e firesc să trebuiască să plătesc într-un fel pentru asta.

— Va trebui să plătești un preț chiar mai ridicat decît crezi, dacă nu bagi bine de seamă ; ai să-ți pierzi de-a

binelea sănătatea, precum și afecțiunea mea — dacă asta prețuiește cît de cît ceva pentru tine.

— Cum, iar ai început jocul ăla al tău, amenințîndu-mă cu pierderea afecțiunii ? Înseamnă că n-a fost mare lucru de capul ei dintru început, dacă a putut fi zdruncinată atît de ușor. Nu te supăra, drăgălașul meu tiran, dar ai să mă silești să regret cu adevărat alegerea pe care am făcut-o și să-l pizmuiesc pe prietenul meu Hattersley pentru nevestica supusă pe care o are : un adevărat model pentru sexul slab, Helen. Hattersley a ținut-o cu el la Londra în tot cursul sezonului și ea n-a supărat pe nimeni. El a avut voie să se distreze exact cum a vrut, în cel mai autentic stil de holtei, și ea nu s-a plîns niciodată că e neglijată ; el putea să se întoarcă acasă la orice oră din zi ori din noapte, sau să nu se întoarcă deloc ; putea să fie morocănos sau treaz, sau beat criță. Și putea face pe nebunul sau pe caraghiosul după pofta inimii fără nici un fel de teamă sau îngrijorare. Orice ar face el ea nu-i adresează niciodată vreun reproș și nu se plînge niciodată de nimic. El zice că în toată Anglia nu se mai găsește un asemenea giuvaer și jură că n-ar schimba-o nici măcar pe un regat.

— Bine, dar el îi face viața un blestem.

— Aș, de unde ! Ea nu are altă voință decît a lui și e întotdeauna mulțumită și fericită atîta vreme cît el se distrează.

— În cazul ăsta ea e la fel de nătîngă ca și el ; dar nu cred că așa stau lucrurile. Am primit mai multe scrisori de la ea în care-și exprimă cea mai mare îngrijorare față de comportarea lui și se plînge că tu îl ațîți să comită aceste excese. În special o dată mă implora să uzez de influența pe care o am pe lîngă tine pentru a te hotărî să pleci de la Londra și afirma că soțul ei n-a făcut niciodată asemenea lucruri înainte de venirea ta și cu siguranță ar înceta să le mai facă de îndată ce-ai pleca tu și l-ai lăsa să fie călăuzit de propria lui înțelepciune.

— Vai, ce trădătoare detestabilă ! Dă-mi scrisoarea aia și să fiu al naibii dacă nu i-o arăt și lui !

— Nu, n-o s-o vadă fără aprobarea ei. Dar chiar dacă ar vedea-o, nu e nimic care să-l supere în această scrisoare — şi nici în celelalte. Nu spune o vorbă împotriva lui ; nu-şi exprimă decit îngrijorarea pentru el. Face doar aluzii la comportarea lui în termenii cei mai delicați şi-i găseşte toate scuzele pe care le poate inventa. Iar cît despre propriile ei chinuri, mai degrabă le simt decît le văd exprimate în corespondenţa ei.

— Dar mă insultă pe mine ; şi fără doar şi poate că tu ai ajutat-o.

— Nu ; i-am spus că supraapreciază influenţa pe care o am asupra ta, că dacă aş putea m-aş bucura să te smulg din mijlocul ispitelor Londrei, dar am prea puţine speranţe de izbîndă şi că, după cîte cred, greşeşte presupunînd că tu l-ai atras pe domnul Hattersley sau pe oricare altul pe o cale greşită. Eu personal avusesem cîndva părere contrarie, dar acum socotese că vă corupeţi reciproc ; şi poate, dacă ea ar fi recurs la oarecare mustrări blinde, dar serioase aduse soţului, acestea s-ar putea dovedi întrucîtva utile ; şi cu toate că el e mai puţin cizelat decît soţul meu, socot că e alcătuit dintr-un material mai puţin impenetrabil.

— Şi va să zică tot aşa o ţineţi — încurajîndu-vă una pe alta la răzvrătire, insultînd fiecare pe partenerul celeilalte şi aruncînd cîte o umbră de îndoială împotriva soţului, spre mulţumirea voastră a amîndurora !

— După cum ai spus chiar tu, Arthur, sfaturile mele proaste au avut prea puţin efect asupra ei. Cît despre ocări şi critici, sîntem amîndouă mult prea ruşinate de greşelile şi viciile jumătăţilor noastre, pentru a le transforma într-un subiect obişnuit al corespondenţei. Oricît de bune prietene am fi, am prefera să păstrăm lipsurile voastre numai pentru noi — şi chiar să ni le ascundem de noi înşine, dacă nu ne-am gîndi că printr-o cunoaştere mai exactă a lor am putea să vă izbăvim de ele.

— Ei, haide, haide ! Nu mă mai necăji acuma cu lucruri dintr-astea ! Tot n-ai să ajungi la nici un rezultat. Ai răbdare cu mine şi suportă-mi o vreme plictiseala şi

nervii pînă îmi alung din vine febra asta blestemată și atunci o să vezi că sînt la fel de vesel și de bun ca întotdeauna. De ce nu poți să fii blîndă și amabilă ca dată trecută ?... Atunci ți-am fost de bună seamă foarte recunoscător pentru atitudinea pe care ai avut-o.

— Și cît bine a adus recunoștința ta ? M-am înșelat cu gîndul că te rușinezi de păcatele și greșelile tale și cu speranța că nu le vei mai repeta niciodată ; dar acum nu mi-ai lăsat nici o nădejde !

— Așadar cazul meu e chiar disperat ? Ar fi o considerație de-a dreptul binecuvîntată dacă m-ar apăra măcar de necazul și durerea eforturilor scumpei mele neveste atît de doritoare să mă convertească, dacă ar cruța-o pe ea de truda și de agitația unor asemenea strădanii și dacă i-ar feri și fața și glasul argintiu de efectele lor distrugătoare. Un acces de pasiune sau furie, din cînd în cînd, poate fi un frumos stimulent, Helen, și un șuvoi de lacrimi e minunat de impresionant. Dar dacă recurgi prea des la ele amîndouă devin o pacoste blestemată care-ți strică frumusețea și-i plictisește pe cei din jur.

De atunci înainte mi-am stăpînit cît am putut lacrimile și izbucnirile. L-am cruțat și de predicile mele și de eforturile zadarnice de a-l aduce pe calea cea bună, fiindcă am văzut cît de inutil era totul. Dumnezeu ar putea eventual să trezească inima aceea abrutizată și prostită de prea multă îngăduință față de sine și ar putea să-i ia de pe ochi vălul acela de beznă al plăcerilor simțurilor, dar eu n-aveam puterea s-o fac. Încă mai priveam cu ochi răi și-i reproșam atitudinea nedreaptă și morocănoasă față de inferiorii lui care nu se puteau apăra. Dar cînd numai eu eram obiectul acestei atitudini — așa cum se întîmpla adesea sufeream totul cu răbdare și calm ; asta cu excepția unor momente cînd nervii mei istoviți de supărări repetate sau încordați la maximum, pînă în pragul nebuniei, de cine știe ce nouă manifestare absurdă, cedau în ciuda voinței mele. Mă expuneam astfel unor imputări că aș fi crudă, nervoasă feroce. Eram foarte atentă să port de grijă nevoilor lui și să-l distrez ; dar, mărturisesc,

n-o mai făceam cu același devotament afectuos de altădată, pentru că pierdusem acest sentiment. Și pe urmă, mai era acum și o altă ființă care reclama timpul și îngrijirea mea — copilașul meu firav, de dragul căruia adesea bravam și suferam reproșurile și plîngerile tatălui său nerezonabil de pretențios.

Dar Arthur nu e un om țîfnos sau iritabil din fire — ba chiar e atît de departe de a fi astfel încît era ceva aproape ridicol în absurditatea acestei agitații, nervozități și irascibilități întîmplătoare, destinate mai de grabă să stîrnească rîsul decît furia — dacă n-ar fi fost considerațiile profund dureroase legate de aceste simptome ale unei tulburări generale. Comportarea lui se ameliora treptat pe măsură ce-și recăpăta sănătatea trupească, ceea ce s-a întîmplat mult mai curînd decît te-ai fi putut aștepta, datorită eforturilor mele neîncetate. Dar pofta lui pentru vin ca stimulent crescuse, după cum prevăzusem pe bună dreptate. Vinul era acum pentru el mai mult decît un accesoriu al vieții mondene : era o sursă importantă de bucurie în sine. În această epocă de slăbiciune și de deprimare el găsea în băutură o doctorie și un sprijin, o consolare, o recreație și un prieten. Și în felul acesta a coborît tot mai jos — cufundîndu-se în prăpastia în care căzuse. Deși nu-l puteam împiedica să bea mai mult decît era bine pentru sănătatea lui, totuși, prin perseverență neîncetată, prin blîndețe, fermitate și vigilență, lucrîndu-l cu binișorul, arătîndu-mă îndrăzneață și hotărîtă — am izbutit să-l apăr de o robie absolută față de această înclinație detestabilă — atît de insidioasă în avansurile ei, atît de necruțătoare în tirania ei, atît de dezastruoasă în efectele ei.

Și în această privință nu trebuie să uit că sînt în mare măsură îndatorată prietenului său, domnul Hargrave. Cam prin vremea aceea venea adeseori la Grassdale și lua uneori masa cu noi. Tare mă tem că în asemenea împrejurări Arthur ar fi dat bucuros cu piciorul prudenței și decenței și ar fi făcut „ o noapte de pomină" ori de cîte ori prietenul lui ar fi acceptat să-l susțină în această

distracție nesăbuită. Și dacă domnul Hargrave s-ar fi supus dorințelor lui, poate că într-o noapte sau două Arthur, ar fi ruinat o trudă de săptămîni întregi și ar fi răsturnat dintr-o mișcare meterezele fragile pe care le construisem cu atîta strădanie și trudă. La început m-am temut atît de tare de acest lucru încît m-am umilit pînă într-acolo că i-am împărtășit, în taină, presimțirile mele negre privitoare la înclinația lui Arthur către asemenea excese și i-am exprimat speranța pe care o nutream că el nu-l va încuraja. Domnul Hargrave s-a arătat încîntat de încrederea pe care i-am acordat-o și nu mi-a dezamăgit-o. În ziua aceea și cu toate celelalte prilejuri, prezența lui a slujit ca un fel de opreliște pentru gazda sa, mai degrabă decît ca un îndemn la noi manifestări de lipsă de cumpătare. Și el a reușit întotdeauna să-l scoată din sufragerie la timp și într-o stare relativ onorabilă. Căci dacă Arthur nu ținea seamă de asemenea fraze ale musafirului ca: „Ei, nu trebuie să te mai rețin departe de doamna ta", sau: „Să nu uităm că doamna Huntingdon e singură", el insista oricum să plece de la masă pentru a veni în salonaș unde mă aflam eu și atunci stăpînul casei se vedea obligat să-l urmeze, chiar dacă n-avea cîtuși de puțin chef s-o facă.

Astfel, m-am deprins să salut în domnul Hargrave un adevărat prieten al familiei, un tovarăș nevinovat și inofensiv pentru Arthur, care să-l mai înviorcze și să-l mai înveselească, apărîndu-l de plictisul trîndăviei totale și al izolării de societatea altor persoane; totodată aveam în domnul Hargrave și un aliat util. În asemenea împrejurări nu puteam decît să-i fiu recunoscătoare. Și nu m-am sfiit, cînd s-a ivit prima ocazie convenabilă, să recunosc cît de tare îi sînt obligată. Și totuși, cînd am făcut-o, inima mi-a șoptit că ceva nu e chiar în regulă, și mi-a adus în obraji o împurpurare pe care el a sporit-o prin privirea lui insistentă și gravă. Iar felul în care a primit aceste mărturisiri n-a făcut decît să-mi întărească temerile. Marea lui încîntare că-mi poate fi de folos era sporită de înțelegerea pentru mine și de compătimirea pentru el însuși — din ce pricină n-aș ști să spun, pentru că n-am vrut

să merg pînă acolo încît să-l întreb s-au să-i permit să-mi vorbească despre durerea și mîhnirea care-i împovărau inima. Felul cum ofta și dădea de înțeles că-și stăpînește cu greu tristețea părea să arate că inima lui e încărcată de o povară grea; dar trebuie să facă în așa chip încît să țină această povară încătușată sau să se elibereze de ea șoptind ceea ce-l apăsa, în alte urechi decît ale mele. Între timp se stabilise între noi destulă încredere. Nu mi se părea frumos să existe o înțelegere tainică între mine și prietenul soțului meu, fără știrea acestuia, și în legătură cu el. Dar după un timp m-am gîndit astfel : „Dacă nu e frumos, cu siguranță că vina îi aparține lui Arthur și nu mie".

Și într-adevăr, nu știu prea bine dacă în momentul acela nu cumva roșeam mai degrabă pentru el decît pentru mine.

În ultima vreme s-a purtat într-un mod pe care lumea l-ar numi ireproșabil ; dar pe de altă parte, eu știu că în sufletul lui nu s-a schimbat cîtuși de puțin ; și mai știu că se apropie primăvara și trăiesc cu o spaimă cumplită a consecințelor ei.

Pe măsură ce a început să-și recapete vigoarea și energia trupului său istovit și totodată și ceva din nerăbdarea pe care o manifesta și altădată cînd era singur și izolat și trebuia să stea locului, i-am propus să petrecem un scurt răstimp pe malul mării, ca să se mai recreeze și să se înzdrăvenească și totodată spre binele micuțului nostru. Dar n-a vrut : stațiunile balneare erau îngrozitor de plicticoase — și pe lîngă asta fusese invitat de un prieten de-al lui să petreacă vreo două luni în Scoția distrîndu-se mult mai bine la vînătoare de găinușe de munte și de cerbi, și el promisese că se va duce.

— Va să zică mă părăsești din nou, Arthur ?

— Da, draga mea, dar asta nu înseamnă decît că te voi iubi mai mult cînd mă voi întoarce și voi îndrepta toate greșelile și lipsurile trecutului. Nici de data asta nu trebuie să te temi pentru mine : în munți nu sînt ispite. Și în timpul absenței mele poți să faci o vizită la Staningley dacă vrei. Știi bine că unchiul și mătușa ta ne roagă de multă vreme să ne ducem acolo. Numai că nu știu cum să

spun, însă între bătrînica aceea de treabă și mine există o asemenea repulsie încît n-aș fi niciodată în stare să trec această probă de curaj.

Cam prin a treia săptămînă a lunii august Arthur porni către Scoția, și domnul Hargrave îl însoți într-acolo — spre tainica mea mulțumire. Curînd după aceea am plecat împreună cu micuțul meu Arthur și cu Rachel la Staningley, scumpa mea reședință de altădată. Am revăzut-o, așa cum i-am revăzut și pe scumpii ei locatari, rudele și prietenii mei — cu sentimente de bucurie atît de strîns legate de cele de durere, încît abia dacă mai eram în stare să le disting pe unele de celelalte sau să spun cărora din ele atribuiam lacrimile, zîmbetele și oftaturile stîrnite de vechile și familiarele scene, glasuri și chipuri.

Arthur nu s-a întors acasă decît la vreo cîteva săptămîni după înapoierea mea la Grassdale. Dar de data asta nu eram atît de îngrijorată în privința lui. A-l ști ocupat cu sporturile și mișcarea în aer liber printre colinele sălbatice ale Scoției era cu totul altceva decît a-l ști cufundat în corupția și ispitele Londrei. Scrisorile lui de acum, deși nu sînt nici lungi și nici epistolele unui îndrăgostit, sosesc mai regulat decît în orice altă împrejurare anterioară. Și cînd s-a întors totuși, spre marea mea bucurie, în loc să arate mai rău decît la plecare, era mai vesel și mai viguros și mult mai bine în toate privințele. De atunci încoace n-am avut decît prea puține motive să mă plîng. Mai manifestă încă o predilecție nefericită pentru plăcerile mesei, împotriva cărora trebuie să mă lupt și să dovedesc multă vigilență ; dar a început să-și bage în seamă băiatul, și asta constituie pentru el o sursă din ce în ce mai importantă de distracție în casă, în timp ce vînătoarea de vulpi și de alte animale îi oferă o îndeletnicire suficientă în aer liber, cînd pămîntul nu e înghețat. Așadar, acum nu mai depinde total de mine pentru a se distra. Dar ne aflăm în ianuarie ; primăvara se apropie ; și, repet, mă tem groaznic de consecințele sosirii ei. Acest anotimp blînd pe care altădată îl salutam cu bucurie, ca pe o epocă a speranței și a fericirii, trezește acum cu totul alte presimțiri prin apropierea lui.

CAPITOLUL XXXI

20 MARTIE 1824. VREMEA MULT temută a sosit şi, după cum mă aşteptam, Arthur a plecat. De data asta şi-a anunţat intenţia de a zăbovi doar scurt timp la Londra şi de a trece apoi pe continent unde, probabil, avea să rămînă cîteva săptămîni. Dar nu-l voi aştepta decît peste un răstimp mult mai îndelungat. Intre timp am învăţat că la el zilele înseamnă săptămîni, iar săptămînile luni.

30 iulie. S-a întors acum vreo trei săptămîni, fără doar şi poate stînd mai bine decît altădată cu sănătatea, dar tot atît de prost cu nervii. Şi totuşi poate că greşesc : poate că eu am mai puţină răbdare şi îngăduinţă. Sînt istovită şi sătulă de nedreptatea lui, de egoismul şi de depravarea lui fără nădejde de îndreptare. Ce n-aş da să pot folosi un cuvînt mai blînd fără să greşesc ; dar nu sînt nici eu un înger şi declinul de pe urma căruia sufăr şi eu mă face să mă revolt. Bietul meu tată a murit săptămîna trecută : Arthur s-a supărat cînd a auzit vestea, pentru că a văzut că sînt tare lovită şi mîhnită şi se temea ca nu cumva această împrejurare să nu-i strice lui tihna şi bunăstarea. Cînd am pomenit de faptul că trebuie să-mi comand o toaletă de doliu a exclamat :

— Ah, nu pot să sufăr negrul ! Şi totuşi bănuiesc că trebuie să-l porţi o vreme, măcar aşa, de formă. Dar sper, Helen, că nu vei socoti de datoria ta să-ţi compui un chip şi să adopţi nişte maniere conforme cu veşmintele funebre. De ce să oftezi şi să gemi şi de ce să mă deranjezi pe mine pentru că un bătrînel din comitatul X, un străin pur şi simplu pentru noi amîndoi, a găsit de cuviinţă să se omoare cu băutura ? Ei poftim, te văd plîngînd ! Nu, nu, trebuie să fie, o simplă afectare.

Nici n-a vrut să audă de planul meu de a asista la înmormîntare sau de a mă duce să stau cîteva zile cu bietul

Frederick pentru a-l mai mîngîia în singurătatea lui. Zicea că e un lucru absolut inutil şi că e o lipsă de înţelepciune din partea mea să doresc aşa ceva. La urma urmei ce reprezenta pentru mine tata? Nu-l văzusem de enorm de multă vreme, de fapt o singură dată din copilărie şi pînă acum — şi ştiam foarte bine că nu i-a păsat niciodată nici cît negru sub unghie de mine; şi chiar şi fratele meu era doar ceva mai mult decît un străin.

— Şi pe urmă, scumpa mea Helen, — îmi zise el îmbrăţişîndu-mă cu o tandreţe măgulitoare — nu mă pot lipsi de tine nici măcar o singură zi.

— Atunci cum te-ai descurcat fără mine atîta amar de vreme?

— A, pe atunci mă învîrteam prin lume, dar acum sînt acasă; şi casa fără tine — zeitatea căminului meu — ar fi insuportabilă.

— Da, atîta vreme cît sînt necesară pentru comoditatea ta; dar nu tot aşa ai zis şi mai înainte cînd mă îndemnai să te părăsesc pentru ca tu să poţi să scapi din căminul tău — i-am replicat eu.

Dar nici n-apucasem bine să rostesc aceste vorbe că le-am şi regretat. Păreau o acuzaţie foarte gravă: dacă era falsă, reprezenta un afront mult prea grosolan; dacă era adevărată, atunci era un lucru prea umilitor pentru a i-l arunca astfel, în mod făţiş, în obraz. Dar aş fi putut foarte bine să-mi cruţ acest chin momentan al reproşurilor şi remuşcărilor. Acuzaţia n-a trezit în el nici ruşine, nici indignare: Arthur n-a încercat nici să nege, nici să se scuze, ci a răspuns doar cu un hohot prelung, mai mult în sinea lui, fără zgomot, de parcă toată afacerea i s-ar fi părut de la început şi pînă la sfîrşit o glumă isteaţă şi plină de haz. Fără îndoială, omul ăsta o să mă facă pînă în cele din urmă să-l antipatizez!

„Precum făcut-ai berea, mîndra mea
E musai ca aşa o vei şi bea!"

Da; şi voi bea paharul pînă la fund, cu drojdie cu tot: şi nimeni în afară de mine nu va şti cît de amar a fost!

20 august. După atîtea frecuşuri am ajuns să ne reluăm fiecare postura obişnuită. Arthur a revenit cam la starea şi obiceiurile dinainte ; iar eu am considerat că planul cel mai înţelept ar fi să închid ochii asupra trecutului şi viitorului — cel puţin în ceea ce-l priveşte pe el — şi să trăiesc numai pentru prezent ; să-l iubesc atunci cînd pot ; să zîmbesc (dacă e posibil) cînd zîmbeşte şi el, să fiu veselă cînd e el vesel şi încîntată cînd e agreabil ; iar dacă e dezagreabil să încerc să-l fac agreabil — în caz că e cu neputinţă, să-l suport, să-l scuz şi să-l iert în măsura puterilor mele şi să-mi ţin în frîu propriile patimi rele ca nu cumva să le agravez pe ale lui ; şi totuşi, cedînd astfel şi chiar încurajînd înclinaţiile sale mai puţin dăunătoare către automulţumire, să fac tot ce-mi stă în putere pentru a-l salva de la alte lucruri mai rele.

Dar nu vom rămîne multă vreme singuri împreună. Curînd mi se va cere să găzduiesc acelaşi corp select de prieteni pe care l-am avut şi în urmă cu două toamne sub acoperămîntul nostru, la care se va adăuga domnul Hattersley şi — la cererea mea specială — soţia şi copilul lui ; Mi-e tare dor s-o văd pe Millicent şi pe fetiţa ei. Aceasta a împlinit nu de mult un an şi va fi cu siguranţă un încîntător tovarăş de joacă pentru micuţul meu Arthur.

30 septembrie. Oaspeţii noştri se află aici de mai bine de o săptămînă, dar pînă acum n-am avut răgazul să fac comentarii asupra lor.

Nu pot trece peste antipatia mea faţă de lady Lowborough. Acest sentiment nu se întemeiază doar pe faptul că am motive să-i port pică personal ; femeia în sine îmi displace şi asta pentru că o dezaprob întru totul. Întotdeauna îi evit pe cît pot tovărăşia, fără să încalc legile ospitalităţii ; dacă totuşi ne adresăm una alteia sau facem conversaţie, toate se petrec cu maximum de politeţe — şi chiar cu aparentă cordialitate în ceea ce-o priveşte ; însă ferească Domnul de asemenea cordialitate ! E ca şi cum ai umbla cu trandafiri sălbatici — flori atrăgătoare pentru ochi şi aparent blînde — dar ştii foarte bine că ascund

ghimpi și din cînd în cînd îi și simți ; și poate că te supără agresivitatea lor și-i turtești pînă cînd le-ai distrus puterea, deși o faci oarecum în detrimentul propriilor tale degete.

În ultima vreme însă n-am văzut nimic care să mă supere sau să mă alarmeze în conduita ei față de Arthur. În primele cîteva zile mi s-a părut că-și dă osteneala să-i cîștige admirația. Eforturile ei n-au rămas neobservate de către el : adeseori l-am văzut zîmbind în sinea lui din pricina manevrelor ei viclene ; dar, s-o spunem spre lauda lui, săgețile ei au căzut neputincioase alături de el. Zîmbetele ei cele mai seducătoare, cele mai semețe ridicări din sprîncene au fost întotdeauna primite cu aceeași amabilitate nepăsătoare și neschimbată, pînă cînd, descoperind că el e într-adevăr impenetrabil, ea a renunțat deodată la sforțările pe care le făcea și, după toate aparențele, a devenit la fel de indiferentă ca și el. Și n-am mai observat de atunci încoace vreun semn de pică din partea lui sau noi încercări de cucerire din partea ei.

Și tocmai așa ar și trebui să fie lucrurile ; dar Arthur nu mă lasă niciodată să fiu mulțumită de el. Nici măcar vreme de un ceas de cînd m-am măritat cu el n-am cunoscut bucuria acelei dulci idei : „în tihnă și încredere îți vei găsi liniștea“. Acești doi indivizi detestabili, Grimsby și Hattersley au năruit toată truda mea îndreptată împotriva dragostei soțului meu pentru vin. Ei îl încurajează în fiecare zi să depășească limitele cumpătării și destul de des să se facă de rîs prin excese. O să treacă multă vreme pînă am să pot uita de cea de a doua seară după sosirea lor. Tocmai cînd mă retrăsesem împreună cu celelalte doamne, din sufragerie, înainte de a se închide ușa în urma noastră, Arthur a exclamat :

— Ei băieți, ce-ar fi să-i tragem un chef pe cinste ?

Milicent mi-a aruncat o privire destul de plină de reproș, de parcă eu aș fi putut să pun stavilă lucrurilor ; dar expresia ei s-a schimbat cînd, glasul lui Hattersley, răsunînd atît de tare, s-a auzit prin perete :

— Sînt omul tău ! Trimite să ne mai aducă vin ! Ceea ce avem aici nu ne ajunge nici pe sfert !

Abia ne așezasem în salonaș că a venit la noi lordul Lowborough.

— Ce te-a făcut să vii atît de curînd ? exclamă doamna lui, cu un aer cît se poate de acru și nemulțumit.

— Annabella, tu știi că eu nu beau niciodată, îi replică el pe un ton grav.

— Mă rog, dar oricum ai fi putut să stai puțin cu ei. Pare atît de stupid să te ții mereu după fusta femeilor ; mă mir cum de ești în stare s-o faci !

Eu îi făcu reproșuri cu o expresie de amărăciune amestecată cu surprindere și, prăbușindu-se într-un fotoliu își înăbuși un oftat profund, își mușcă buzele palide și rămase cu ochii țintă la podea.

— Ai făcut bine că i-ai părăsit, lord Lowborough, i-am zis eu. Nădăjduiesc din tot sufletul că vei continua și de aici înainte să ne onorezi atît de devreme cu societatea dumitale. Și dacă Annabella ar cunoaște valoarea adevăratei înțelepciuni, precum și chinurile nechibzuinței și... și ale necumpătării, nu ar mai spune asemenea absurdități — nici măcar în glumă.

El ridică ochii în timp ce-i vorbeam și-i întoarse cu gravitate spre mine, cu un aer pe jumătate surprins și pe jumătate absent, iar apoi și-i îndreptă asupra nevestii lui.

— Dar cel puțin, zise aceasta, știu să apreciez valoarea unei inimi calde și a unui spirit îndrăzneț, bărbătesc.

— Bine, Annabella — zise el cu o voce profundă și cavernoasă — întrucît prezența mea ți-e dezagreabilă te voi scuti de ea.

— Va să zică te întorci la ei ? zise ea nepăsătoare.

— Nu ! exclamă el, apăsînd cu o surprinzătoare asprime asupra acestei vorbe. Nu mă voi întoarce la ei ! Și nu voi zăbovi niciodată cu ei o clipă mai mult decît mi se pare potrivit, nici de dragul tău și nici de dragul vreunei alte ființe care vrea să mă ispitească ! Dar nu e nevoie să te necăjești din această pricină ; n-am să te mai tulbur niciodată venind în mod atît de inoportun ca un intrus în preajma ta.

A părăsit încăperea. Am auzit ușa de la hol deschizîndu-se și închizîndu-se și, imediat după aceea, trăgînd la o parte perdeaua, l-am văzut pășind în sus și-n jos prin parc, în întunericul trist al serii aceleia umede și înnourate.

— Ai fi pedepsită pe bună dreptate, Annabella — i-am zis eu într-un tîrziu — dacă lordul Lowborough ar cădea din nou pradă vechilor lui năravuri care erau gata, gata să-l distrugă și pe care le-a părăsit cu prețul unor eforturi atît de mari. Atunci ai avea motive să te căiești pentru o purtare ca aceasta.

— Cituși de puțin, draga mea! Nu mi-ar păsa deloc dacă lordul ar găsi de cuviință să se îmbete în fiecare zi: aș scăpa pur și simplu mai repede de el.

— Vai, Annabella! strigă Milicent. Cum poți să spui asemenea răutăți? Ar fi într-adevăr o pedeapsă meritată, în ceea ce te privește, dacă providența ți-ar asculta vorbele și te-ar face să simți ceea ce simt și alții care...

Făcu o pauză întrucît din sufragerie ne ajunse la urechi o izbucnire bruscă de vorbe răstite și de risete; glasul lui Hattersley se înălța deasupra celorlalte, și chiar și urechea mea, nedeprinsă cu el, îl putu recunoaște.

— Ceea ce simți tu în momentul acesta, bănuiesc? zise lady Lowborough cu un zîmbet malițios, ațintindu-și ochii asupra chipului profund tulburat și mîhnit al verișoarei ei.

Aceasta nu răspunse nimic, dar își întoarse fața și-și șterse o lacrimă. În clipa aceea ușa se deschise și intră domnul Hargrave; nu era decît puțin îmbujorat, și ochii lui negri scînteiau cu o vivacitate neobișnuită.

— Ah, îmi pare bine că ai venit, Walter! strigă sora lui. Dar aș fi dat nu știu ce dacă l-ai fi putut aduce încoace și pe Ralph.

— E absolut cu neputință, dragă Milicent, răspunse el cu o veselie zgomotoasă. Și așa am avut destul scandal ca să mă pot smulge eu dintre ei. Ralph a încercat să mă rețină cu forța; Huntingdon m-a amenințat că mă va șterge definitiv de pe lista prietenilor lui; și, cel mai rău din toate e faptul că Grimsby s-a străduit să mă facă să mă rușinez de virtutea mea, prin vorbe de un sarcasm veninos și prin aluzii despre care știa bine că mă vor jigni cumplit. Așadar, vedeți, doamnelor, că ar trebui să mă primiți cu brațele deschise pentru tot eroismul de care am dat dovadă și pentru suferințele îndurate ca să am favoarea de a mă bucura de gingașa voastră societate.

Își încheie replica întorcîndu-se spre mine cu un zîmbet și cu o plecăciune.

— Spune și tu, Helen, dacă nu e un băiat frumos! șopti Milicent și mîndria ei de soră învinse pentru moment toate celelalte considerente.

— Ar fi frumos — sună răspunsul meu — dacă acea strălucire a ochilor, buzelor și obrajilor i-ar veni de la natură; dar să-l privești încă o dată peste cîteva ceasuri.

Gentilomul de care era vorba se așeză la masă, în preajma mea, și se rugă să-i dau o ceașcă de cafea. În timp ce i-o dădeam zise:

— Mie mi se pare asta o ilustrație foarte potrivită pentru scena cînd paradisul este luat cu asalt. Acum mă aflu în paradis; dar a trebuit să mă lupt din greu, să-mi croiesc drum prin potop și prin foc pentru a-l cîștiga. Ultima resursă a lui Ralph Hattersley a fost să se proptească cu spatele în ușă și să jure că n-o să mă lase să trec decît peste trupul lui (care are proporții destul de considerabile). Din fericire însă aceea nu era singura ușă, așa că am scăpat pe intrarea laterală, prin cămara majordomului, spre marea uimire a lui Benson care tocmai curăța vesela și tacîmurile.

Domnul Hargrave rîse, și verișoara lui făcu la fel; dar sora lui și cu mine rămaserăm tăcute și grave.

— Vă rog să-mi iertați ușurința cu care am vorbit, doamnă Huntingdon — murmură el pe un ton mai serios, ridicînd privirile către mine. Nu sînteți deprinsă cu aceste lucruri: le îngăduiți să vă afecteze în mod prea sensibil mintea delicată. Dar în mijlocul acelor zurbagii nelegiuiți mă gîndeam la dumneavoastră; și m-am străduit să-l conving pe domnul Huntingdon să se gîndească și el la dumneavoastră. Zadarnic însă. Mă tem că e absolut hotărît ca astă-seară să se distreze după pofta inimii; și n-are nici un rost să păstrați cafeaua în așteptarea lui sau a tovarășilor lui. Și așa va fi mare lucru dacă vor veni la noi măcar la ceai. Între timp aș ține foarte mult să vă alung gîndul de la el — și să mi-l alung și eu, pentru că nu pot să sufăr să mă gîndesc la el — da — chiar și la scumpul meu prieten Huntingdon, cînd țin

seamă de puterea pe care o are asupra fericirii unei persoane superioară lui într-o măsură inimaginabilă, și la felul cum tratează el această fericire! Îl detest pur și simplu pe acest om!

— Atunci ai face mai bine să nu mi-o spui — i-am răspuns eu — deoarece, chiar așa rău cum e, face parte integrantă din ființa mea și nu-l poți insulta pe el fără să mă ofensezi pe mine.

— Vă rog să mă iertați pentru că aș prefera să mor decît să vă ofensez. Dar, dacă vreți, putem să nu mai vorbim despre el deocamdată.

În cele din urmă au venit; dar asta abia după ora zece, cînd ceaiul, pe care și așa îl întîrziasem cu mai bine de o jumătate de oră, era pe sfîrșite. Oricît de tare tînjisem după sosirea lor, mi s-a strîns inima auzind zarva turbulentă a apropierii lor; Milicent a pălit și aproape că s-a sculat de pe scaun cînd domnul Hattersley a dat buzna în odaie cu un potop de înjurături violente pe buze; Hargrave s-a străduit să le stăvilească implorîndu-l să-și aducă aminte că sînt de față doamne.

— A! Da, bine faci, dezertor ticălos ce ești, că-mi amintești de doamne — strigă domnul Hattersley amenințîndu-și cumnatul cu pumnul lui uriaș — pentru că dacă n-ar fi fost ele la mijloc știi bine că te-aș face praf cît ai clipi din ochi și ți-aș arunca trupul să slujească drept hrană păsărilor cerului și cîinilor de pe cîmp!

Apoi, instalînd un scaun lîngă lady Lowborough se propti acolo și începu să-i vorbească, cu un amestec de absurditate și nerușinare care pe ea părea s-o amuze mai degrabă decît s-o ofenseze; deși se prefăcea jignită de impertinența lui și arăta că-l ține la distanță prin vorbe de duh și neașteptate replici ironice.

Între timp, domnul Grimsby se așeză lîngă mine pe scaunul părăsit de Hargrave la intrarea lor; îmi declară cu gravitate că mi-ar fi recunoscător dacă i-aș da o ceașcă de ceai. Iar Arthur se instală lîngă biata Milicent vîrîndu-se în sufletul ei cu un aer confidențial și apropiindu-și mereu capul de al ei pe măsură ce ea se trăgea tot mai stingherită într-o parte. Nu era chiar așa de zgo-

motos ca Hattersley, dar era teribil de congestionat la față, râdea neîncetat și în timp ce eu roșeam văzându-i înfățișarea și auzindu-i vorbele, mă bucuram că cel puțin își alesese un ton atît de scăzut pentru conversația cu Millicent încît numai ea îl putea auzi.

— Vai ce fraier sînt ! zise cu vorbire tărăgănată domnul Grimsby care pînă atunci tot trăncănise cu gravitate sentențioasă lîngă cotul meu.

Dar eu fusesem mult prea absorbită să contemplu starea deplorabilă a celorlalți doi bărbați — în special a lui Arthur — ca să-l mai ascult.

— Ai mai auzit vreodată asemenea prostii ca alea pe care le spun ei, doamnă Huntingdon ? continuă el. În ceea ce mă privește mi-e pur și simplu rușine de ei ; nu sînt în stare să bea nici măcar o juma de sticlă fiecare fără să li se urce la cap...

— V-ați turnat frișca în farfurioară în loc s-o puneți în ceașcă, domnule Grimsby.

— A, da, văd, pentru că e tare întuneric aicea. Hargrave, ia du-te și mai taie mucurile pe la luminările alea !

— Sînt luminări de ceară, n-au nevoie să li se taie mucurile, i-am atras eu atenția.

— Lumina trupului este ochiul, a remarcat Hargrave cu un zîmbet sarcastic. „De ochiul tău privește bine, întregul trup ți se va umple de lumină."

Grimsby îl respinse cu un gest solemn și apoi, întorcîndu-se spre mine continuă, pe același ton tărăgănat și cu o ciudată nesiguranță a rostirii, precum și cu înfățișarea greoaie dinainte :

— Dar așa cum ziceam, doamnă Huntingdon — ăștia n-au cap deloc : nu sînt în stare să bea nici măcar o juma de sticlă fără să sufere într-un fel sau altul. Pe cînd eu unul — mă rog, am băut astă-seară de trei ori mai mult ca ei și după cum vezi n-am nici pe dracu. Se prea poate ca lucrul ăsta să ți se pară foarte ciudat, dar cred că-l pot explica : le vezi creierul — nu mai pomenesc nici un nume, dar înțelegi la tine mă refer — creierul lor trage puțin la cîntar de la bun început, și vaporii băuturii îl face să se mai ușor și produce o întreagă zăpăceală sau amețeală care are drept rezultat starea de ebrietate ; pe cînd creierul meu

fiind alcătuit din materiale mult mai solide, va absorbi o cantitate considerabilă de asemenea vapori fără să se producă nici un rezultat sensibil...

— Cred că ai să vezi un rezultat sensibil produs asupra ceaiului aceluia — îl întrerupse domnul Hargrave — datorită cantității de zahăr pe care ai turnat-o în el. De obicei pui o singură bucată iar acum ai dat drumul la vreo șase.

— Serios ? replică filozoful afundind lingurița în ceașcă și scoțind la iveală mai multe bucăți de zahăr pe jumătate dizolvate — și astfel confirmînd cele spuse de domnul Hargrave. Aha ! Îmi dau seama. Așadar, doamnă, vezi și dumneata ce rău e să fii distrat — sau să gîndești prea mult în vreme ce te ocupi cu îndeletnicirile banale ale vieții. Acuma, dacă aș avea și eu mintea oamenilor de rînd și nu cea a filozofului n-aș fi stricat această ceașcă de ceai văzîndu-mă astfel silit să te deranjez să-mi dai alta.

— Aia e zaharnița, domnule Grimsby. Acuma ați udat zahărul ; dar nu-i nimic, am să sun să ne aducă altul — pentru că uite-l în sfîrșit și pe lordul Lowborough ; și sper că mylord va catadicsi să stea cu noi, așa cum sîntem, și-mi va permite să-i ofer un ceai.

Lordul făcu o plecăciune solemnă ca răspuns la apelul meu, dar nu rosti nici o vorbă. Între timp Hargrave se oferi să sune clopoțelul pe cînd Grimsby își deplînse greșeala, încercînd să dovedească nici mai mult nici mai puțin decît că ea se datora umbrei ceainicului și luminii slabe din încăpere.

Lordul Lowborough intrase cu vreun minut înainte, fără să fie observat de altcineva decît de mine și rămăsese în ușă, scrutînd cu un aer sever societatea de față. Acum făcu cîțiva pași spre Annabella care ședea cu spatele la el, avîndu-l pe Hattersley alături. Dar acesta nu se ocupa de ea, ci de stăpînul casei pe care îl insulta și-l teroriza zgomotos.

— Ei, Annabella, zise soțul ei aplecîndu-se asupra scaunului unde ședea, cu care dintre aceste „spirite îndrăznețe și bărbătești“ ai vrea să semăn ?

— Pe ceruri și pe dumnezei, ai să ne semeni tuturor ! strigă Hattersley ridicîndu-se brusc și apucîndu-l cu un

gest grosolan de braț. Hei, Huntingdon! strigă el. L-am prins — vino odată omule și ajută-mă! Și să mă ia naiba dacă-i dau drumul pînă nu-l îmbăt! Să-mi ziceți mie cuțu dacă nu-l fac cu să ne plătească pentru toate porcăriile din trecut!

A urmat o încăierare rușinoasă; lordul Lowborough, cu o seriozitate desperată și palid de mînie luptîndu-se în tăcere să se elibereze de nebunul voinic care se străduia să-l tragă afară din odaie. Am încercat să-l îndemn pe Arthur să intervină în apărarea musafirului său supus la un asemenea afront, dar el nu era în stare să facă altceva decît să rîdă.

— Huntingdon, prostule, vino odată și ajută-mă, ce naiba! strigă Hattersley slăbit și el în oarecare măsură de excesele pe care le comisese.

— Îți urez mult succes, Hattersley, strigă Arthur și te ajut cu rugăciunile mele. Mai mult decît atît n-aș putea să fac nici dacă ar depinde de asta însăși viața mea! Sînt sfîrșit de oboseală. Oho! rîse el, și lăsîndu-se pe speteaza scaunului își pocni palmele de coapse și gemu tare.

— Annabella, dă-mi o lumînare! zise Lowborough al cărui adversar îl apucase între timp de mijloc și se străduia să-l smulgă de lîngă cadrul ușii de care el se agăța cu energia desperării.

— Nu vreau să iau parte la jocurile voastre grosolane! răspunse doamna, trăgîndu-se înapoi cu răceală. Mă și mir cum de te poți gîndi la una ca asta.

În schimb eu am luat o lumînare și i-am înmînat-o. El a apropiat flacăra de mîinile lui Hattersley pînă ce acesta urlînd ca o fiară înjunghiată și le-a desfăcut lăsîndu-l slobod. Lowborough a dispărut, ducîndu-se probabil în camera lui, pentru că nimeni nu l-a mai văzut pînă dimineața. Înjurînd și blestemînd ca un nebun, Hattersley s-a trîntit pe taburetul de lîngă fereastră. Ușa fiind acum liberă, Milicent a încercat să fugă și ea de pe scena înjosirii soțului el; dar acesta a chemat-o înapoi și nu s-a lăsat pînă n-a silit-o să se apropie de el.

— Ce dorești, Ralph? murmură ea apropiindu-se de el în ciuda voinței ei.

— Vreau să știu ce-I cu tine, zise el trăgînd-o pe genunchii lui ca pe un copil. Spune-mi de ce plîngi, Milicent ?

— Nu plîng.

— Ba plîngi, insistă el, îndepărtîndu-i cu asprime mîinile în care-și ascundea ea fața. Cum îndrăznești să spui o asemenea minciună ?

— Acum nu mai plîng, suspină ea.

— Dar ai plîns — și chiar acum o clipă. Și vreau să știu de ce. Haide, haide, trebuie să-mi spui !

— Te rog lasă-mă în pace, Ralph ! Nu uita că nu sîntem acasă la noi.

— N-are importanță : trebuie să-mi răspunzi la întrebare ! exclamă călăul ei.

Și el se strădui să-i stoarcă mărturisirea, zgîlțîind-o și zdrobindu-i fără pic de remușcare brațele firave în strînsoarea degetelor lui puternice.

— Nu-l lăsa să se poarte astfel cu sora dumitale, i-am zis eu domnului Hargrave.

— Ei haide, haide, Hattersley, nu-ți dau voie să te porți astfel ! i-a zis gentilomul căruia mă adresasem, apropiindu-se de această pereche nepotrivită. Te rog las-o în pace pe sora mea.

Și făcu un efort de a desface degetele ticălosului, dar se trezi împins cu brutalitate în lături și aproape trîntit pe podea de o lovitură violentă în piept însoțită de mustrarea :

— Asta-i drept plată pentru obrăznicia ta ! Și învață astfel să nu mai intervii altădată în disputele dintre mine și ai mei !

— Dacă n-ai fi beat, ți-aș cere satisfacție pentru asta ! zise Hargrave cînd își putu trage sufletul, alb la față și răsuflînd greu, pe de o parte pentru că încerca să-și stăpinească furia, și pe de altă parte suferind de pe urma efectelor imediate ale loviturii.

— Du-te dracului ! îi răspunse cumnatul său. Acum Milicent, să-mi spui de ce-ai plîns !

— Am să-ți spun altădată, cînd vom fi singuri, murmură ea.

— Ba ai să-mi spui acum ! insistă el, zgîlţîind-o încă o dată şi strîngînd-o atît de tare încît ea se văzu silită să-şi tragă răsuflarea şi să-şi muşte buzele ca să-şi înăbuşe un strigăt de durere.

— Am să-ţi spun eu, domnule Hattersley, m-am amestecat eu. Plîngea pur şi simplu de ruşine şi de umilinţă din pricina dumitale ; pentru că n-a putut suporta să te vadă purtîndu-te într-un mod atît de ruşinos.

— Să te ia naiba, doamnă ! mormăi el uluit pur şi simplu de „impertinenţa" mea. Nu de asta a plîns — nu-i aşa Millicent ?

Ea tăcu.

— Haide, vorbeşte, fetiţo !

— Nu-ţi pot spune acum, suspină ea.

— Dar nu văd de ce ţi-e mai greu să spui „da" sau „nu" decît „nu-ţi pot spune". Haide odată !

— Da, şopti ea lăsînd capul în jos şi roşind de această cumplită mărturisire.

— Atunci să te ia dracu de obrăznicătură ! strigă el îmbrîncind-o de lîngă el cu asemenea violenţă încît ea căzu într-o parte. Dar se ridică înainte ca eu sau fratele ei să-i fi putut veni în ajutor şi părăsi încăperea cu toată demnitatea de care putu da dovadă. Bănuiesc că fără să piardă timpul se dusese sus.

Următoarea ţintă a atacurilor fu Arthur, care stătea de partea cealaltă şi fără doar şi poate savurase din plin întreaga scenă.

— Ei, Huntingdon — exclamă irascibilul său prieten — n-am să te las să stai acolo şi să rîzi ca un tîmpit !

— Vai, Hattersley ! strigă acesta ştergîndu-şi lacrimile de atîta rîs — ai să mă omori pur şi simplu.

— Da, asta aşa e, dar n-am să te omor cum crezi tu : am să-ţi smulg inima din trup, băiete, dacă mă mai enervezi cu rîsul ăla imbecil !... Cum ? Iar te-ai apucat ?... Poftim ! Asta sper că o să te liniştească ! strigă Hattersley apucînd un scăunel de picioare şi aruncîndu-l în capul stăpînului casei. Dar îşi greşi ţinta şi soţul meu rămase tolănit şi scuturat de un rîs slab, cu lacrimile şiroindu-i pe faţă : era un spectacol cu adevărat deplorabil.

Hattersley încercă să-l blesteme şi să-l înjure, dar nici asta nu sluji la nimic; atunci puse mîna pe cărţile de pe masa de alături şi le aruncă pe rînd în cel ce-i stîrnise mînia. Dar Arthur nu făcu altceva decît să rîdă mai tare. În cele din urmă Hattersley se repezi înnebunit la el şi apucîndu-l de umeri îl scutură tare de tot. Arthur rîse, şi apoi scoase nişte ţipete îngrijorătoare. Asta-i tot ce-am mai văzut: mi s-a părut că am asistat, în suficientă măsură, la degradarea soţului meu; aşa că, lăsîndu-i pe Annabella şi pe ceilalţi să mă urmeze cînd vor pofti, m-am retras, dar nu m-am culcat. Dîndu-i voie lui Rachel să se odihnească, am început să măsor odaia cu paşi rari, chinuită de desperare faţă de cele petrecute şi de îngrijorare, neştiind ce s-ar mai putea întîmpla de aici înainte şi nici cum şi cînd va veni la culcare nefericitul meu soţ.

În cele din urmă sosi, încet şi împiedicîndu-se la urcarea scărilor, sprijinit de Grimsby şi de Hattersley care nici ei nu aveau mersul prea sigur, dar care rîdeau amîndoi şi glumeau pe socoteala lui făcînd suficientă gălăgie ca să-i audă toate slugile. El nu mai rîdea, ci părea prostit şi îi era rău. N-am de gînd să mai scriu nimic în această privinţă.

Asemenea scene ruşinoase (sau aproape la fel de ruşinoase) s-au mai petrecut în repetate rînduri. Nu-i vorbesc prea mult lui Arthur despre ele pentru că dacă aş proceda astfel aş face mai mult rău decît bine. Dar îl las să înţeleagă că detest din inimă asemenea manifestări. De fiecare dată a promis că nu se vor mai repeta. Mă tem însă că pierde şi puţina stăpînire de sine şi demnitate pe care le avea odinioară: pe vremuri i-ar fi fost ruşine să se poarte astfel — sau cel puţin în faţa altor martori decît tovarăşii lui de chefuri şi alţii de teapa lor. Prietenul său Hargrave, cu o cumpătare şi o fermitate pentru care îl invidiez, nu se face niciodată de rîs bînd mai mult decît trebuie pentru a se „înveseli" puţin şi e întotdeauna primul care părăseşte masa după lordul Lowborough. Acesta, dovedindu-se încă şi mai înţelept îşi păstrează obiceiul de a ieşi din sufragerie imediat după noi; dar de cînd Annabella l-a jignit atît de profund, niciodată n-a mai intrat în

salonaş înaintea celorlalţi bărbaţi. Îşi petrece întotdeauna răstimpul respectiv în bibliotecă şi eu am grijă să găsească acolo lumina aprinsă. Sau, în serile senine, cu lună, se plimbă prin parc. Dar cred că ea îşi regretă greşeala pentru că de atunci n-a mai repetat-o niciodată şi în ultima vreme s-a comportat foarte cuviincios cu el tratîndu-l în mod constant cu mai multă amabilitate şi consideraţie decît am observat vreodată la ea pînă atunci. Atribui această ameliorare în manierele ei momentului în care a încetat să mai spere şi să mai aspire la admiraţia lui Arthur.

Vol. I-II Lei 16,25

Colecția «Romanul de dragoste»

79

În colecția «ROMANUL DE DRAGOSTE» au apărut: